

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2026

Chișinău

Cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030

În temeiul art. 5 lit. a) și art. 6 lit. h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 252, art. 412), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Programul național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 (se anexează).

2. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va monitoriza procesul de implementare a Programului menționat și va prezenta Guvernului, anual, până la data de 15 aprilie a anului următor celui de referință, raportul de progres.

3. Autoritățile și instituțiile publice responsabile vor realiza acțiunile incluse în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 din contul și în limitele mijloacelor aprobate anual în bugetul public național, precum și din alte surse, conform legislației.

4. Se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 199/2014 cu privire la aprobarea Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014-2030) (Monitorul Oficial nr. 72-77, art. 222), cu modificările ulterioare.

5. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

6. Prezenta hotărâre intră în vigoare la expirarea termenului de o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

VASILE TOFAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Vladimir BOLEA

Ministrul mediului

Gheorghe Hajder

Ministrul sănătății

Alexandru Gasnaș

Ministrul educației
și cercetării

Dan Perciun

Ministrul agriculturii
și industriei alimentare

**Programului național
de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație
pentru anii 2026-2030**

I - Introducere

Programul național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 (*în continuare Program*) reprezintă **viziunea și prioritățile asumate de Guvernul Republicii Moldova pentru modernizarea și dezvoltarea durabilă a sectorului de alimentare cu apă și sanitație**, ca parte a procesului de îmbunătățire a condițiilor de trai, de relansare economică și de integrare europeană.

Prezentul Program este elaborat în conformitate cu prevederile cadrului normativ național și derivă din obiectivele următoarelor acte normative:

Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022 – contribuind la realizarea „Obiectivului general 2. Îmbunătățirea condițiilor de trai”, care stabilește asigurarea accesului la surse sigure de apă potabilă și condiții sanitare.

Prin Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, statul și-a asumat atingerea următorilor indicatori de impact ce urmează a fi obținuți în perioada planificată în domeniul alimentării cu apă și sanitației, menite să reducă decalajele existente și să asigure servicii moderne și sustenabile:

1. Asigurarea accesului a cel puțin 95% din populație la surse sigure de alimentare cu apă,
2. Conectarea a minimum 65% din populație la servicii publice de sanitație.

Aceste ținte reprezintă un angajament politic major pentru îmbunătățirea calității vieții și protecția mediului, dar și o responsabilitate față de partenerii de dezvoltare și procesul de aderare la Uniunea Europeană. Realizarea lor necesită un cadru legislativ coerent, o guvernare eficientă și transparentă, precum și investiții substanțiale în infrastructură, simultan prin consolidarea capacităților instituționale, manageriale și financiare ale operatorilor și autorităților administrației publice locale.

Strategia națională de dezvoltare regională a Republicii Moldova pentru anii 2022–2028, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 40/2022 – contribuind la realizarea „Obiectivului general 2. Sporirea coeziunii teritoriale și prevederea excluziunii” orientat spre asigurarea accesului echitabil a populației la infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație.

Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, precum și din statutul de țară candidată la aderare. În acest cadru, Programul stabilește un set coerent și predictibil de politici publice menite să ghideze transformarea sectorului, aliniindu-l la standardele europene și la bunele practici internaționale.

Programul este conceput în complementaritate cu Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, elaborată cu sprijinul Băncii Mondiale și al Agenției Austriece pentru Dezvoltare, care definește dimensiunea tehnică a dezvoltării infrastructurii, inclusiv costurile și prioritizarea intervențiilor. Este important de menționat, că prezentul Program stabilește logica strategică, cadrul de guvernare, mecanismele instituționale și de dezvoltare a capacităților existent în sector atât pentru autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale, cât și pentru operatorii de servicii, asigurând astfel sustenabilitatea investițiilor alocate în sector și care vor ghida politicile sectoriale în perioada 2026–2030. În același timp, Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național va include o analiză detaliată a infrastructurii existente, identificare opțiunilor de viitor privind dezvoltarea infrastructurii în ambele subsectoare, atât alimentare cu apă și canalizare, asigurând astfel un cadru eficient de dezvoltare și finanțare, care va contribui la atingerea țintelor naționale de acces a populației la servicii. Elaborarea Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național este reglementată de prevederile Codului Urbanismului și Construcțiilor și urmează a fi aprobată prin Lege, devenind astfel un reper normativ pentru toate autoritățile naționale, regionale și locale care doresc să intervină în dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și a rețelelor regionale sau internaționale. Prin urmare, pentru a asigura investiții sustenabile și accesul populației la serviciile de alimentare cu apă și canalizare, orice proiect de infrastructură va fi avizat de autoritățile naționale delegate și în strictă conformitate cu prevederile Secțiunii specializate, asigurând astfel și concordanța cu prevederile Directivelor Uniunii Europene în domeniu, bazându-se pe planurile integrare de management a districtelor baziniere, asigurării accesului la apă din surse de suprafață și în domeniul canalizării, asigurând epurarea apelor uzate în conformitate cu prevederile cadrului legislativ național și Directivei UE privind epurarea apelor urbane uzate. Astfel, cele două documente se completează și asigură un cadru de reglementare care includ măsuri pentru toate aspectele importante pentru dezvoltarea sectorului, luând în considerație că doar dezvoltarea infrastructurii nu rezolvă problema, însă este necesară o reformă completă de sistem și asigurare a eficienței instituționale.

Programul contribuie semnificativ la realizarea angajamentelor aprobate de către Republica Moldova în procesul de integrare europeană, în special la implementarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Măsurile prioritare de integrare europeană, la care se ajustează prezentul Program sunt conexe cu prevederile Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029, Clusterul 4 „Agenda verde și conectivitatea

sustenabilă”, Capitolul 27 „Mediul Înconjurător și Schimbările Climatice” care include măsurile de viitor și necesitățile de armonizare și implementare cadrul legal conform acquis-ului UE.

Programul identifică necesitățile de ajustare a cadrului național în domeniul alimentării cu apă și de sanitație la prevederile acquis-ului UE, în special a directivelor-cheie ale Uniunii Europene: Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman și Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării. Astfel, Programul creează cadrul necesar armonizării progresive a normelor naționale cu legislația UE, pregătind sectorul pentru integrarea deplină în spațiul european.

Scopul general al Programului este de a crea un cadru unitar și eficient de politici publice și reglementări prin care să fie asigurată dezvoltarea durabilă a sectorului, extinderea accesului populației la servicii sigure și de calitate, consolidarea sustenabilității financiare și operaționale a operatorilor și integrarea Republicii Moldova în standardele și angajamentele europene și internaționale.

Pentru atingerea acestui scop, Programul se axează **pe trei obiective generale:**

Consolidarea guvernancei și a cadrului instituțional și normativ al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, în vederea asigurării unui management eficient, coerent și sustenabil al serviciilor de alimentare cu apă și sanitație – *prin promovarea cooperării intercomunitare, accelerarea regionalizării serviciilor, aprecierea, concretizarea și distribuirea rolurilor instituționale, consolidarea instrumentelor de planificare și monitorizare, digitalizarea proceselor și crearea unor mecanisme eficiente de coordonare a politicilor publice.*

Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților administrației publice locale și a operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație – *prin dezvoltarea competențelor profesionale, optimizarea managementului, sprijinirea planificării regionale, elaborarea planurilor de siguranță a apei și a planurilor de îmbunătățire a performanței, precum și prin promovarea soluțiilor tehnice adaptate specificului local, inclusiv pentru zonele sensibile sau defavorizate.*

Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație – *prin crearea unui cadru favorabil atragerii investițiilor europene și internaționale, consolidarea parteneriatelor cu donatorii și stimularea capitalului privat. Programul promovează o abordare integrată de finanțare, pentru a asigura coerență, eficiență și sinergie în utilizarea resurselor disponibile.*

Prin implementarea obiectivelor sale, Programul contribuie direct la realizarea Obiectivului general 2 „Îmbunătățirea condițiilor de trai” din Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, prin atingerea următoarelor ținte strategice:

Extinderea accesului la condiții sanitare adecvate și echitabile pentru cel puțin 65% din populație, cu accent pe femei, fete și persoane în situații vulnerabile;

Dezvoltarea unei infrastructuri de alimentare cu apă și sanitație de calitate, fiabile, durabile și sigure, care să susțină dezvoltarea economică și creșterea bunăstării populației, asigurând acces larg și echitabil.

Totodată, Programul contribuie la realizarea direcțiilor prioritare de politici publice în următoarele domenii:

Politici și management în domeniul dezvoltării regionale, locale și construcțiilor, prin:

Sporirea coeziunii teritoriale și îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază, inclusiv consolidarea rezilienței la schimbările climatice și riscurile naturale;

Extinderea infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație pe baza criteriilor de fezabilitate tehnică, demografică și financiară;

Revizuirea cadrului normativ și instituțional pentru simplificarea procedurilor în construcții;

Armonizarea reglementărilor tehnice și standardelor naționale cu legislația și standardele Uniunii Europene.

Politici și management în domeniul protecției mediului, prin:

Realizarea proiectelor de construcție și reabilitare a sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare în localitățile cu numărul de locuitori justificat tehnico economic.

Implementarea unui sistem automatizat de monitorizare a calității apelor uzate evacuate în rețelele publice și în corpurile de apă.

Politici și management în domeniul serviciilor comunale și utilităților publice, prin:

Consolidarea capacității operatorilor regionali de apă-canal și promovarea cooperării intercomunitare;

Asigurarea inventarierii și evidenței infrastructurii, cu integrarea datelor spațiale în Sistemul Informațional geografic de stat la nivel local, instituit conform Hotărârii Guvernului nr. 36/2024 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional geografic de stat la nivel local pentru autoritățile administrației publice locale și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional geografic de stat la nivel local pentru autoritățile administrației publice locale;

Implementarea Programului național privind asigurarea grupurilor sanitare moderne în instituțiile de învățământ;

Mobilizarea și coordonarea eficientă a resurselor financiare naționale și externe pentru investiții;

Instituirea managementului integrat al resurselor de apă, inclusiv prin planuri de management la nivel de bazine hidrografice și implementarea planurilor de siguranță a apei;

Susținerea financiară a sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate în localitățile mici.

Totodată, **Programul sprijină realizarea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei ONU 2030**, contribuind în mod concret la:

ODD 3 – Sănătate și stare de bine, prin reducerea bolilor asociate apei contaminate, îmbunătățirea igienei publice și asigurarea condițiilor sanitare sigure pentru populație;

ODD 4 – Educație de calitate, prin:

Creșterea ponderii instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă sigură;

Dotarea instituțiilor cu grupuri sanitare separate pentru fete și băieți; instalarea de facilități pentru spălarea mâinilor cu apă și săpun, în conformitate cu standardele de alimentare cu apă, sanitație și igienă în instituțiile de învățământ (WASH).

ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor, prin:

Recunoașterea și aprecierea îngrijirii și lucrului casnic neplătit prin furnizarea de servicii publice, infrastructurii și politicilor de protecție socială;

Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și egalității de șanse la posturi de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

ODD 6 – Apă curată și sanitație pentru toți, prin extinderea accesului la servicii sigure, epurarea apelor uzate și reducerea stresului hidric la nivel național;

ODD 11 – Comunități durabile, prin îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare și reducerea decalajelor între zonele urbane și rurale;

ODD 17 – Parteneriate pentru obiective comune, prin mobilizarea resurselor externe, coordonarea cu partenerii de dezvoltare și asigurarea coerenței politicilor publice.

Prezentul Program a fost **elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu asistența financiară a Fondului Națiunilor Unite pentru Copii, în baza unui proces exhaustiv de informare, consultare și implicare a altor instituții relevante la nivel național și local**, inclusiv:

Comisia parlamentară „Administrație publică și dezvoltare regională”;

Cancelaria de Stat;

Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală;

Agențiile de dezvoltare regională Nord, Centru, Sud, municipiul Chișinău și UTA Găgăuzia;

Congresul Autorităților Locale din Moldova;

Partenerii internaționali de dezvoltare, activi în domeniul alimentării cu apă și sanitație în cadrul ședinței Consiliul Sectoriale de Asistență Externă „Apă și sanitație”;

Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, de nivelul al doilea și de nivel special.

Orizontul de implementare al Programului este perioada 2026–2030. În acest interval, Programul va constitui cadrul strategic pentru mobilizarea investițiilor publice și externe, creșterea rezilienței sectorului și extinderea accesului populației la servicii moderne, sigure și durabile.

II – Analiza situației

Secțiunea 1. Context general și angajamente asumate

Republica Moldova se află într-o etapă strategică de reformare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de sanitație, domeniu fundamental pentru sănătatea publică, calitatea vieții populației, competitivitatea economică și incluziunea socială.

Modernizarea și extinderea acestor servicii reprezintă nu doar o prioritate tehnică și infrastructurală, ci și una socială, având un impact direct asupra bunăstării comunităților, dezvoltării echitabile a localităților și atingerii obiectivelor naționale de integrare europeană.

În ultimul deceniu, domeniul de alimentare cu apă și de sanitație s-a afirmat ca prioritate constantă în politicile publice naționale. Guvernul Republicii Moldova, în parteneriat cu Uniunea Europeană (în continuare – UE), Banca Mondială (în continuare – BM), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (în continuare – BERD), Banca Europeană de Investiții (în continuare – BEI), Banca Germană de Dezvoltare Kreditanstalt für Wiederaufbau (în continuare – KfW), Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (în continuare – GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (în continuare – ADA), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (în continuare – PNUD), Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (în continuare – UNICEF) și alți parteneri de dezvoltare, a inițiat un proces amplu de aliniere la standardele europene de calitate, eficiență și sustenabilitate. Totuși, în pofida progreselor substanțiale în plan normativ și investițional, persistă decalaje teritoriale marcante, fragmentare instituțională și vulnerabilități financiare, care continuă să limiteze impactul global al reformelor și sustenabilitatea sectorului.

De asemenea, luând în considerație că serviciile de alimentare cu apă și de canalizare influențează direct și la nivel național starea de sănătate a populației și calitatea mediului înconjurător, în cazul lipsei unor intervenții planificate pe termen scurt și mediu asupra sectorului, consecințele pot fi următoarele:

De ordin sanitar și ecologic, inclusiv:

Creșterea incidenței bolilor hidrice (hepatite, gastroenterite, dizenterii);

Contaminarea apei din fântâni cu nitrați și bacterii;

Risc pentru grupuri vulnerabile prin lipsa accesului la servicii, sau din cauza serviciilor necalitative (copii, vârstnici etc.);

Lipsa canalizării are un impact direct asupra mediului și sănătății populației, prin infiltrarea apelor uzate neepurate în sol și apoi în primul strat acvifer, din care sunt alimentate fântânile de mină, fiind sursă de apă în multe localități rurale;

Degradarea infrastructurii existente;

Conducte vechi prezumă pierderi mari de apă (40–60% în unele sisteme rurale);

Creșterea avariilor rețelelor;

Costuri de mentenanță din ce în ce mai mari;

Presiuni insuficiente la consumatori;

Neintervenția duce la creșterea costului viitoarelor intervenții.

Nesoluționarea provocărilor identificate mai sus, poate avea un impact direct și asupra stării de bine și nivelului de trai al populației, prin:

Costuri medicale crescute

Scăderea atractivității investiționale a localităților

Depopularea zonelor rurale fiind condiționată de lipsa infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație care reprezintă un factor important care cauzează migrație rurală.

În contextul proceselor de integrare europeană, lipsa intervențiilor poate avea impact negativ și asupra autorităților administrației publice centrale și autorităților administrației publice locale, manifestate prin:

Sanțiuni financiare pentru autorități în cazul neîndeplinirii condițiilor de construcție a sistemelor de epurare;

Penalități pentru neconformare la standarde de asigurare a calității apei potabile și epurate;

Pierderea sau diminuarea accesului la finanțări externe;

Creșterea tarifelor pe termen lung;

Costuri exponențial mai mari la reabilitare decât la intervenție preventivă.

În concluzie, scenariul de neintervenție nu reprezintă o opțiune sustenabilă. Amânarea investiției determină creșterea costurilor viitoare, amplificarea riscurilor sanitare și de mediu precum și limitarea dezvoltării socio-economice a localităților. Implementarea programului este justificată din perspectiva sănătății publice, protecției mediului și dezvoltării durabile.

Secțiunea 2. Acoperirea cu servicii de alimentare cu apă și canalizare

Pe parcursul ultimului deceniu, sectorul a cunoscut o dinamică ascendentă, determinată de reformele legislative, de intensificarea investițiilor în infrastructură și de implicarea partenerilor externi. Cu toate acestea, **ritmul actual de dezvoltare rămâne insuficient pentru atingerea ȋntelilor stabilite prin Strategia Națională „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022**, care prevede asigurarea accesului universal la servicii sigure de apă și extinderea acoperirii cu sisteme de canalizare până la 65% din populație.

În pofida progreselor obținute, gradul de acoperire cu servicii de apă și sanitație în Republica Moldova continuă să reflecte restanțe sistemice, precum și decalaje structurale pronunțate între regiuni, medii și localități. Aceste diferențe relevă nevoia unei abordări integrate și coerente, bazate pe regionalizare, consolidare instituțională și planificare strategică pe termen lung, pentru a asigura o dezvoltare uniformă și durabilă a sectorului.

Conform datelor estimative pentru anul 2024, doar 67,6% dintre locuințe sunt conectate la sistemele publice de alimentare cu apă, iar 33,4% dispun de acces la rețelele publice de canalizare. Totodată, în 37% dintre localități lipsesc complet sisteme centralizate de alimentare cu apă, iar în aproximativ 90% dintre localități nu există rețele funcționale de canalizare sau stații de epurare.

Diferențele teritoriale sunt marcante. Regiunea de Dezvoltare Municipiul Chișinău deține cele mai bune performanțe, cu 84,4% locuințe racordate la apă și 80,8% la canalizare, urmată de Regiunea de Dezvoltare UTA Găgăuzia (82,6% apă și 21,7% canalizare) și de Regiunea de Dezvoltare Sud (76,5% apă și 14,6% canalizare). În schimb, Regiunea de Dezvoltare Centru (62,3% apă și 15,1% canalizare) și Regiunea de Dezvoltare Nord (52,4% apă și 20,9% canalizare) rămân semnificativ în urmă. Aceste discrepanțe se explică, în principal, prin diferențele de densitate demografică, dispersia teritorială și fragmentarea excesivă a sistemului de localități - caracterizat printr-un număr mare de așezări mici și slab populate, precum și prin capacități inegale de accesare de investiții publice și externe. Acești factori influențează direct posibilitățile de dezvoltare a infrastructurii, eficiența furnizării serviciilor și nivelul de performanță al operatorilor locali.

Disparitățile urban-rural reprezintă una dintre cele mai persistente probleme. În timp ce centrele urbane dispun, în mare parte, de operatori licențiați, infrastructuri reabilite și surse stabile de finanțare, localitățile rurale rămân dependente de sisteme descentralizate, adesea neconforme.

Numeroase sate utilizează încă fântâni, izvoare sau sisteme improvizate, fără protecție sanitară corespunzătoare, ceea ce generează riscuri sporite pentru sănătatea publică și poluarea apelor subterane.

Calitatea apei potabile livrate populației este un indicator esențial al gradului de siguranță a serviciilor. Conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, **aproximativ 54% dintre probele analizate în 2023 nu au respectat standardele chimice și bacteriologice**, iar doar 65% din volumul total de apă distribuit a fost considerat potabil conform normelor sanitare. Cele mai frecvente neconformități se referă la prezența nitraților, amoniului, fierului și bacteriilor coliforme, provenite din infiltrarea apelor uzate netratate și lipsa sistemelor eficiente de tratare.

Infrastructura de canalizare și epurare rămâne insuficient dezvoltată și neuniform distribuită teritorial, în pofida progreselor realizate în ultimul deceniu. Chiar și în localitățile care dispun de rețele de canalizare, acestea sunt adesea incomplete, cu acoperire parțială a zonelor rezidențiale și cu stații de epurare subdimensionate, uzate fizic sau complet nefuncționale.

Lipsa unei planificări integrate și a investițiilor susținute a condus la menținerea unui decalaj semnificativ față de standardele europene privind tratarea apelor uzate urbane.

Situația este critică inclusiv în zonele urbane mari, unde capacitatea infrastructurii existente de epurare a apelor uzate nu asigură conformitatea cu cerințele de mediu:

Municipiul Chișinău: Proiectul de modernizare a stației de epurare, finanțat de BERD și BEI, se confruntă cu dificultăți majore de implementare, progresând lent, iar compania contractată a intrat în procedură de faliment. Lucrările sunt blocate, iar infrastructura existentă nu corespunde cerințelor tehnice actuale.

Municipiul Bălți: Stația de epurare prezintă un grad avansat de uzură fizică și morală, fără treaptă terțiară de tratare pentru eliminarea azotului și fosforului, conform cerințelor legislative.

Municipiul Soroca: Localitatea nu dispune de o stație de epurare funcțională; apele uzate sunt deversate direct în râul Nistru, fără niciun proces de epurare, generând un risc major de poluare transfrontalieră.

Municipiul Comrat: Stația de epurare este complet uzată fizic și moral, fiind nefuncțională de mai mulți ani. Soluția tehnică recomandată constă în edificarea unei stații noi.

Municipiul Ungheni: Stația existentă, datând din 1974, funcționează doar la treapta mecanică. Gradul ridicat de uzură impune reabilitarea integrală sau construcția unei noi stații moderne.

Municipiul Edineț: Stația de epurare funcționează parțial și nu corespunde cerințelor de calitate a apelor uzate. Gradul de uzură este avansat, iar soluția optimă o reprezintă construcția unei stații noi.

Municipiul Cahul: Stația de epurare funcționează parțial, doar la treapta mecanică. În prezent, este în construcție o nouă stație de epurare, finanțată de KfW și Uniunea Europeană, care va asigura epurarea completă conform standardelor comunitare.

În mediul rural, situația este și mai gravă: peste 80% din populație utilizează sisteme rudimentare de acumulare a apelor uzate (gropi de acumulare improvizate), fără ermetizarea bazinelor și asigurarea unei gestionări ecologice a nămolurilor.

În majoritatea localităților rurale, evacuarea apelor uzate se face direct în emisari naturali, fără trecerea printr-un proces de epurare. Aceasta contribuie la degradarea ecosistemelor acvatice, prin eutrofizare, contaminarea apelor freatice și afectarea sănătății publice, în special în zonele cu densitate mare a gospodăriilor și lipsă de infrastructură edilitară.

În ansamblu, sistemul național de canalizare și epurare se află într-un stadiu de subdezvoltare structurală, necesitând investiții capitale, consolidare instituțională și aliniere urgentă la cerințele Directivei (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane.

Analiza evoluției sectorului arată că, **în perioada 2014–2024, ritmul mediu anual de creștere a gradului de conectare la rețelele de alimentare cu apă a fost de aproximativ 1,5–2 puncte procentuale, iar pentru canalizare – sub 1 punct procentual.** La acest ritm, țintele stabilite pentru anul 2030 ar fi atinse doar parțial, ceea ce confirmă necesitatea accelerării investițiilor și a regionalizării serviciilor.

Pe lângă constrângerile tehnice, capacitatea administrativă și operațională a multor autorități ale administrației publice locale și a operatorilor mici limitează extinderea serviciilor. Lipsa planurilor urbanistice generale, planurilor de amenajare a teritoriului regional și raional și a planurilor de dezvoltare, absența bazelor de date tehnice și dificultatea în atragerea de fonduri externe accentuează decalajul dintre localități și între regiuni.

În ansamblu, tabloul actual al sectorului indică un progres lent, dar constant, bazat mai degrabă pe extinderea cantitativă a infrastructurii decât pe îmbunătățirea calității și durabilității serviciilor. Republica Moldova se află într-o etapă în care accentul trebuie să se deplaseze de la extindere la eficiență, de la construcția de rețele noi la modernizarea prin re tehnologizare a celor existente și la garantarea calității apei livrate.

Astfel, pentru perioada 2026–2030, direcția strategică trebuie să vizeze:

- Reducerea decalajelor urban–rural prin extinderea infrastructurii în localitățile neacoperite;

- Reabilitarea și modernizarea sistemelor existente, în special a celor construite înainte de 1990;

- Integrarea infrastructurii de canalizare cu stațiile de epurare conforme normativelor și standardelor europene;

- Consolidarea bazei de date tehnice și a sistemelor de monitorizare a calității serviciilor;

- Creșterea eficienței operaționale și a siguranței livrării apei către populație.

- Eliminarea poluărilor de către aglomerațiile cu sisteme de epurare.

O componentă critică a infrastructurii de sanitație la nivel național o reprezintă condițiile de igienă și dotarea grupurilor sanitare în instituțiile de învățământ în special cu accent pe necesitățile fetelor și femeilor. Conform evaluărilor realizate în perioada 2023–2024 de către UNICEF, GIZ, KfW și Ministerul Educației și Cercetării, în cadrul programului național WASH în școli, situația actuală relevă disparități semnificative între mediul urban și cel rural, atât în ceea ce privește accesul la apă potabilă, cât și la garantarea serviciului de asigurare cu rețele de canalizare.

Din totalul celor 968 de instituții de învățământ evaluate, 809 sunt racordate la o sursă publică de alimentare cu apă. Totuși, doar 684 dintre acestea beneficiază de alimentare cu apă în interiorul clădirilor, în timp ce 185 de instituții au acces limitat, apa fiind disponibilă doar până la nivelul curții. Situația este agravată de problemele de calitate a apei: în 167 de instituții, apa furnizată nu este potabilă, fie din cauza depășirii indicatorilor de poluare, fie pentru că provine din surse nesigure, precum fântâni sau izvoare locale. Acest fapt reprezintă nu doar o disfuncționalitate tehnică, ci un risc direct pentru sănătatea copiilor și o încălcare implicită a standardelor minime de funcționare ale sistemului educațional.

În ceea ce privește infrastructura de sanitație, situația este deosebit de critică:

- Doar 371 de instituții (38%) sunt conectate la un sistem centralizat de canalizare;
- 136 de instituții dispun de sisteme locale de epurare (stații de epurare de capacitate mică, rețele interne);
- 42 de instituții utilizează fose septice, nerecomandate și considerate neconforme cu normele de protecție a mediului;
- 449 de instituții (aproape jumătate) folosesc încă hazine, adesea neetanșe, cu risc sanitar și ecologic ridicat.

Această realitate indică un grad redus de conformitate cu cerințele minime de igienă școlară și sănătate publică, afectând direct sănătatea elevilor și siguranța mediului școlar. În special în mediul rural, lipsa apei curente și a grupurilor sanitare interioare descurajează frecventarea școlii, afectează participarea fetelor și persoanelor cu mobilitate redusă și accentuează inegalitățile de acces la educație.

Pentru remedierea acestor probleme, începând cu 2023, UNICEF, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, Guvernul Republicii Moldova și partenerii de dezvoltare (KfW, GIZ, Banca Mondială), a lansat o serie de intervenții investiționale în domeniul WASH în școli, vizând:

- 25 de instituții pilot (gimnazii și licee) în prima fază;
- Extinderea programului la 125 de școli până în 2026, dintre care 10 vor fi transformate în „școli model” cu infrastructură complet modernizată, accesibilitate pentru persoane cu dizabilități și servicii complete de alimentare cu apă și sanitație;
- Elaborarea și implementarea proiectelor de execuție pentru 30 de școli în anul 2025, cu soluții tehnice integrate pentru alimentare cu apă, evacuare și epurare a apelor uzate;

17 proiecte suplimentare finanțate prin intermediul Oficiului Național de Dezvoltare Regională și Locală și Băncii Mondiale, dintre care 11 grupuri sanitare au fost deja reabilitate în perioada 2024–2025.

Prin urmare, situația actuală impune integrarea investițiilor WASH în școli ca parte a priorităților naționale ale Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și Sanitație 2026–2030, cu obiective clare de:

Eliminare a haznalelor din toate instituțiile de învățământ până în 2030;

Asigurare a accesului universal la grupuri sanitare interioare conforme și apă potabilă sigură;

Adaptare a infrastructurii școlare la standardele de igienă și incluziune socială promovate de Uniunea Europeană și Organizația Mondială a Sănătății.

Acest efort reprezintă nu doar o intervenție tehnică, ci și una socială și educațională, contribuind la sănătatea publică, demnitatea elevilor și modernizarea infrastructurii educaționale din Republica Moldova.

Implementarea Programului va asigura și ameliorarea situației pentru grupurile vulnerabile ale societății, în special:

1. gospodăriile vulnerabile și populația rezidentă din zone insuficient deservite,
2. (copii și tinerii (0-17 ani) încadrați în instituții educaționale,
3. persoane vârstnice (65+ ani) și persoane cu mobilitate redusă,
4. femei și fete, în special din mediul rural.

În Republica Moldova, din totalul de 1 337,3 mii gospodării, circa 25,6% se află în sărăcie multidimensională, reflectând nivelul de deprivare a populației în patru domenii-cheie: sănătate, educație, condiții de trai și ocupare.

Conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2024 aproximativ 23,3% dintre gospodării nu dispuneau de nicio formă adecvată de sanitație, utilizând haznale, iar circa 10,2% nu aveau acces la servicii de apă potabilă. Prin comparație, în anul 2023 ponderea gospodăriilor fără acces la apă potabilă era de circa 9,5%, ceea ce indică o reducere modestă de aproximativ 0,7 puncte procentuale într-un singur an. Totodată, accesul formal la sisteme centralizate nu garantează întotdeauna calitatea apei furnizate, menținând vulnerabilități semnificative pentru o parte a populației.

Datele evidențiază discrepanțe majore între mediul urban și cel rural. Astfel, dintre gospodăriile încadrate în sărăcia multidimensională:

Circa 1,5% din cele urbane și 16,9% din cele rurale nu au acces la servicii de apă potabilă;

Circa 5,1% din cele urbane și 37,3% din cele rurale nu dispun de niciun tip de servicii de sanitație.

O a doua categorie vulnerabilă de beneficiari o reprezintă copiii (0–17 ani), care necesită acces la surse sigure de apă potabilă și la sisteme de canalizare în interiorul clădirilor, pentru asigurarea condițiilor adecvate de igienă și reducerea riscurilor pentru sănătate. Conform datelor colectate cu suportul UNICEF, din cele 968 de instituții evaluate, doar 684 sunt racordate la rețele de alimentare cu apă în interiorul clădirilor, dintre care aproximativ 167 nu dispun de apă potabilă. Totodată, doar 371 de instituții (circa 38%) au acces la servicii de sanitație, iar aproximativ 449 utilizează haznale, adesea amplasate în afara clădirilor, ceea ce generează disconfort și riscuri sporite pentru sănătatea și siguranța copiilor.

Cea de-a treia categorie de vulnerabilitate o constituie persoanele vârstnice și persoanele cu dizabilități. În Republica Moldova sunt înregistrați circa 672,7 mii pensionari, dintre care 98,5 mii beneficiază de pensii de dizabilitate.

Per total, sunt înregistrate aproximativ 160 mii persoane cu dizabilități, inclusiv 11,4 mii copii, iar circa 55,1 mii persoane au grad „accentuat” de dizabilitate. În acest context, asigurarea accesului acestor categorii la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație constituie o prioritate majoră de politică publică și un angajament social fundamental al statului.

În Republica Moldova, femeile reprezintă 53,4% din populație. Din totalul gospodăriilor, circa 9,3% sunt monoparentale, iar aproximativ 16,2% (estimativ 140,7 mii gospodării) au cel puțin un membru plecat peste hotare.

Conform studiului „Profilul național al genului în agricultură și mijloacele de trai rurale, cazul Republicii Moldova”, elaborat cu suportul Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), gospodăriile fără acces la rețele centralizate de apă indică un timp mediu de aproximativ 30 de minute zilnic pentru aprovizionarea cu apă.

În acest context, având în vedere că ponderea gospodăriilor conduse de femei este de circa 47% în mediul urban și 36,8% în mediul rural, impactul deficitului de servicii de alimentare cu apă și sanitație asupra femeilor este unul semnificativ, fiind amplificat de rolurile tradiționale atribuite acestora în cadrul gospodăriilor.

În ceea ce privește categoria comunităților vulnerabile, datele oficiale arată că nivelul de trai și accesul la servicii de bază în mediul rural sunt considerabil mai reduse comparativ cu mediul urban, rata sărăciei multidimensionale fiind de 37,6% în rural față de 10% în urban (BNS, 2024). Această discrepanță se reflectă prin niveluri ridicate de deprivare în ceea ce privește infrastructura de apă și sanitație, plasând comunitățile rurale în categoria celor marginalizate și vulnerabile.

Secțiunea 3. Finanțarea și dinamica investițiilor în sector

Finanțarea dezvoltării infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație a constituit, în ultimul deceniu, unul dintre pilonii principali ai politicilor publice din Republica Moldova, fiind recunoscută drept condiție esențială pentru modernizarea serviciilor publice, protecția mediului și îmbunătățirea calității vieții populației.

Evoluția finanțării reflectă atât angajamentul constant al Guvernului, cât și implicarea substanțială a partenerilor de dezvoltare, însă structura și modul de implementare a investițiilor denotă în continuare vulnerabilități sistemice, ce necesită consolidare în următoarea perioadă de programare.

În perioada 2014–2024, Republica Moldova a mobilizat resurse semnificative pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, combinând surse interne și externe de finanțare. Alocările directe din bugetul de stat destinate infrastructurii sunt estimate la circa **2 miliarde lei**, iar valoarea totală a investițiilor – inclusiv asistența externă – depășește **5,2 miliarde lei**. Aproximativ **70% din aceste fonduri au provenit din granturi și împrumuturi concesionale** oferite de partenerii de dezvoltare, ceea ce subliniază rolul critic al cooperării internaționale în modernizarea sectorului.

Sursele publice bugetare de finanțare au evoluat semnificativ. În perioada 2014–2022, **Fondul Ecologic Național (FEN)** a fost principalul instrument de finanțare internă, cu alocări totale de circa 2,897 miliarde lei, dintre care 1,936 miliarde lei au fost direcționate către proiecte de alimentare cu apă și de sanitație. Totuși, mecanismul de etapizare a finanțărilor – prin tranșe parțiale și lipsa unei obligații de acoperire integrală a costurilor de proiect – a generat **fragmentarea investițiilor**, creșterea duratei de implementare și, în numeroase cazuri, imposibilitatea finalizării lucrărilor. Această abordare a condus la apariția mai multor obiective nefuncționale sau parțial realizate, fără impact real asupra accesului populației la servicii.

În paralel, **Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR)** a sprijinit în perioada 2014–2020 implementarea a 32 de proiecte de alimentare cu apă și de sanitație, în valoare totală de aproximativ 1,074 miliarde lei, dintre care 23 au fost finalizate.

După reorganizarea mecanismului de dezvoltare regională, începând cu anul 2021, instrumentele de finanțare au fost consolidate în cadrul **FNDR**, care a devenit principalul vehicul bugetar pentru proiectele de infrastructură. În perioada 2022–2024, FNDR a susținut 415 proiecte de alimentare cu apă și de sanitație (39 regionale și 376 locale) cu o valoare totală de 1,462 miliarde lei. Pentru intervalul 2025–2028, portofoliul aprobat prevede 290 de proiecte (29 regionale și 261 locale), în valoare de 2,462 miliarde lei, dintre care 2,13 miliarde lei provin din FNDR și 0,33 miliarde lei reprezintă contribuțiile autorităților administrației publice locale.

Rezultatele fizice ale acestor investiții sunt relevante din punct de vedere cantitativ: au fost construite sau reabilite **937,7 km de rețele de alimentare cu apă** și **235,1 km de rețele de canalizare**, au fost puse în funcțiune **30 de stații de tratare/dezinfectare** și **27 de stații de epurare**, beneficiind direct peste 191 mii de locuitori pentru componenta (estimativ 100,8 mii femei și 90,2 mii bărbați) de apă și 188 mii de locuitori (estimativ 92,2 mii femei și 88,8 mii bărbați) pentru componenta de sanitație. Distribuția teritorială a proiectelor denotă o acoperire echilibrată la nivel național, toate raioanele țării beneficiind de investiții, ceea ce a contribuit la consolidarea coeziunii teritoriale și la extinderea accesului la servicii publice de bază.

Pe lângă resursele interne, **partenerii de dezvoltare au continuat să joace un rol determinant în susținerea reformei sectorului de alimentare cu apă și de sanitație.** În perioada 2022–2028, valoarea totală a asistenței externe planificate se ridică la aproximativ 171,9 milioane euro. Printre principalele proiecte se numără:

Investițiile KfW și Uniunea Europeană în raionul Cahul – 54,4 milioane euro (inclusiv 41,5 milioane euro Guvernul Germaniei și 12,9 milioane euro UE);

Apeductul magistral Chișinău–Strășeni–Călărași – 54 milioane euro (grant al Guvernului Germaniei, prin Programul Deschis de Dezvoltare Urbană);

Programele Băncii Mondiale pentru reabilitarea infrastructurii de apă în raioanele Rîșcani și Cahul și modernizarea sistemelor de canalizare în municipiile Soroca și Comrat – 45,65 milioane euro (credit concesional);

Proiectul UE și ADA pentru captarea și aducțiunea de apă către municipiul Edineț – 5,85 milioane euro (grant);

Împrumutul Regatului Belgiei – 12 milioane euro pentru modernizarea infrastructurii tehnice.

În acest context, pentru perioada următoare, este necesară mobilizarea coordonată a eforturilor naționale pentru atragerea de noi finanțări externe, valorificând oportunitatea oferită de statutul Republicii Moldova de țară candidată la Uniunea Europeană.

Accesul la fondurile europene de preaderare și la mecanismele de investiții verzi și de infrastructură durabilă (precum cele similare, aplicate altor țări, cum ar fi: Instrumentul pentru Vecinătate, Cooperare pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională – NDICI, Programul de Investiții pentru Balcanii de Vest, sau Instrumentul de Preaderare IPA III) poate asigura un flux financiar consistent, destinat reabilitării și extinderii infrastructurii de apă și canalizare. În același timp, consolidarea capacității administrative a autorităților naționale și locale în elaborarea proiectelor eligibile devine o condiție esențială pentru absorbția acestor resurse.

Totodată, evaluările Curții de Conturi și ale Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale confirmă necesitatea unei restructurări a arhitecturii de finanțare a sectorului.

În perioada de planificare 2026–2030, accentul se cere a fi orientat spre planificarea integrată, corelarea finanțării cu performanța și trecerea la programe de investiții complete, finanțate cap-coadă, cu criterii transparente de selecție, indicatori de impact și monitorizare digitală.

În perspectivă, direcțiile strategice ale politicii de finanțare trebuie să vizeze:

Consolidarea cadrului bugetar pe termen mediu pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație și planificarea predictibilă a resurselor;

Dezvoltarea unui mecanism național de cofinanțare pentru autoritățile administrației publice locale, corelat cu capacitatea de implementare;

Prioritizarea proiectelor regionale și intercomunitare, cu impact economic și social semnificativ;

Crearea unui sistem digital integrat pentru monitorizarea investițiilor și raportarea progresului;

Promovarea parteneriatelor public–private și a investițiilor complementare din capital privat.

Secțiunea 4. Cadrul legal și de reglementare al sectorului

Pe parcursul ultimului deceniu, **Republica Moldova a realizat progrese semnificative în dezvoltarea cadrului legal și normativ al serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație**, în strânsă corelare cu procesele de modernizare instituțională și de integrare europeană.

Consolidarea legislativă a devenit o condiție esențială pentru modernizarea sectorului, pentru creșterea eficienței și transparenței guvernantei și pentru pregătirea țării în vederea absorbției fondurilor externe destinate infrastructurii de apă și canalizare.

Cadrul juridic actual se bazează pe un ansamblu coerent de acte normative cu forță juridică superioară care definesc principiile generale, competențele entităților publice și mecanismele de organizare, gestiune și control al serviciilor.

Fundamentul reglementării sectoriale este reprezentat de Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, care a instituit:

Un cadru unitar de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de sanitație;

Principiile de tarificare bazate pe recuperarea costurilor și echitate între utilizatori;

Obligațiile de calitate și continuitate a serviciilor;

Formele legale de gestiune și condițiile de delegare a serviciilor.

Experiența acumulată în implementarea acestor acte a relevat însă multiple disfuncționalități – necorelări între domeniile juridic, tehnic și economic, suprapuneri instituționale și aplicare inegală la nivel local.

În acest context, în anul 2024, prin **adoptarea Legii nr. 133/2024 pentru modificarea unor acte normative (perfecționarea guvernantei și reglementării sectorului de alimentare cu apă și de canalizare)** a marcat cea mai amplă reformă normativă din ultimul deceniu, redefinind arhitectura juridică și instituțională a sectorului și eliminând o serie de lacune sistemice. Noua lege a consolidat principiile de guvernanță, eficiență economică și transparență, creând o bază solidă pentru dezvoltarea integrată a serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație.

Principalele modificări operate în **Legea 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare**, în anul 2024, includ:

Extinderea competențelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, care devine unica autoritate de aprobare a tarifelor pentru toți operatorii licențiați;

Obligarea delegării serviciilor pentru localitățile cu un număr mai mare de 3000 de locuitori și dreptul de licențiere doar a operatorilor care au un număr mai mare de 10000 locuitori în aria de deservire;

Interzicerea gestiunii directe a serviciilor de către consiliul local al unității administrativ-teritoriale în lipsa entităților specializate cu personalitate juridică în subordinea acestuia și obligativitatea înființării entităților specializate;

Profesionalizarea gestiunii serviciilor prin eliminarea gestionării directe de către aparatul autorităților locale și asigurarea furnizării/prestării serviciilor exclusiv prin operatori specializați.

Introducerea cotei de dezvoltare în structura tarifelor, pentru asigurarea unui mecanism predictibil de finanțare a investițiilor;

Posibilitatea desemnării unui operator regional unic pentru infrastructurile magistrale, în scopul eficientizării managementului tehnic și financiar;

Obligația de transmitere către operatorii licențiați a infrastructurilor construite din finanțări ale bugetului de stat, evitând gestionarea fragmentată și neprofesionistă.

Prin aceste modificări, Republica Moldova a făcut un pas decisiv spre armonizarea cadrului național cu cel european, instituind reguli clare, transparente și previzibile pentru toți actorii implicați.

În completarea cadrului primar, reglementările secundare elaborate și aprobate de **Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică** au asigurat aplicarea unitară a legii și consolidarea disciplinei economice și operaționale în sector. Printre documentele-cheie se numără:

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 319/2025, care stabilește cadrul juridic de reglementare a raporturilor dintre operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și consumatori/solicitanți ai serviciului;

Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 249/2025, stabilește indicatorii de performanță minimi, care trebuie respectați de către operatori întru asigurarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

Caietului de sarcini-cadru al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 358/2019, stabilește modul de întocmire a caietelor de sarcini ale serviciului public de alimentare cu apă și de

canalizare, indiferent de forma de gestiune aleasă de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi care înființează, organizează, coordonează, monitorizează și verifică funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;

Contractul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 320/2025, stabilește clauzele obligatorii a fi indicate în contractele încheiate cu consumatorii;

Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 169/2025, stabilește procedurile de planificare, prezentare, aprobare și modificare a planurilor de dezvoltare și a planurilor de investiții și cerințele de prezentare a rapoartelor privind realizarea planurilor de dezvoltare și a planurilor de investiții;

Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 780/2023, stabilește modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și implementarea mecanismelor de stimulare a eficienței, în funcție de obiectivele stabilite;

Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 286/2018, stabilește cerințe și proceduri uniforme, clare, predictibile și transparente ce urmează a fi respectate în procesul prezentării de către titularii de licențe și examinării cererilor privind costurile/cheltuielile de bază, prețurile/tarifele reglementate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică

Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 489/2019, stabilește modul de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate;

Metodologia privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 270/2015, stabilește modul de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare furnizate consumatorilor de către operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Aceste instrumente asigură aplicarea coerentă a legislației la nivelul întregii țări, reduc discrepanțele teritoriale și consolidează responsabilitatea operatorilor față de consumatori și autoritățile publice.

Prin reformele adoptate și cele preconizate, **Republica Moldova a creat premisele unui sistem normativ coerent, modern și orientat spre performanță, capabil să sprijine obiectivele de dezvoltare durabilă și integrare europeană.**

Cadrul legal actual nu se rezumă la stabilirea de reguli, ci definește un model de guvernare publică bazat pe responsabilitate, transparență și eficiență, oferind fundația pentru atingerea țintelor de acoperire universală, sustenabilitate financiară și modernizare tehnologică a sectorului de alimentare cu apă și de salubritate.

Cu toate acestea, persistă deficiențe operaționale și instituționale. În numeroase localități, operatorii nelicențiați continuă să presteze servicii în afara cadrului de reglementare, iar activele construite din bugetul de stat sau surse externe nu sunt înregistrate în patrimoniul autorităților locale, ceea ce îngreunează delegarea gestiunii și afectează durabilitatea investițiilor. Totodată, în special în mediul rural, lipsa de supraveghere și disciplină financiară menține tarife neactualizate, sub nivelul costurilor reale, generând pierderi structurale și incapacitatea operatorilor de a investi, fapt ce perpetuează un cerc vicios de subfinanțare și degradare a infrastructurii.

Pentru a depăși aceste limitări și a asigura un cadru modern și eficient, **prioritățile legislative pentru perioada 2026–2030** trebuie să vizeze:

- Consolidarea coerenței intersectoriale între domeniul apei, mediului, sănătății publice și administrației locale;

- Clarificarea regimului juridic al infrastructurii publice și stabilirea regulilor unitare de transmitere în gestiune;

- Instituirea unui mecanism național de control al conformității serviciilor, bazat pe raportare digitală și indicatori de performanță;

- Extinderea cadrului normativ privind calitatea serviciilor și siguranța operațională;

- Completarea legislației cu norme privind eficiența energetică, reziliența climatică și protecția resurselor acvatice.

Un act normativ de bază cu aplicabilitate generală este **Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402/2002**, care stabilește, la nivel național, tipurile serviciilor publice de gospodărie comunală, cadrul instituțional și unele principii generale de finanțare, organizare și funcționare a acestora.

Totuși, experiența aplicării legii a evidențiat multiple neconcordanțe cu legislația sectorială ulterioară, precum și lacune de reglementare care afectează claritatea și coerența cadrului juridic. Printre acestea se numără ambiguitățile privind noțiunea de „operator”, unde legea conține prevederi contradictorii referitoare la forma juridică a acestuia, precum și lipsa unei delimitări clare a competențelor autorităților administrației

publice locale de nivelul II în raport cu cele de nivelul I, aspecte care contravin și creează suprapuneri cu reglementările din Legea nr. 303/2013 și Legea nr. 435/2006.

În acest context, Legea nr. 1402/2002 necesită o evaluare aprofundată și o actualizare substanțială, în vederea alinierii la realitățile actuale ale sectorului și la cadrul normativ specializat.

Un pilon esențial al reglementării sectoriale îl constituie **Legea apelor nr. 272/2011**, care stabilește cadrul juridic pentru utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă. Aceasta reglementează captarea, utilizarea și evacuarea apelor, protecția calității apelor de suprafață și subterane, precum și planificarea integrată la nivel de bazin hidrografic. Prevederile acestei legi sunt indispensabile pentru funcționarea serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare, asigurând corelarea dezvoltării infrastructurii cu obiectivele de protecție a mediului și utilizare rațională a resurselor acvatice.

În completarea acesteia, **Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile** instituie cadrul legal național pentru garantarea calității apei destinate consumului uman. Legea stabilește standardele de calitate, cerințele de monitorizare, responsabilitățile instituțiilor competente și obligațiile de informare a publicului, contribuind direct la protecția sănătății publice și la alinierea Republicii Moldova la cerințele europene în domeniu.

Dimensiunea instituțională și administrativă a sectorului este reglementată de **Legea nr. 435/2006 privind descentralizarea administrativă**, care stabilește competențele proprii ale autorităților administrației publice locale. Potrivit art. 4, distribuția apei potabile, construcția și întreținerea sistemelor de canalizare și a stațiilor de epurare constituie atribuții ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi. Aceste prevederi sunt consolidate de **Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală**, care reglementează organizarea și funcționarea autorităților locale, în baza principiilor autonomiei locale și descentralizării serviciilor publice de interes local, oferind cadrul juridic general pentru exercitarea responsabilităților în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație.

Un instrument juridic complementar pentru dezvoltarea infrastructurii îl reprezintă **Legea nr. 179/2008 privind parteneriatul public–privat**, care stabilește principiile, formele și procedurile de realizare a proiectelor PPP, precum și drepturile și obligațiile partenerilor implicați. Modificările substanțiale operate în anul 2023 au avut drept scop stimularea investițiilor private în proiecte de interes public, inclusiv în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, contribuind la creșterea calității serviciilor și la valorificarea eficientă a patrimoniului public.

În ceea ce privește procedurile contractuale, **Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale** reglementează atribuirea contractelor în domenii de utilitate publică, inclusiv în sectorul alimentării cu apă și sanitației, asigurând transparență, concurență și utilizarea eficientă a finanțărilor din bugetul de stat și din surse externe.

Cadrul normativ secundar include o serie de hotărâri ale Guvernului cu impact direct asupra funcționării serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație. **Hotărârea Guvernului nr. 950/2013** aprobă Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale. Totuși, acest act normativ necesită o revizuire substanțială, în vederea armonizării cu Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane, inclusiv în ceea ce privește delimitarea aglomerărilor, zonelor sensibile și nivelurilor de epurare.

Hotărârea Guvernului nr. 802/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă - stabilește condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă, prin reglementarea valorilor limită admisibile și obligațiilor de monitorizare, contribuind la protecția resurselor acvatice.

De asemenea, **Hotărârea Guvernului nr. 894/2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei** - instituie mecanismul ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei, cu scopul simplificării și eficientizării procedurilor administrative, inclusiv pentru proiectele de infrastructură din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație.

Hotărârea Guvernului nr. 731/2025 cu privire la aprobarea Regulamentului de studiere, exploatare și protecție a apelor subterane – reglementează și stabilește cerințele tehnice și măsurile necesare pentru studierea și exploatarea apelor subterane.

Ansamblul actelor normative analizate conturează un cadru juridic complex, dar fragmentat, caracterizat prin suprapuneri, necorelări și niveluri diferite de actualizare.

Deși există reglementări solide în domenii-cheie precum protecția resurselor de apă și calitatea apei potabile, persistă deficiențe de coerență legislativă și armonizare cu legislația Uniunii Europene, care justifică necesitatea intervențiilor normative și strategice propuse în cadrul Programului de dezvoltare a sectorului alimentării cu apă și sanitației.

Secțiunea 5. Armonizarea legislativă cu directivele UE

Republica Moldova se află într-un stadiu avansat de preluare a principiilor europene, dar într-un stadiu intermediar de implementare efectivă a acestora. Procesul de armonizare cu legislația Uniunii Europene în domeniul apei și sanitației a evoluat constant, prin modernizarea cadrului normativ, instituțional și tehnic. Deși progresele sunt evidente, aplicarea practică rămâne parțială și necesită consolidări suplimentare la nivel de capacitate și finanțare.

Până în prezent, Republica Moldova a reușit să transpună (total sau parțial) nouă directive-cheie ale Uniunii Europene, care fundamentează procesul de integrare sectorială și modernizare a serviciilor publice de apă și sanitație:

Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei: Adoptarea Legii apelor nr. 272/2011 a reprezentat un pas esențial spre transpunerea principiilor europene privind managementul integrat al resurselor de apă, introducând pentru prima dată în Republica Moldova principiul bazinal de administrare. Au fost delimitate două districte hidrografice principale – Nistru și Dunărea–Prut și Marea Neagră, administrate prin planuri de management aprobate de Guvern și revizuite o dată la șase ani. Aceste planuri stabilesc obiectivele de calitate, măsurile de protecție și evaluarea stării ecologice și chimice a apelor. Deși cadrul de reglementare este funcțional, capacitățile instituționale și tehnice rămân limitate, iar integrarea planurilor bazinale în politicile locale de dezvoltare se realizează adesea fragmentar.

Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman: Transpunerea parțială a acesteia, prin Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile și Hotărârea Guvernului nr. 651/2023 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind supravegherea și monitorizarea calității apei potabile, a introdus o abordare modernă, bazată pe evaluarea riscurilor, monitorizarea continuă și informarea consumatorilor. Aceste reglementări consolidează legătura dintre sănătatea publică și calitatea apei furnizate. Totodată, a fost aprobat și Regulamentul sanitar privind materialele și substanțele care intră în contact cu apa potabilă și metodele de testare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 578/2025, necesar pentru conformarea completă la cerințele europene. Cu toate acestea, capacitățile de laborator rămân insuficiente, iar frecvența analizelor nu asigură o acoperire integrală a teritoriului național.

Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman: Preluată prin Legea nr. 182/2019 privind calitatea apei potabile, aceasta consolidează cadrul de siguranță radiologică a apei. În completare, Hotărârea Guvernului nr. 934/2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate” a instituit Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate, contribuind la uniformizarea standardelor de calitate și trasabilitate. Totuși, infrastructura de testare și dotarea laboratoarelor nu corespund încă cerințelor europene.

Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei: Aceasta a fost transpusă parțial prin Legea apelor nr. 272/2011, care prevede monitorizarea calității apelor de suprafață și subterane. Instituția Publică Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu prin intermediul Laboratorului de referință de mediu realizează anual măsurători în 49 de secțiuni de observație pe 34 de râuri, 6 lacuri de acumulare și 2 lacuri naturale, Agenția de Mediu,

după preluarea competențelor Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale, administrează 182 de puncte de observație a apelor subterane și 53 de stații hidrologice. Cu toate acestea, echipamentele sunt depășite tehnologic, iar digitalizarea sistemelor de monitorizare rămâne incompletă, ceea ce reduce eficiența procesului decizional.

Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, transpusă prin Hotărârile Guvernului nr. 265/2025 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole” - stabilește condițiile în care nămolurile pot fi utilizate ca fertilizant, impunând limite pentru conținutul de metale grele și alte substanțe periculoase, obligația tratării nămolurilor înainte de aplicare, monitorizarea calității solului și a nămolurilor, precum și restricții privind utilizarea acestora pentru anumite culturi sau terenuri.

Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei: Legislația națională aferentă se află în proces de elaborare. În perioada 2024–2025, cu sprijinul Institutului de Mediu din Stockholm, se desfășoară un studiu privind potențialul de reutilizare a apelor epurate, ce va evalua compatibilitatea acestora cu solurile, culturile și condițiile climatice ale țării. Rezultatele vor sta la baza viitorului cadru normativ național, orientat spre siguranță sanitară, rentabilitate economică și adaptare la schimbările climatice. Lipsa infrastructurii de distribuție și neîncrederea publicului rămân obstacole majore.

Directiva (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane: care urmează a fi transpusă prin Legea apelor nr. 272/2011, Legea nr. 303/2013 privind serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare și Hotărârile Guvernului nr. 950/2013 și nr. 802/2013, această directivă stabilește cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate. Cadrul normativ actual nu include însă metodologii detaliate pentru delimitarea aglomerărilor, identificarea zonelor sensibile și stabilirea nivelurilor de epurare terțiară. Armonizarea completă cu noua directivă europeană va permite modernizarea infrastructurii de canalizare, reducerea poluării organice și chimice și digitalizarea raportării privind calitatea efluenților, însă va necesita investiții considerabile și consolidarea capacităților operatorilor regionali.

Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură: Legislația națională urmează să fie aliniată acesteia, stabilindu-se limite pentru conținutul de metale grele și materii organice. În prezent, analiza nămolurilor se efectuează neuniform, iar lipsa unui regulament național privind valorificarea nămolurilor, inclusiv sub aspect energetic, reprezintă o lacună importantă. Elaborarea unui cadru normativ privind gestionarea și valorificarea nămolurilor constituie o prioritate pentru perioada 2026–2030.

Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații: Este deja transpusă în

legislația națională Legea apelor nr. 272/2011, prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la gestionarea riscurilor de inundații și Hotărârea Guvernului nr. 590/2018 cu privire la aprobarea Concepției reformei sistemului național de gestionare, prevenire și reducere a consecințelor inundațiilor, iar planurile de gestionare a riscului pentru bazinele Nistru și Prut sunt în curs de implementare, contribuind la reducerea vulnerabilității comunităților la fenomene hidrologice extreme. Totuși, infrastructura de prevenire și avertizare rămâne modestă, necesitând investiții suplimentare și actualizarea periodică a hărților de risc.

Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE: Aceasta nu a fost încă transpusă, deși este esențială pentru protecția sănătății publice și controlul calității apelor recreaționale, reprezentând o lacună importantă a cadrului sanitar național.

Astfel, în ansamblu, Republica Moldova a atins un nivel **intermediar de armonizare** cu legislația UE în domeniul apei și sanitației. **Pentru a realiza alinierea deplină și funcțională la standardele europene, sunt necesare acțiuni coordonate pe mai multe paliere, inclusiv:**

Consolidarea cadrului normativ și accelerarea transpunerii legislative

Finalizarea procesului de transpunere a Directivei (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane și elaborarea metodologiilor naționale pentru delimitarea aglomerărilor și zonelor sensibile;

Elaborarea și adoptarea Regulamentului privind reutilizarea apelor epurate, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741;

Armonizarea completă cu Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură și elaborarea unui cadru unitar pentru valorificarea energetică și agricolă a acestora;

Transpunerea Directivei 2006/7/CE privind calitatea apei pentru scăldat, inclusiv stabilirea parametrilor sanitar-igienici și a zonelor de monitorizare;

Revizuirea cadrului secundar existent (hotărâri de Guvern, regulamente tehnice și metodologii) pentru alinierea la cerințele actualizate ale Uniunii Europene.

Întărirea capacităților instituționale și administrative

Crearea unui mecanism interinstituțional permanent de coordonare între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului și instituțiile sale subordonate cu competențe în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică și operatorii regionali, pentru monitorizarea implementării directivelor europene;

Formarea și specializarea continuă a personalului tehnic din instituțiile responsabile, prin programe de instruire finanțate din fonduri externe;

Introducerea unui sistem digital integrat de management al datelor (SCADA, GIS, platforme de raportare) pentru supravegherea calității apei, a stării rețelelor și a parametrilor de epurare, incluzând și obligativitatea generării obligatorii a seturilor de date digitale standardizate, ca parte integrată a documentației de dare în exploatare a proiectelor investiționale în domeniul alimentării cu apă și sanitație.

Introducerea unor aspecte obligatorii, privind necesitatea introducerii datelor în Sistemul informațional „Registrul de evidență a rețelelor edilitare” în format digital standardizat, conform prevederilor Legii nr. 290/2024 cu privire la evidența rețelelor edilitare, în actele normative care reglementează mecanismele de finanțare a proiectelor investiționale în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație.

Modernizarea infrastructurii și creșterea capacității de investiții prin prioritizarea investițiilor în stații de epurare conforme cu standardele UE, laboratoare de analiză modernizate și sisteme automate de monitorizare;

Integrarea planificării bazinale și teritoriale

Corelarea planurilor de management bazinal cu documentele de planificare teritorială (Planul de Amenajare a Teritoriului Național, Planuri Urbanistice Generale) pentru asigurarea coerenței între dezvoltarea localităților, protecția resurselor și cerințele de mediu;

Instituirea unui cadru de cooperare intercomunitară pentru implementarea investițiilor comune în infrastructură și pentru partajarea resurselor de apă.

Întărirea sistemelor de monitorizare, raportare și control

Extinderea rețelei naționale de monitoring a apelor de suprafață și subterane prin modernizarea echipamentelor de măsurare;

Implementarea unui sistem digital de raportare către Uniunea Europeană (în baza platformei EIONET – European Environment Information and Observation Network);

Crearea unui mecanism public de informare a consumatorilor privind calitatea apei și nivelul de conformitate al operatorilor.

Transpunerea completă a acestor norme, proceduri și standarde va permite Republicii Moldova să adopte standarde de calitate echivalente cu cele europene, să dezvolte politici publice bazate pe principiul economiei circulare și să beneficieze de sprijin financiar din fondurile de preaderare.

Secțiunea 6. Cadrul normativ tehnic și necesitatea armonizării standardelor de proiectare și construcție

O componentă critică a funcționării sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, adesea neglijată în procesul de reformă, o constituie sistemul de normative tehnice aplicabil proiectării, construcției și exploatării infrastructurilor. Deși cadrul legal general a fost substanțial actualizat în ultimul deceniu, **baza tehnică normativă continuă să fie parțial învechită, fragmentată și nealinată la cerințele Uniunii Europene, fapt ce afectează calitatea, eficiența și costurile investițiilor.**

În prezent, documentația de proiectare se bazează pe un **amestec de reglementări moderne și norme moștenite din perioada sovietică**, multe dintre ele depășite tehnologic și metodologic.

Normativele utilizate în prezent includ documente relativ recente – precum NCM A.07.02:2012/A1:2017, CP G.03.08-2020, NCM G.03.01-2017 și NCM G.03.02-2015 – care introduc concepte moderne de dimensionare, funcționare și eficiență energetică. Totuși, acestea coexistă cu acte normative profund depășite, în special **СНП 2.04.02-84 „Водоснабжение. Наружные сети и сооружения”**, încă aplicat pentru localitățile cu peste 3 mii de locuitori și debite mai mari de 200 m³/zi, precum și cu **СНП 3.01.04-87 „Приемка в эксплуатацию законченных строительством объектов”**, utilizat în continuare pentru recepția construcțiilor finalizate. Aceste documente, neactualizate și netraduse oficial, conțin debite de consum, coeficienți de neuniformitate, prescripții și indicații tehnice care nu mai corespund realităților demografice, economice și climatice actuale. **Mentținerea lor în uz generează supradimensionarea sistemelor, soluții tehnice rigidizate și costuri de investiție nejustificat de mari, cu efecte directe asupra ineficienței energetice și a sustenabilității pe termen lung a infrastructurii de alimentare cu apă.**

Problema este și mai pronunțată în ceea ce privește **dimensionarea stațiilor de epurare și stabilirea zonelor de protecție sanitară**, unde se folosesc încă documente depășite, precum „Укрупненные нормы водопотребления и водоотведения для различных отраслей промышленности” (1975) sau СН 245-71 „Санитарные нормы проектирования промышленных предприятий”. Acestea nu reflectă evoluțiile tehnologice din ultimele decenii, noile materiale de construcție, principiile de eficiență energetică și standardele moderne de evaluare a riscurilor. În consecință, **stațiile proiectate pe baza acestor norme sunt adesea supradimensionate, costisitoare și dificil de exploatat**, în special în localitățile mici, unde debitele reale de apă uzată sunt de două-trei ori mai mici decât cele teoretice prevăzute în calcule și concentrațiile înalte.

O lacună majoră o reprezintă **absența reglementărilor tehnice pentru infrastructurile descentralizate și sistemele rurale, unde soluțiile de canalizare centralizată nu sunt în toate cazurile fezabile economic.**

Lipsa normativelor privind dimensionarea foselor septice, a parametrilor specifici pentru stațiile de epurare de capacitate mică, și discordanța dintre stațiile cu bioreactoarele

compacte prefabricate determină aplicarea neuniformă a soluțiilor tehnice și lipsa unui control unitar asupra calității construcțiilor. În consecință, multe sisteme rurale operează fără standarde sanitare clare, ceea ce generează **neconformități ale parametrilor de calitate pentru apele deversate în mediu, disfuncționalități operaționale și dificultăți de integrare în schemele regionale.**

Deficiențele cadrului tehnic se extind și asupra procesului de calcul al infiltrațiilor, pierderilor și volumelor de ape uzate industriale, unde se utilizează formule și parametri depășiți. Aceasta conduce la **estimări supraevaluate,** cu impact direct asupra costurilor de proiectare și construcție. În același timp, zonele de protecție sanitară (ZPS) continuă să fie determinate conform normativului CH 245-71, care stabilește distanțe fixe, neadaptate realităților de dezvoltare și tehnologii actuale. În numeroase localități, aceste distanțe sunt imposibil de aplicat din cauza densității construcțiilor, iar **interpretările diferă între autoritățile de control, ceea ce generează blocaje în procesul de autorizare.**

Se impune, prin urmare, **elaborarea unui normativ modern privind ZPS,** bazat pe evaluarea riscurilor, criterii funcționale și corelarea cu directivele europene privind protecția resurselor acvatice.

Un alt element critic este cadrul privind **controlul tehnic și supervizarea lucrărilor.** Conform **CP L.01.01-2012 „Instrucțiuni privind întocmirea devizelor pentru lucrările de construcții-montaj”,** valoarea serviciilor de monitorizare de autor este limitată la doar 0,3% din costul total al lucrărilor, o cotă insuficientă pentru proiectele complexe de apă-canal, unde verificarea tehnologică și supervizarea sunt esențiale pentru asigurarea calității. Lipsa unei ajustări a acestei cote reduce rigoarea controlului tehnic, favorizând **apariția erorilor de execuție și a neconformităților post-implementare.**

O problemă transversală o constituie **inexistența unui mecanism instituțional de revizuire periodică a normativelor tehnice.** În prezent, procesul de actualizare depinde de inițiative fragmentare ale ministerelor și instituțiilor de profil, fără un cadru legal unitar. În timp ce în statele membre ale Uniunii Europene standardele se actualizează o dată la 5–7 ani, în Republica Moldova numeroase normative tehnice au o vechime de peste 25 de ani, ceea ce compromite compatibilitatea lor cu directivele și practicile comunitare.

Lipsa unui sistem național de armonizare și actualizare tehnică permanentă constituie una dintre cele mai serioase restanțe ale reformei sectoriale.

Prin urmare, revizuirea profundă a cadrului normativ tehnic reprezintă o condiție prealabilă pentru modernizarea reală a sectorului. Este necesară crearea unui mecanism instituțional permanent de coordonare tehnică, sub egida Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în colaborare cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Institutul Național de Standardizare și instituțiile de cercetare. Acest mecanism ar trebui să asigure:

Armonizarea completă cu standardele europene EN și ISO aplicabile domeniului de alimentare cu apă și de sanitație;

Actualizarea periodică a normativelor de proiectare și regulamentelor de exploatare și includerea modificărilor/ajustărilor în catalogul documentelor normative în construcții;

Elaborarea unor standarde naționale adaptate pentru sistemele de alimentare cu apă și de sanitație rurale și descentralizate;

Integrarea cerințelor de eficiență energetică, reziliență climatică și economie circulară;

Astfel, dacă, în ansamblu, Republica Moldova dispune de un cadru legislativ general compatibil cu legislația UE, **fundamentul tehnic de aplicare este parțial depășit, fragmentat și lipsit de o coordonare instituțională coerentă**. Persistă lacune în gestionarea infrastructurii regionale, neactualizarea completă a normativelor tehnice, absența unui mecanism național de monitorizare și o capacitate administrativă limitată a autorităților administrației publice locale.

Pentru atingerea conformității până în 2030, **este indispensabilă revizuirea completă și armonizarea sistemului de normative tehnice cu directivele europene** privind apa potabilă, apele uzate urbane și protecția resurselor naturale.

Numai printr-o abordare integrată și științific fundamentată, sectorul va putea deveni sustenabil, eficient și aliniat standardelor europene de calitate, mediu și sănătate publică.

Secțiunea 7. Cadrul instituțional central și rolurile actorilor naționali în guvernarea sectorului

Cadrul instituțional central al sectorului de alimentare cu apă și sanitație din Republica Moldova a evoluat gradual în ultimul deceniu, reflectând eforturile de consolidare a mecanismelor de guvernare și de aliniere la principiile europene de management integrat al resurselor de apă. Deși au fost realizate progrese importante în plan legislativ și de reglementare, **arhitectura instituțională centrală rămâne fragmentată și insuficient coordonată**, iar absența unei viziuni unitare la nivel guvernamental afectează coerența politicilor publice și eficiența investițiilor.

Responsabilitățile sectorului sunt împărțite între mai multe entități publice centrale, cu roluri strategice, normative, de reglementare, control și execuție, însă **suprapunerile de competențe și lipsa unui mecanism permanent de coordonare interinstituțională determină disfuncționalități în planificare și implementare**.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale deține rolul principal de coordonare strategică în domeniul alimentării cu apă și sanitație, fiind responsabil de elaborarea și monitorizarea politicilor publice, gestionarea programelor de investiții capitale și monitorizarea implementării proiectelor majore în infrastructura de apă și canalizare. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale administrează, prin intermediul

Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL) și al agențiilor de dezvoltare regională, programele de finanțare destinate extinderii rețelelor și modernizării infrastructurii.

Cu toate acestea, **capacitatea de planificare strategică, evaluare și supraveghere tehnică este afectată de lipsa unui sistem integrat de colectare a datelor** (inclusiv dezagregate pe sexe, teritorială, demografică, etc.) **și de coordonarea insuficientă cu alte ministere de resort și alte autorități publice** – în special cu Ministerul Mediului, Ministerul Finanțelor, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și Agenția Națională pentru Sănătate Publică. Colaborarea interinstituțională se realizează, în prezent, preponderent la nivel de proiect, nu printr-un cadru instituțional consolidat și predictibil.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică exercită un rol esențial în reglementarea și supravegherea sectorului serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, având atribuții complexe în domeniul licențierii, reglementării tarifar, monitorizării operatorilor licențiați și protecției consumatorilor.

Extinderea competențelor Agenției Națională pentru Reglementare în Energetică, prin modificările aduse la Legea nr. 303/2013 în anul 2024, reprezintă un pas semnificativ spre uniformizarea reglementării și crearea unui cadru comun de calitate pentru toți prestatorii. Totuși, aplicarea acestor prevederi întâmpină dificultăți cauzate de lipsa de capacitate administrativă la nivel local și de numărul mare de operatori nelicențiați, care rămân în afara sferei de control. **Lipsa unui sistem național digital de raportare împiedică exercitarea eficientă a funcției de supraveghere, iar indicatorii de performanță nu pot fi corelați sistematic cu structura tarifară și investițională.**

Ministerul Mediului, prin intermediul Agenției de Mediu, Inspectoratului pentru Protecția Mediului și Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”, gestionează ansamblul de activități legate de administrarea, monitorizarea și protecția resurselor de apă. Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” coordonează implementarea planurilor de management ale bazinelor hidrografice Nistru și Dunărea–Prut și Marea Neagră, administrează infrastructura hidrotehnică și promovează utilizarea durabilă a resurselor de apă. Agenția de Mediu asigură autorizarea captărilor și deversărilor, precum și monitorizarea calității apelor de suprafață și subterane, în timp ce Inspectoratul pentru Protecția Mediului realizează controale de conformitate și aplică sancțiuni pentru poluare și utilizare abuzivă a resurselor.

Cu toate acestea, **interacțiunea dintre autoritățile de mediu și cele din domeniul alimentării cu apă și de canalizare este insuficientă, iar suprapunerile de competențe între Ministerul Mediului, Agenția Națională de Sănătate Publică și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale duc la incertitudini** în aplicarea unitară a politicilor de mediu și sănătate publică.

Agenția Națională pentru Sănătate Publică are atribuții esențiale în monitorizarea calității apei potabile și în aplicarea normelor sanitare. Activitatea sa este fundamentală

pentru protejarea sănătății populației, însă **capacitatea de laborator și acoperirea rețelei de monitorizare rămân limitate**, în special în mediul rural.

Coordonarea între Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția de Mediu și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este slabă, ceea ce împiedică o analiză integrată a riscurilor și o reacție promptă la neconformitățile privind calitatea apei.

Ministerul Finanțelor exercită rolul de autoritate publică centrală în domeniul finanțelor publice, având responsabilități-cheie în coordonarea politicilor bugetar-fiscale, elaborarea cadrului bugetar pe termen mediu și gestionarea alocării resurselor financiare publice, inclusiv pentru investițiile din sectorul de alimentare cu apă și sanitație. În această calitate, Ministerul asigură corelarea priorităților sectoriale cu calendarul bugetar național, examinează propunerile bugetare ale autorităților administrației publice centrale și locale și gestionează mecanismele de cofinanțare a proiectelor de infrastructură implementate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și de agențiile de dezvoltare regională.

Pe lângă actorii principali, un rol de suport metodologic și informațional îl au **Instituția Publică Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu**, care furnizează date privind regimul hidrologic și fenomenele extreme și **Institutul de Geologie și Seismologie** al Academiei de Științe, implicate în studiile privind resursele subterane.

Cu toate acestea, **interoperabilitatea între sistemele informaționale ale acestor entități lipsește**, iar fluxul de date între instituții rămâne preponderent manual și neintegrat.

Analiza sistemului instituțional central indică un **deficit de coerență funcțională între autoritățile de politici publice, reglementare, control și execuție**. Lipsa unui mecanism guvernamental de coordonare permanentă conduce la suprapuneri, întârzieri și lipsă de eficiență în implementarea politicilor.

În prezent, nu există o structură unică funcțională responsabilă de integrarea datelor privind resursele de apă, infrastructura, calitatea serviciilor și performanța operatorilor, ceea ce afectează capacitatea statului de a evalua impactul investițiilor și de a stabili priorități strategice la nivel național.

Analiza cadrului instituțional la nivel central evidențiază o serie de disfuncționalități legate de coordonarea, monitorizarea și implementarea politicilor sectoriale. **În acest context, pentru depășirea provocărilor constatate, principalele direcții de acțiune pentru perioada 2026–2030 ar trebui să vizeze:**

Instituirea unui mecanism național de coordonare interinstituțională, care să integreze politicile de reglementare, mediu, sănătate publică și investiții;

Crearea unui sistem digital național unificat de raportare și monitorizare a serviciilor, bazat pe standarde comune între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică și Ministerul Mediului;

Clarificarea și delimitarea competențelor între ministere și agențiile subordonate, pentru a evita suprapunerile și conflictele de atribuții;

Întărirea capacităților tehnice și analitice ale agențiilor de mediu, sănătate publică și reglementare;

Corelarea procesului investițional cu performanța operatorilor și calitatea serviciilor, printr-un cadru metodologic comun de evaluare.

Consolidarea cadrului instituțional central nu reprezintă doar o condiție formală de integrare europeană, ci o necesitate structurală pentru eficiența guvernantei sectorului, creșterea transparenței și asigurarea unei abordări integrate a resurselor de apă și a serviciilor publice.

Un sistem instituțional modern, bazat pe cooperare, digitalizare și responsabilitate partajată, constituie premisa esențială pentru dezvoltarea durabilă și pentru tranziția sectorului de alimentare cu apă și de sanitație către standardele de performanță ale Uniunii Europene.

Secțiunea 8. Guvernanța locală și procesele de regionalizare a serviciilor

Guvernanța la nivelul autorităților administrației publice locale constituie una dintre cele mai sensibile dimensiuni ale dezvoltării și modernizării sectorului de alimentare cu apă și sanitație în Republica Moldova, deoarece concentrează responsabilitatea autorității executive din unitatea administrativ-teritorială pentru organizarea, funcționarea și monitorizarea serviciilor publice la nivel local.

În pofida unui cadru legal consolidat, care conferă autorităților administrației publice locale responsabilități clare, situația din teren evidențiază **o fragmentare pronunțată, o capacitate administrativă limitată și un grad redus de cooperare intercomunitară**, ceea ce afectează direct eficiența serviciilor și sustenabilitatea investițiilor publice.

Conform prevederilor Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, **autoritățile administrației publice locale sunt titularii competențelor exclusive de organizare, coordonare, monitorizare și control al serviciilor**, infrastructura aferentă, aparținând domeniului public al unității administrativ-teritoriale. Acestea pot opta pentru gestiune directă, prin structuri proprii, sau pentru gestiune delegată, prin operatori licențiați, în baza contractelor de delegare aprobate prin decizii de atribuire, adoptate de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale. În practică, aplicarea acestor modele este neuniformă.

Multe autorități ale administrației publice locale, în special din mediul rural, continuă să administreze direct serviciile, fără separarea clară a rolurilor de autoritate și prestator, fără planuri de performanță și fără indicatori măsurabili, ceea ce generează o guvernanță informală și decizii reactive.

Modificările legislative recente stabilesc, însă, o direcție clară: **începând cu 13 ianuarie 2027, prestarea serviciilor nu va mai putea fi realizată prin structurile administrației publice locale, ci exclusiv prin operatori, fie în regim de gestiune directă, fie prin delegarea gestiunii.** Această măsură urmărește reducerea fragmentării instituționale și uniformizarea standardelor tehnice și sanitare pe întreg teritoriul național.

Fragmentarea administrativă și financiară a autorităților locale este una dintre principalele cauze ale vulnerabilității sistemului. Peste 70% dintre autoritățile administrației publice locale au bugete anuale sub 15 milioane lei, ceea ce limitează capacitatea de cofinanțare a investițiilor și întreținerea infrastructurii existente.

În medie, cheltuielile pentru servicii publice reprezintă sub 3% din bugetele locale, iar resursele sunt orientate în principal către activități curente. În plus, lipsa personalului calificat în achiziții, planificare și gestiune financiară accentuează dependența autorităților administrației publice locale de asistența externă și reduce capacitatea de absorbție a fondurilor.

Multe localități nu dispun de documentații tehnice actualizate, de studii de fezabilitate sau de planuri urbanistice generale, ceea ce îngreunează procesul de planificare și aprobarea proiectelor investiționale.

Urmare a modificării Legii nr. 303/2013, prin Legea nr. 133/2024, procesul de reglementare a fost consolidat prin actualizarea actelor normative aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în 2025, care include:

Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 319/2025;

Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 249/2025;

Contractul-cadru de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 320/2025;

Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 169/2025;

Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 489/2019

Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă

și de canalizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 270/2015.

Aceste instrumente au introdus un cadru unitar de reglementare și profesionalizare a serviciilor, reducând discrepanțele de aplicare la nivel local și clarificând responsabilitățile dintre autoritățile administrației publice locale și operatori.

În paralel, Legea nr. 133/2024 a transferat competența de aprobare a tarifelor către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, eliminând deciziile arbitrare ale consiliilor locale și orientând tarifele către principiul recuperării costurilor. Totuși, deși cadrul legal nou aprobat include obligativitatea dezvoltării de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a unui mecanism de control al **operatorilor nelicențiați, aceștia rămân în mare parte în afara controlului de reglementare, ceea ce afectează transparența financiară și sustenabilitatea economică.**

În multe localități rurale, tarifele sunt stabilite sub costul real al operării, fără a reflecta pierderile tehnologice și fără a asigura autofinanțarea minimă. Astfel, se perpetuează deficite structurale și dependența de subvenții locale, deseori acordate fără respectarea regulilor privind ajutorul de stat.

Situația financiară a autorităților administrației publice locale amplifică aceste probleme. Veniturile autorităților administrației publice locale de nivelul întâi sunt dominate de transferuri inter-bugetare ($\approx 66,6\%$), veniturile proprii reprezintă circa 15%, iar defalcările de la impozitele de stat – aproximativ 13%.

În același timp, aproape jumătate din cheltuieli (47,1%) sunt destinate personalului, alte 19,1% – bunurilor și serviciilor, iar investițiile capitale constituie doar 8,2% din total. Această structură rigidă reduce drastic spațiul fiscal pentru investiții în infrastructura tehnico-edilitară, ceea ce explică de ce extinderea rețelelor de alimentare cu apă și de sanitație depinde preponderent de granturi și programe finanțate din surse externe.

În acest context, **procesul de regionalizare devine mecanismul-cheie pentru eficientizarea serviciilor și reducerea disparităților teritoriale.** În ultimul deceniu, inițiativele sprijinite de Banca Mondială, Uniunea Europeană, GIZ și BERD au condus la formarea unor operatori regionali în jurul centrelor municipale Ungheni, Cahul, Soroca, Comrat, Florești și Călărași.

Modelele existente au demonstrat că integrarea infrastructurii și agregarea resurselor pot genera economii de scară, creșterea calității serviciilor și acces mai ușor la finanțări externe. Cu toate acestea, **gradul de acoperire al sistemelor regionale rămâne scăzut:** doar aproximativ 15% dintre localitățile rurale fac parte din rețele funcționale de cooperare intercomunitară.

Cadrul juridic pentru cooperarea intercomunitară a fost clarificat prin Legea nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară, care oferă o platformă pentru colaborarea între autoritățile administrației publice locale. Asociația de dezvoltare

intercomunitară (în continuare – ADI) nu înlocuiește operatorii regionali, ci asigură un mecanism de coordonare, supraveghere și planificare comună a investițiilor.

Totuși, capacitatea administrativă scăzută, costurile de funcționare și percepția greșită a pierderii autonomiei locale frânează extinderea acestui model. **Lipsa unui mecanism național de stimulare a regionalizării face ca procesul să depindă, în mare parte, de inițiative externe și proiecte pilot.**

În ansamblu, principalele obstacole sistemice care încetinesc regionalizarea sunt lipsa unui master-plan național al infrastructurii (Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național), insuficiența personalului calificat, rezistența politică locală, depopularea mediului rural și discrepanțele economice între operatorii din zonele urbane și cei din zonele rurale.

În plus, standardele inegale de reglementare, neîncrederea instituțională și percepția Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică ca autoritate restrictivă accentuează rezistența la cooperare. Aceste deficiențe mențin o mare parte a serviciilor într-o zonă de vulnerabilitate operațională și financiară, în special în localitățile mici, unde infrastructura este subdimensionată, iar tarifele nu acoperă costurile.

Pentru depășirea acestor limitări, **este necesară o viziune integrată de guvernare locală și regionalizare.** Autoritățile administrației publice locale trebuie sprijinite în profesionalizarea managementului, în elaborarea documentațiilor tehnice standardizate și în utilizarea instrumentelor moderne de planificare și control.

La nivel național, se impune accelerarea elaborării Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, care să fundamenteze direcțiile principale de dezvoltare a infrastructurii de apă și de conectare la sistemul de canalizare optim, organizarea operatorilor regionali și ordonarea investițiilor în funcție de criterii obiective – impact social, cost-eficacitate și conformitate cu directivele europene.

De asemenea, **este necesară instituirea unui mecanism financiar de transfer și compensare a activelor între autoritățile administrației publice locale și operatori,** astfel încât investițiile realizate anterior la nivel local să fie recunoscute și integrate echitabil în patrimoniul regional.

Consolidarea procesului de regionalizare trebuie corelată cu extinderea licențierii diferențiate și cu introducerea raportării obligatorii a indicatorilor de performanță în sistemul informațional sectorial, pentru toți operatorii – indiferent de dimensiune sau statut juridic.

În perspectivă, **consolidarea guvernancei locale și a proceselor de regionalizare trebuie să urmeze câteva direcții esențiale:**

Finalizarea tranziției către gestiunea delegată și separarea clară a rolurilor autoritate–operator până în 2027;

Crearea unui sistem digital național de monitorizare și raportare a performanței interoperabil între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică și Ministerul Mediului;

Instituirea unei unități naționale de coordonare a procesului de regionalizare, sub egida Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, care să asigure asistență tehnică, standarde metodologice și supravegherea implementării;

Prioritizarea investițiilor în funcție de criterii clare de eficiență, conectare și sustenabilitate;

Profesionalizarea personalului din autoritățile administrației publice locale în domeniul organizării serviciilor publice locale, prin programe naționale de formare și consolidarea capacităților administrative;

Optimizarea costurilor administrative ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitare.

Între timp, **guvernanța locală a sectorului de alimentare cu apă și sanitație rămâne una dintre cele mai vulnerabile, dar și cele mai promițătoare componente ale sistemului instituțional.** Tranziția de la gestiunea locală fragmentată la o guvernare regională profesionistă, însoțită de disciplină tarifară, reguli clare privind activele și digitalizare integrată, reprezintă condiția fundamentală pentru modernizarea sectorului.

Consolidarea cooperării intercomunitare și crearea unor operatori regionali puternici vor permite Republicii Moldova să atingă standardele de performanță și sustenabilitate impuse de directivele Uniunii Europene, transformând serviciile publice de apă și sanitație într-un pilon al dezvoltării locale durabile.

Secțiunea 9. Operatorii de alimentare cu apă și sanitație: organizare, performanță și sustenabilitate

Operatorii de alimentare cu apă și sanitație constituie veriga esențială a sistemului de prestare a serviciilor publice, având rolul de a transforma cadrul normativ și investițiile publice în servicii concrete, accesibile populației. Totuși, structura actuală a sectorului operatorilor din Republica Moldova reflectă **un grad avansat de fragmentare, disparități teritoriale și vulnerabilitate economică**, care pun în pericol sustenabilitatea serviciilor și capacitatea țării de a respecta angajamentele asumate prin Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte ratificat prin Legea nr. 112/2014.

Deși nivelul investițiilor publice în infrastructură este substanțial, **sustenabilitatea financiară a sectorului rămâne precară.** Operatorii de apă-canal se confruntă cu baze financiare fragile, tarife sub nivelul costurilor reale, disparități majore ale costurilor serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație pentru diferite zone ale Republicii Moldova, dificultăți de recuperare a creanțelor și o dependență ridicată de finanțarea

externă. Lipsa planurilor de investiții și a analizelor economice riguroase conduce la fragmentarea eforturilor, iar finanțarea adesea etapizată afectează coerența tehnică și eficiența utilizării finanțărilor din bugetul de stat.

Conform datelor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, în Republica Moldova activează **44 de operatori licențiați**, care asigură servicii de alimentare cu apă și sanitație pentru aproximativ 80% din populația urbană și 35% din populația rurală. Acești operatori sunt organizați, în majoritatea cazurilor, sub forma societăților comerciale cu capital public și întreprinderi municipale, aflate în administrarea autorităților administrației publice locale.

La nivel național funcționează însă peste 590 de entități care gestionează rețele de apă și/sau sanitație, dintre care 352 sunt operatori ne-licențiați, 197 sunt autorități ale administrației publice locale, iar 47 reprezintă organizațiile necomerciale. Din totalul operatorilor ne-licențiați, marea majoritate (346 de entități) sunt întreprinderi municipale, restul având forme organizatorico-juridice diverse, precum societăți pe acțiuni, SRL-uri, gospodării țărănești, asociații obștești sau întreprinderi individuale. În cea mai mare parte, aceste entități prestează servicii publice de alimentare cu apă și/sau sanitație în mediul rural, funcționând adesea fără evidență patrimonială clară și fără un cadru de reglementare tehnică. Ele gestionează, de regulă, sisteme mici, frecvent realizate prin proiecte finanțate din surse externe, care nu dispun de capacități instituționale, tehnice și financiare pentru o operare sustenabilă și o întreținere adecvată.

Absența licențierii are efecte sistemice directe: lipsa controlului tarifar, neaplicarea indicatorilor de performanță și inexistența obligațiilor de raportare către autoritatea de reglementare. Această situație reprezintă una dintre principalele vulnerabilități structurale ale sectorului, afectând calitatea serviciilor, sustenabilitatea financiară și protecția consumatorilor, în special în mediul rural.

Problemele sistemice persistă în special în sfera tarifelor și a sustenabilității economice. Deși metodologia Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică de calcul al tarifelor este obligatorie pentru toți operatorii, aplicarea ei în zonele rurale este parțială sau inexistentă, mai ales pentru operatorii ne-licențiați. În multe localități mici, tarifele sunt stabilite ad-hoc de consiliile locale, fără corelare cu costurile reale de operare și fără a reflecta pierderile tehnologice. Această practică distorsionează principiul recuperării costurilor și conduce la **deficite structurale cronice**, acoperite prin subvenții din bugetele locale. În lipsa unui sistem financiar coerent, autoritățile administrației publice locale sunt adesea nevoite să suporte pierderile operatorilor, afectând stabilitatea bugetară și capacitatea de investiție în infrastructura de bază.

Actuala metodologie de tarificare nu asigură un mecanism de evidență corectă a activelor publice transferate în gestiunea operatorilor, ceea ce conduce la neînregistrarea redevențelor și la dezechilibre între valoarea contabilă și cea economică a patrimoniului. Lipsa includerii pierderilor reale și a neîncasărilor în structura tarifară reduce capacitatea operatorilor de autofinanțare.

În plus, **nivelul redus al profitului permis**, calculat ca procent din costurile eligibile, nu stimulează eficiența și nici participarea capitalului privat în gestionarea serviciilor, menținând sectorul într-o **dependență structurală de finanțarea publică**.

Reforma tarifară din 2024–2025 a schimbat fundamental cadrul de reglementare. Prin modificările aduse la Legea nr. 303/2013, Legea nr. 133/2024 a transferat competența de aprobare a tarifelor către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, eliminând distorsiunile generate de deciziile politizate ale consiliilor locale.

Astfel, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aprobă direct tarifele pentru operatorii licențiați, iar în perioada de după aprobare a modificărilor legislative din anul 2024, sfera de reglementare s-a extins progresiv de la circa 44 la peste 250 de operatori, în contextul obligativității delegării serviciilor către operatori licențiați în localitățile cu peste 3.000 de locuitori. Aceasta este o **corecție structurală necesară**, dar încă incompletă, deoarece operatorii ne-licențiați continuă să funcționeze în afara controlului efectiv și în lipsa raportărilor privind ajutorul de stat. În multe cazuri, **subvențiile locale sunt acordate fără respectarea procedurilor**, ceea ce expune autoritățile administrației publice locale riscului de sancțiuni din partea Consiliului Concurenței.

În paralel, **sustenabilitatea financiară rămâne veriga slabă a sectorului, în special în mediul rural**. Operatorii mici nu aplică integral metodologia Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, pierderile non-tehnologice nu sunt acoperite, redevențele sunt sub-raportate, iar neplățile consumatorilor nu sunt incluse corespunzător în calculul tarifelor. Rezultatul este o spirală de subfinanțare, în care autoritățile administrației publice locale acoperă deficitele din bugetele locale, în timp ce profitul plafonat descurajează eficiența și participarea capitalului privat.

Din perspectiva performanței economice, **peste o treime dintre operatorii licențiați înregistrează pierderi anuale**, iar opt dintre aceștia se află în proceduri de insolvență.

Potrivit datelor Curții de Conturi, între 2014 și 2021, numărul operatorilor cu pierderi a crescut de la 27 la 32, iar volumul pierderilor a explodat de la 225,7 milioane lei la 1,33 miliarde lei. În același interval, numărul operatorilor profitabili s-a redus de la 8 la 4, iar întreprinderile cu capitaluri proprii negative au urcat de la 1 la 8. **Deficitul cumulat al capitalurilor a crescut de la 3,8 mii lei la peste 400 milioane lei**, indicând o erodare accentuată a bazei de capital și un risc sistemic de colaps financiar.

Performanța tehnică a operatorilor licențiați prezintă un tablou dezechilibrat:

Pierderile de apă în rețelele de distribuție rămân ridicate (45–50%), cu variații de la sub 30% la operatorii mari până la peste 65% în sistemele rurale.

Gradul de contorizare variază între 65% și 90%, iar lipsa măsurării exacte a consumului generează pierderi financiare.

Consumul specific de energie (1,2–1,8 kWh/m³) depășește media europeană (0,8 kWh/m³), reflectând eficiență energetică redusă și costuri operaționale mari.

Rata de colectare a plăților este sub 70% în mediul rural, în timp ce tarifele sunt insuficiente pentru acoperirea costurilor de exploatare.

Din perspectiva resurselor umane, operatorii se confruntă cu o **criză structurală de personal calificat**. Peste 40% dintre angajați au peste 55 de ani, iar mai puțin de 10% sunt tineri sub 35 de ani. Profesiile tehnice-cheie – ingineri hidrotehnicieni, electromecanici, laboranți, operatori SCADA – sunt deficitare, iar salariile (7–9 mii lei lunar) nu asigură retenția. Lipsa programelor de formare continuă și a sistemelor de certificare profesională afectează siguranța infrastructurii și calitatea serviciilor.

Gradul de **digitalizare și automatizare este foarte neuniform**. Doar operatorii mari (Chișinău, Bălți, Cahul, Soroca, Florești, Ungheni) utilizează parțial sisteme de monitorizare, control și achiziție de date (SCADA), sisteme informaționale geografice (GIS), sisteme de sectoare de rețea contorizate (DMA), Managementul Relațiilor cu Clienții (CRM) și sisteme informatizate de management al mentenanței (CMMS). Doar 20% dintre operatori folosesc parțial sisteme digitale integrate, restul funcționând cu evidențe manuale și date fragmentare. Lipsa unei platforme naționale de raportare SCADA–GIS reduce transparența și capacitatea de intervenție strategică a statului.

Pe lângă problemele economice și tehnice, **deficiențele de guvernanță corporativă** afectează coerența și credibilitatea sectorului. Numeroși operatori nu dispun de consilii de administrare funcționale, nu au planuri de dezvoltare multianuală și nu aplică managementul bazat pe performanță. În multe cazuri, relația cu autoritățile administrației publice locale este neclară, iar ingerințele politice în stabilirea tarifelor și deciziilor de investiții subminează autonomia operațională.

Pentru asigurarea sustenabilității sectorului, **este imperativă o reformă structurală orientată pe trei direcții principale:**

Consolidarea instituțională și regionalizarea operatorilor, prin integrarea celor mici în structuri regionale și crearea mecanismelor de transfer de active și competențe;

Introducerea unui sistem național de evaluare a performanței, bazat pe indicatori standardizați (eficiență hidraulică, pierderi, costuri unitare, calitate, grad de contorizare);

Profesionalizarea și digitalizarea serviciilor, printr-un program național de formare și certificare și prin implementarea la scară națională a sistemelor SCADA, GIS și CMMS.

Totodată, este necesară elaborarea unui nou **sistem de monitorizare și evaluare a performanței operatorilor** în sensul introducerii unor cerințe adaptate dimensiunii și statutului operatorilor, concomitent cu **dezvoltarea Sistemului Informațional „Managementul Serviciilor Publice de Alimentare cu Apă și de Canalizare”**, obligatoriu pentru toți furnizorii de servicii.

Acest sistem, prevăzut deja în legislația națională, odată cu aprobarea modificărilor la Legea nr. 303/2013, va permite colectarea, analizarea și publicarea indicatorilor de performanță (KPI), asigurând transparență și comparabilitate la nivel național.

Pe termen mediu, operatorii trebuie sprijiniți să își consolideze baza financiară printr-un **cadru de tarificare sustenabil**, orientat pe recuperarea integrală a costurilor, și prin adoptarea unui **standard național de guvernanta corporativă**, care să reglementeze relația cu autoritățile administrației publice locale, transparența decizională și responsabilitatea managerială.

În ansamblu, Republica Moldova se află în fața unei tranziții instituționale esențiale: trecerea de la reglementare formală, fragmentată între autoritățile administrației publice locale și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, către un sistem integrat de guvernanta bazat pe profesionalizare, control unitar și performanță măsurabilă.

Astfel, în prezent, operatorii de alimentare cu apă și sanitație se află într-un proces de **tranziție structurală profundă**, la intersecția dintre presiunile de conformare europeană, constrângerile financiare și slaba capacitate instituțională locală.

Fără consolidare, regionalizare, digitalizare și profesionalizare, sectorul riscă să perpetueze un model de funcționare inefficient și fragmentat. Reforma actuală – prin extinderea licențierii, centralizarea tarifelor și crearea unui sistem informațional unificat – trebuie urmată de disciplină de date, guvernanta corporativă modernă și planificare strategică pe termen lung.

Secțiunea 10. Resursele umane din sector: pregătirea profesională și provocările generaționale

Resursele umane constituie una dintre cele mai vulnerabile componente ale sectorului de alimentare cu apă și sanitație, cu un impact direct asupra capacității de funcționare, întreținere și dezvoltare a infrastructurii publice.

În ultimii ani, **deficitul de personal calificat a căpătat un caracter structural și sistemic**, fiind însoțit de un **proces accelerat de îmbătrânire a forței de muncă**, de o slabă reînnoire generațională și de o scădere constantă a nivelului de calificare profesională.

În condițiile unei infrastructuri tot mai complexe și a exigențelor tot mai ridicate impuse prin intermediul directivelor Uniunii Europene, aceste tendințe devin o constrângere majoră pentru funcționarea durabilă a sistemelor de alimentare cu apă și sanitație.

Profilul actual al personalului din sector reflectă un dezechilibru îngrijorător între generații și o dependență tot mai mare de o categorie de angajați în vârstă. Datele colectate de la operatorii de servicii indică faptul că **peste 60% din personal are vârsta de peste 50 de ani**, iar doar 10–15% se încadrează în categoria de vârstă sub 35 de ani. Mulți dintre

acești angajați urmează să se pensioneze în următorii cinci–șapte ani, fără existența unei generații tinere care să asigure înlocuirea lor.

În majoritatea operatorilor de servicii apă-canal, mai ales în localitățile mici și rurale, **o mare parte a personalul tehnic este alcătuit din persoane care nu dețin studii de specialitate și care nu au beneficiat de niciun tip de instruire formală sau continuă în domeniul alimentării cu apă și sanitației.** În unele cazuri, funcții tehnice esențiale – cum ar fi cele de operator de stație, mecanic, instalator sau dispecer – sunt exercitate de persoane formate empiric, ceea ce limitează capacitatea operatorilor de a implementa standarde moderne de calitate, siguranță și eficiență.

Această realitate este **consecința directă a degradării bazei educaționale și a lipsei unei politici publice coerente de formare profesională.**

În Republica Moldova, pregătirea academică în domeniul alimentării cu apă și canalizării se realizează exclusiv la Universitatea Tehnică a Moldovei, în cadrul Facultății de Urbanism și Arhitectură, prin programul „Alimentări cu apă și canalizări”.

Deși programul oferă instruire completă la nivel de licență, master și doctorat, **interesul pentru acest domeniu s-a diminuat drastic.** În perioada 2011–2025, au absolvit doar 242 de studenți la ciclul I (licență), iar începând cu anul 2020 grupele au fost fie comasate fie lichidate din lipsă de candidați. La ciclul II (masterat), în aceeași perioadă au fost înregistrați doar 90 de absolvenți, iar la ciclul III (doctorat), specializarea „Rețele ingineresti în construcții” este practic inactivă.

Pe lângă scăderea interesului academic, se manifestă și **o criză extrem de acută de cadre universitare.** În prezent, în întreg sistemul educațional național, doar trei cadre didactice dețin titlurile științifice necesare predării disciplinelor de specialitate, iar două dintre acestea au depășit deja vârsta de pensionare.

În lipsa unei intervenții instituționale urgente, există riscul real ca, în următorii ani, formarea academică în domeniu să înceteze, ceea ce ar agrava criza de personal calificat și ar periclita capacitatea statului de a susține standardele de calitate impuse prin legislația UE.

Această situație necesită o reorganizare profundă a sistemului de formare academică și profesională. Este oportună restructurarea Departamentului de Alimentare cu Căldură, Apă și Protecția Mediului din cadrul Universității Tehnice a Moldovei, prin definirea unor linii distincte de specializare – alimentare cu apă și sanitație, ingineria mediului (inclusiv deșeuri și emisii), precum hidroameliorații și lucrări hidrotehnice.

În paralel, **este esențială cooptarea specialiștilor practicieni din cadrul operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație și a instituțiilor de proiectare în activități didactice,** sub coordonarea cadrelor universitare titulare, și formarea unei noi generații de doctoranzi, care să fie ulterior integrați în învățământul superior. Această măsură ar

revitaliza procesul educațional și ar crea o punte funcțională între mediul academic și cel operațional.

În același timp, **este necesară instituirea unui Program Național de finanțare a studiilor și formării profesionale în domeniul ingineriei apelor**, care să prevadă burse de specializare pentru tinerii (în special fetele) care aleg acest domeniu, condiționate de o perioadă obligatorie de activitate în sistemul public. Lipsa acestor stimulente și precum și lipsa inițiativelor de promovare a fetelor în domeniile Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică (în continuare – STEM), a generat un dezechilibru acut între cererea și oferta de specialiști, iar efectele sunt vizibile mai ales în mediul rural, unde operatorii nu dispun de personal calificat, iar activitatea de exploatare se bazează preponderent pe experiență empirică și soluții improvizate.

La aceasta se adaugă și **insuficiența formării continue și a atestării profesionale pentru personalul tehnic și de conducere**. Potrivit datelor I.P. „Oficiul Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe”, numărul persoanelor atestate tehnico-profesional în domeniile conexe alimentării cu apă și canalizării este în scădere constantă. Lipsa unui sistem coerent de certificare, absența standardelor ocupaționale actualizate și inexistența unei obligativități legale de formare periodică determină un declin al competenței profesionale și vulnerabilizează calitatea execuției și exploatarea infrastructurii.

În perspectivă, sectorul are nevoie de **o viziune strategică de dezvoltare a resurselor umane**, bazată pe parteneriatul dintre universități, operatori și autoritățile administrație publice centrale. Este necesară consolidarea Institutului de Formare Continuă în domeniul Alimentării cu Apă și Canalizării, constituit în cadrul Universității Tehnice a Moldovei – Facultatea de Urbanism și Arhitectură. Această entitate trebuie să asigure formarea profesională continuă, certificarea competențelor, elaborarea standardelor ocupaționale și dezvoltarea unor programe de instruire aplicată în parteneriat cu operatorii regionali.

În paralel, este necesară crearea unor **mecanisme de mentorat**, prin care specialiștii cu experiență să contribuie la formarea tinerilor angajați, asigurând transferul durabil al cunoștințelor tehnice și instituționale.

Totodată, se impune **reformarea sistemului de motivare și retenție a personalului**, prin adaptarea grilelor de salarizare la responsabilitățile funcționale, introducerea bonusurilor de performanță și asigurarea unor condiții decente de muncă. Sectorul trebuie să ofere un mediu profesional stabil, predictibil și atractiv, pentru a reține specialiștii existenți și a atrage tineri calificați.

Astfel, în prezent, **sectorul de alimentare cu apă și sanitație al Republicii Moldova se confruntă cu o criză generațională și profesională profundă, care riscă să devină ireversibilă în lipsa unor măsuri strategice necesar de întreprins în cel mai scurt timp**.

Este indispensabilă trecerea de la un sistem de administrare bazat pe reacție și improvizație la un model predictibil, bazat pe investiție în oameni și pe performanță

măsurabilă. Consolidarea pregătirii profesionale, modernizarea bazei academice, certificarea competențelor și formarea unei noi generații de ingineri și tehnicieni reprezintă condiții esențiale pentru profesionalizarea sectorului și pentru alinierea sa la standardele europene de calitate, eficiență și durabilitate.

Secțiunea 11. Digitalizarea sectorului

Evaluarea progresului Republicii Moldova în domeniul digitalizării și implementării inovațiilor în sectorul de alimentare cu apă și sanitație arată că, **deși au fost făcuți pași concreți, nivelul de transformare reală rămâne modest**, cu mari diferențe între mediul urban și rural. Practic, digitalizarea s-a concentrat în jurul câtorva operatori mari care au reușit, cu sprijin extern, să implementeze (total sau parțial) sisteme SCADA, GIS sau module de gestiune a datelor tehnice.

Însă, **în peste 90% dintre localitățile țării, inclusiv în majoritatea operatorilor urbani, procesele de monitorizare, raportare și evidență se desfășoară manual**, fără instrumente informatizate, fără baze de date unificate și fără personal instruit.

Această situație generează un impact direct asupra calității guvernantei sectorului: **planificarea investițiilor se face pe baza unor informații incomplete**, indicatorii de performanță sunt raportați parțial, iar capacitatea autorităților administrației publice centrale de a evalua realitatea din teren este limitată. În practică, datele privind pierderile de apă, starea tehnică a rețelelor, consumul energetic sau randamentul stațiilor de epurare sunt rareori disponibile în format digital și comparabil. Acest gol de informație împiedică o planificare bazată pe dovezi și face dificilă prioritizarea investițiilor în funcție de eficiență și necesitate.

Din perspectiva operatorilor, principalele probleme identificate sunt lipsa infrastructurii IT, a softurilor dedicate și a resursei umane specializate. Majoritatea întreprinderilor municipale dispun doar de computere de birou și soft-uri generice, **fără sisteme SCADA sau GIS funcționale**.

Doar 6 operatori au implementat SCADA complet pe unele departamente, iar alți 12 parțial, de regulă doar pentru stațiile de pompare. În rest, monitorizarea presiunii, a calității apei și a consumului de energie se face prin citiri periodice, manuale, fără posibilitatea de analiză în timp real. În același timp, **doar 10 operatori folosesc aplicații GIS pentru evidența rețelelor**, iar informațiile cartografice la nivel de țară sunt dispersate, incomplete și neactualizate.

Pe partea de raportare, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și Agenția Națională pentru Sănătate Publică colectează periodic datele operatorilor, însă lipsa interoperabilității dintre instituții duce la dublări, erori și întârzieri. De exemplu, un operator licențiat transmite lunar date către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică și trimestrial către Agenția Națională pentru Sănătate Publică, fără ca aceste sisteme să fie integrate sau să ofere o imagine comună asupra performanței sectorului. În

lipsa unui mecanism unic de raportare, monitorizarea rămâne birocratică și consumatoare de resurse, fără beneficii reale de analiză sau decizie.

Din perspectiva investițiilor, **digitalizarea este aproape absentă în proiectele finanțate din surse publice**. Majoritatea granturilor sau lucrărilor finanțate prin Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală includ componente de infrastructură fizică (conduce, stații, extinderi), dar nu prevăd implementarea sistemelor SCADA, GIS sau DMA. Astfel, odată finalizate proiectele, operatorii se confruntă cu dificultăți în exploatarea și monitorizarea noilor rețele, neavând instrumente pentru urmărirea consumurilor, pierderilor sau eficienței energetice. Lipsa acestor tehnologii reduce durata de viață a investițiilor și face imposibilă evaluarea performanței post-implementare.

Un alt aspect practic îl constituie **lipsa personalului instruit**. În medie, doar 1 din 10 operatori are un specialist IT sau de automatizare, iar majoritatea angajaților nu dețin competențe digitale. În consecință, chiar și acolo unde echipamentele SCADA au fost instalate, funcționalitatea lor este parțială sau inactivă, din lipsa mentenanței și a supravegherii tehnice. Operatorii mai mari au început să creeze departamente de digitalizare, dar fără sprijin național și fără programe de formare profesională dedicate, progresul va rămâne lent și neuniform.

La nivel central, **lipsa unui Sistem Informațional Național unificat pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație este cea mai mare lacună identificată**. În absența unei platforme integrate care să colecteze automat datele operatorilor (tehnice, financiare și de calitate), ministerele și agențiile de reglementare sunt obligate să lucreze pe rapoarte statice și fișiere disparate. Implementarea unui astfel de sistem ar permite, pentru prima dată, o viziune completă asupra sectorului, ar crește transparența și ar asigura un instrument de lucru modern pentru planificarea investițiilor și evaluarea performanței. Evaluarea situației arată că necesitatea de digitalizare nu mai este una teoretică, ci urgent practică. Lipsa datelor în timp real generează pierderi de apă greu de controlat, întârzieri în reacția la avarii, ineficiență energetică și cheltuieli nejustificate. **Introducerea sistemelor SCADA ar permite economii imediate de până la 10–15% din consumul de energie și reducerea pierderilor tehnologice cu 8–12% în primii ani de operare**. Utilizarea GIS ar facilita planificarea lucrărilor și evidența patrimoniului, iar implementarea rețelelor DMA ar aduce un control precis al presiunii și al debitelor, cu efect direct asupra costurilor.

Secțiunea 12. Vulnerabilități climatice și de mediu asupra resurselor de apă

Schimbările climatice au devenit unul dintre principalii factori de presiune asupra sistemelor de alimentare cu apă și sanitație din Republica Moldova, **afectând atât disponibilitatea resurselor de apă, cât și funcționarea infrastructurii**.

În ultimele trei decenii, **regimul climatic s-a modificat semnificativ: temperaturile medii anuale au crescut cu aproximativ 1,3°C, iar precipitațiile s-au redus cu 8–10%**, mai ales în regiunile sudice și centrale, ceea ce a condus la scăderea debitelor râurilor, secarea izvoarelor și diminuarea volumelor din lacurile de acumulare.

Această schimbare a regimului hidrologic se traduce printr-o creștere a frecvenței și duratei secetelor, care afectează direct capacitatea de aprovizionare a localităților. În sudul țării, **sursele subterane s-au redus sesizabil**, iar unele orașe, precum Comrat sau Vulcănești, deja furnizează apă populației cu întreruperi pe parcursul zilei (din cauza lipsei apei la sursă).

În același timp, **fenomenele meteorologice extreme - ploi torențiale, inundații rapide, alternanțe bruște de temperatură - produc distrugeri asupra infrastructurii de captare, pompare și distribuție, afectând continuitatea serviciilor**. Sistemele existente, proiectate în urmă cu decenii pentru condiții climatice stabile, nu sunt adaptate pentru a face față acestei variabilități, iar lipsa planurilor de intervenție și de gestionare a riscurilor amplifică vulnerabilitatea operațională.

Degradarea calității resurselor de apă este o altă consecință directă a schimbărilor climatice. Reducerea debitelor naturale și creșterea temperaturii **favorizează concentrarea poluanților, proliferarea bacteriologică și eutrofizarea lacurilor, afectând calitatea apei brute utilizate în sistemele de alimentare**. Conform datelor Agenției de Mediu, doar 12–14% din corpurile de apă de suprafață se încadrează în categoria „bună”, iar restul prezintă diferite grade de poluare. În perioadele de secetă, lipsa diluției naturale accentuează efectul poluării provenite din agricultură, deversări urbane insuficient tratate sau scurgeri din depozite de deșeuri. Operatorii sunt astfel obligați să utilizeze surse alternative, adesea cu conținut ridicat de săruri, fier, fluor, amoniu sau nitrați, ceea ce sporește costurile de tratare și solicită suplimentar echipamentele de tratare.

Apele subterane, care reprezintă sursa principală pentru peste 65% din populație, manifestă o vulnerabilitate accentuată la schimbările de regim hidrologic. În numeroase zone din sud și centru, nivelul acviferelor a scăzut constant, iar mineralizarea depășește frecvent 2–3 g/l.

În peste un sfert dintre sondele de exploatare, calitatea apei nu respectă standardele sanitare, fiind afectată de conținut ridicat de nitrați, fluor și cloruri. Fenomenele de secetă reduc capacitatea de reîncărcare a acviferelor, iar defrișările și extinderea terenurilor agricole pe malurile râurilor contribuie la scurgeri poluante și la infiltrarea substanțelor chimice în stratul freatic. În absența unor măsuri de protecție, multe localități riscă să piardă definitiv sursele proprii de apă potabilă.

Schimbările climatice influențează și comportamentul hidrologic al bazinelor mici, unde reducerea volumului de apă combinată cu episoadele de ploi torențiale provoacă alternanțe rapide între secetă și inundații.

Aceste fenomene afectează barajele, digurile, stațiile de pompare și rețelele de canalizare, crescând costurile de întreținere și vulnerabilitatea infrastructurii. În același timp, sistemele de epurare existente, adesea depășite tehnologic, nu sunt concepute pentru a face față variațiilor mari de debit și concentrației de poluanți. În perioadele de ploi abundente, rețelele combinate de canalizare cedează, iar apele uzate sunt deversate parțial neepurate în mediul natural.

În multiple zone rurale și periurbane, unde gradul de conectare la sisteme centralizate de canalizare rămâne redus, apele uzate sunt evacuate în fose septice neconforme, haznale neetanșe sau direct în sol, ceea ce favorizează infiltrarea poluanților în stratul acvifer. În astfel de condiții, concentrațiile de nitrați depășesc frecvent limita admisă de 50 mg/l pentru apa potabilă, în unele cazuri atingând valori de peste 100 mg/l. De asemenea, sunt înregistrate depășiri ale concentrațiilor de amoniu, cloruri și bacterii coliforme, indicând contaminare de origine menajeră.

Procese de infiltrare sunt influențate de caracteristicile solului și ale formațiunilor geologice, însă în lipsa unor zone de protecție sanitară și a unor măsuri de control al surselor de poluare, contaminanții pot pătrunde treptat și în acviferele de adâncime.

Aceste procese sunt lente, dar persistente, ceea ce înseamnă că efectele poluării pot deveni vizibile abia după ani sau decenii, iar remediarea este dificilă și costisitoare. În zonele agricole, utilizarea intensivă a îngrășămintelor și pesticidelor contribuie suplimentar la creșterea concentrațiilor de nitrați și alte substanțe chimice în apele subterane.

Lipsa sau funcționarea inefficientă a stațiilor de epurare agravează situația, deoarece apele uzate insuficient epurate sunt deversate în emisari, de unde poluanții pot infiltra în sol și ulterior în acvifere. În perioadele de precipitații abundente, sistemele de canalizare existente pot fi suprasolicitate, iar deversările necontrolate cresc riscul de contaminare difuză. În aceste condiții, calitatea apelor subterane utilizate ca sursă de apă potabilă este afectată, crescând riscurile pentru sănătatea populației și costurile de tratare a apei.

În absența unor măsuri integrate de protecție, inclusiv extinderea infrastructurii de sanitație, instituirea zonelor de protecție sanitară și monitorizarea sistematică a calității apelor subterane, există riscul degradării ireversibile a unor surse de apă potabilă, în special în regiunile vulnerabile din punct de vedere hidrogeologic.

Din perspectivă economică, schimbările climatice amplifică presiunea asupra operatorilor de apă-canal. **Costurile energetice cresc în perioadele de secetă, când pomparea se face de la adâncimi mai mari, iar gradul de tratare este mai ridicat reieșind din turbiditatea înaltă.** În același timp, pierderile de apă se accentuează din cauza evaporării, a scăderii presiunii și a uzurii infrastructurii. În lipsa unor programe de eficiență energetică și adaptare tehnologică, aceste tendințe pot duce la creșterea semnificativă a costurilor de operare și la diminuarea fiabilității serviciilor.

Necesitatea de adaptare devine astfel o prioritate strategică. Republica Moldova are nevoie de o reorientare a politicilor sectoriale spre managementul integrat al riscurilor climatice, care să includă investiții în surse alternative de apă, modernizarea sistemelor

de stocare, reabilitarea captărilor vulnerabile și protejarea zonelor de reîncărcare a apelor subterane.

Aceste analize sunt necesar de a fi examinate inclusiv din perspectiva intervențiilor sensibile la gen, în contextul crizelor fiind asigurat accesul prioritar al femeilor, gravidelor, fetelor și a persoanelor cu mobilitate redusă la surse sigure de apă și sanitație.

Totodată, digitalizarea proceselor de monitorizare și introducerea sistemelor SCADA și GIS pot contribui la anticiparea fenomenelor hidrologice extreme și la intervenții rapide. Consolidarea capacităților locale de răspuns, prin formare profesională, planuri de urgență și infrastructură rezilientă, este o condiție esențială pentru protejarea continuității serviciilor.

Schimbările climatice aduc totuși **și oportunități de modernizare**: introducerea tehnologiilor eficiente energetic, reutilizarea apelor epurate, recuperarea nămolului pentru biogaz și implementarea infrastructurilor verzi pot transforma provocările climatice într-un catalizator pentru inovare.

Adaptarea sectorului la noile realități climatice nu trebuie privită doar ca o obligație, ci ca o șansă de restructurare durabilă și de creștere a rezilienței sistemelor publice de alimentare cu apă și sanitație.

În acest sens, Moldova are oportunitatea de a integra principiile economiei circulare și ale infrastructurii sustenabile, asigurând nu doar rezistență la riscuri, ci și eficiență economică și protecție ecologică pe termen lung.

III – Obiective generale și specifice

Scopul Programului este de a consolida cadrul strategic, instituțional și investițional prin care Republica Moldova va accelera modernizarea sectorului de alimentare cu apă și sanitație, va reduce disparitățile teritoriale și sociale și va consolida capacitatea autorităților publice și a operatorilor de a furniza servicii moderne, sigure și durabile. Programul reflectă prioritățile naționale de dezvoltare stabilite prin Strategia Națională „Moldova Europeană 2030” , aprobată prin Legea nr. 315/2022, Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022–2028, aprobată prin HG nr. 40/2022 și angajamentele asumate de stat în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Prin implementarea Programului, Guvernul Republicii Moldova urmărește dezvoltarea unui cadru operațional unitar, orientat spre extinderea accesului populației la servicii de calitate, modernizarea infrastructurii edilitare, creșterea performanței operatorilor și alinierea treptată a sectorului la standardele europene în domeniul apei și sanitației.

Programul va fi implementat în complementaritate cu Secțiunea „Apă și Sanitație” a **Planului de Amenajare a Teritoriului Național inclusă la articolul 18 al Codului Urbanismului și Construcțiilor Nr. 434/2023**, care definește direcțiile tehnice de

dezvoltare a infrastructurii și prioritizarea investițiilor. În acest ansamblu, Programul furnizează dimensiunea strategică, instituțională și de guvernanță, orientând:

Mobilizarea coordonată a resurselor financiare interne și externe, inclusiv a fondurilor Uniunii Europene și ale partenerilor bilaterali de dezvoltare

Creșterea eficienței planificării, pregătirii și implementării investițiilor în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație, în conformitate cu prioritățile naționale

Alinierea legislativă și instituțională la legislația Uniunii Europene, în special la directivele europene privind apa potabilă, epurarea apelor uzate urbane și protecția resurselor acvatice

Consolidarea capacităților administrației publice și ale operatorilor, prin profesionalizare, digitalizare și standardizare operațională.

Structura Programului cuprinde 3 obiective generale, dezagregate în 8 obiective specifice și implementate prin 39 de măsuri, constituind mecanismul operațional care va ghida transformarea sectorului până în anul 2030.

Obiectiv general 1: Consolidarea guvernancei și a cadrului instituțional și normativ al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, în vederea asigurării unui management eficient, coerent și sustenabil al serviciilor de alimentare cu apă și sanitație

Acest obiectiv general urmărește crearea, până în anul 2030, a unei guvernance sectoriale funcționale și orientate spre rezultate, care să permită statului să planifice, să reglementeze și să monitorizeze dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație într-un mod coerent, predictibil și compatibil cu practicile Uniunii Europene. Accentul este pus pe eliminarea fragmentării instituționale, clarificarea responsabilităților, creșterea calității reglementării și utilizarea sistematică a datelor pentru fundamentarea deciziilor publice.

Implementarea acestui obiectiv va conduce la decizii publice mai rapide și mai bine fundamentate, la reducerea riscurilor de suprapunere sau incoerență în investiții și la crearea unui cadru credibil pentru atragerea și utilizarea eficientă a finanțărilor din bugetul de stat și a surselor de finanțare europene în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație.

Obiectivul general 1 este implementat **prin 3 obiective specifice și 18 măsuri**, care generează un impact sistemic asupra sectorului prin instituirea unei arhitecturi de guvernance clar definite și funcționale, aplicarea unitară a normativelor tehnice moderne pe întreg teritoriul național, precum și asigurarea conformității legislative și operaționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul alimentării cu apă și sanitației.

Obiectiv specific 1.1: Elaborarea, aprobarea și operaționalizarea, până în anul 2030, a cadrului normativ și instituțional al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație,

în conformitate cu cerințele și bunele practici ale Uniunii Europene, care se concretizează prin următoarele ținte:

Atribuțiile instituționale în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație sunt clar delimitate și aprobate prin acte normative, inclusiv Hotărâri de Guvern și regulamente interinstituționale, eliminând suprapunerile și ambiguitățile de competență;

Mecanismul național de coordonare interinstituțională (Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale–Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică–Agenția Națională pentru Sănătate Publică–Inspectoratul pentru Protecția Mediului–Agenția de Mediu) este instituit prin Hotărâre de Guvern, funcționează regulat și produce decizii documentate aplicate în implementarea politicilor sectoriale;

Sistemul Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare” este complet dezvoltat și utilizat operațional, asigurând colectarea standardizată și raportarea periodică a datelor de performanță de la toți operatorii licențiați, cu extinderea raportărilor către operatorii ne-licențiați;

Registrul de evidență a rețelelor edilitare este operațional și integrat în sistemele informaționale geografice de stat, conține date validate pentru un număr semnificativ de rețele edilitare și este utilizat ca sursă oficială de referință în procesul de planificare și avizare a investițiilor;

Capacitatea administrativă a instituțiilor responsabile este demonstrată prin proceduri interne actualizate, instrumente analitice funcționale și personal instruit, inclusiv prin integrarea sistematică a perspectivei de gen în procesele de analiză, planificare și raportare;

Procesele decizionale și de monitorizare sunt transparente și accesibile, inclusiv prin publicarea informațiilor relevante și, acolo unde este aplicabil, prin utilizarea datelor dezagregate pe criterii de gen pentru fundamentarea politicilor publice.

În acest scop, Programul prevede **un set coerent de 8 intervenții operaționale**, orientate către operaționalizarea cadrului de guvernare, clarificarea rolurilor instituționale și consolidarea mecanismelor de coordonare, reglementare și monitorizare ale sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, după cum urmează:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va realiza analiza funcțională instituțională a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, prin evaluarea competențelor, a fluxurilor decizionale și a proceselor de guvernare existente, astfel încât concluziile și recomandările rezultate să fie reflectate și integrate în documente oficiale aprobate (acte normative, hotărâri de Guvern, regulamente instituționale), care să conducă efectiv la optimizarea arhitecturii de guvernare a sectorului.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora cadrul de reglementare pentru coordonarea și gestionarea dezvoltării infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație la nivel național și regional, stabilind în mod explicit rolurile, responsabilitățile și procedurile interinstituționale aferente

implementării Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, formalizate prin acte normative aprobate, astfel încât planificarea și implementarea investițiilor să fie realizate unitar și predictibil.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va consolida capacitățile interne de coordonare strategică, monitorizare și evaluare a politicilor publice din domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, prin instruirea personalului, dezvoltarea instrumentelor analitice și actualizarea procedurilor interne aprobate, asigurând integrarea acestor instrumente în activitatea curentă a instituției.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va institui un mecanism normativ de monitorizare și control al operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație ne-licențiați, cu reguli clare de raportare și indicatori de performanță, aprobat prin decizii regulatorii, care să extindă aria de supraveghere a sectorului și să reducă riscurile asociate furnizării neconforme a serviciilor.

Guvernul, la propunerea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, va crea un mecanism național de coordonare interinstituțională între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Agenția de Mediu, formalizat prin Hotărâre de Guvern, care va funcționa ca platformă permanentă de cooperare și decizie coordonată în implementarea politicilor sectoriale.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora și iniția implementarea Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, astfel încât infrastructura, standardele tehnice, obiectivele de dezvoltare regională și prioritățile naționale să fie reflectate coerent în documentele de planificare teritorială.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va dezvolta și operaționaliza Sistemul Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”, aprobat și pus în funcțiune prin acte administrative corespunzătoare, care să permită colectarea standardizată a datelor, analiza comparativă a performanței operatorilor și monitorizarea continuă a sectorului.

Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, cu suportul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, va asigura dezvoltarea continuă și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, utilizat ca instrument oficial de evidență, cu asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale geografice de stat și integrarea în infrastructura națională de date spațiale, precum și cu Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, pentru asigurarea unei baze de date complete și actualizate a infrastructurii critice privind alimentarea cu apă și sanitație.

Rezultatul practic al obiectivului specific 1.1 constă în tranziția sectorului de alimentare cu apă și de sanitație de la un sistem instituțional fragmentat, cu nivel scăzut de coordonare, eficiență și coerență decizională, către un cadru de guvernare unitar,

reglementat și funcțional, bazat pe responsabilități clar delimitate, mecanisme instituționalizate de coordonare și utilizarea sistematică a datelor de performanță. Această tranziție va permite planificarea integrată a investițiilor, utilizarea eficientă a finanțărilor din bugetul de stat și alinierea guvernantei sectorului de alimentare cu apă și de sanitație la cerințele și practicile Uniunii Europene.

Obiectiv specific 1.2: Armonizarea, până în anul 2030, a cadrului tehnico-normativ în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație la standardele europene EN/ISO, în vederea aplicării uniforme a regulilor de proiectare, construcție și exploatare a infrastructurii de apă și sanitație, care se concretizează prin următoarele ținte:

Este realizată inventarierea și evaluarea completă a normativelor tehnice existente în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv a standardelor de tip GOST și СНиП, cu identificarea clară a actelor care urmează a fi armonizate, înlocuite sau abrogate;

Este instituit un pachet unitar de normative și standarde tehnice moderne, armonizat cu legislația UE și cu standardele EN/ISO, utilizat ca referință oficială pentru proiectarea, construirea și exploatarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație;

Sunt elaborate și aprobate normative specifice pentru sisteme rurale și descentralizate, care să permită soluții tehnice adaptate contextelor locale și utilizarea eficientă a resurselor financiare;

Normativul național privind zonele de protecție sanitară (ZPS) este actualizat și fundamentat pe evaluarea riscurilor, cu criterii diferențiate pentru aglomerări, surse de apă și tipuri de ape uzate;

Este instituționalizat un mecanism periodic și predictibil de revizuire a normativelor tehnice și regulamentelor de exploatare, cu cicluri clare de actualizare și proceduri de consultare publică;

Cerințele tehnice minime pentru proiectare și execuție sunt operaționalizate prin ghiduri practice aprobate, utilizate de proiectanți, autorități contractante și organisme de control al calității lucrărilor;

Cadrul normativ rezultat este aplicat unitar de autoritățile publice, proiectanți, constructori și operatori, contribuind la creșterea calității investițiilor și la reducerea riscurilor tehnice și financiare.

În vederea atingerii acestor ținte, Programul prevede implementarea a **5 intervenții operaționale**, orientate spre armonizarea cadrului tehnico-normativ național cu standardele europene EN/ISO, modernizarea normelor de proiectare, construcție și exploatare a infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație și asigurarea aplicării unitare și predictibile a acestora la nivel național, după cum urmează

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va realiza inventarierea completă a SNiP-urilor, GOST-urilor și normativelor tehnice din domeniul de alimentare cu apă și de sanitație și va evalua conformitatea acestora cu standardele

europene EN și ISO, astfel încât propunerile de actualizare, armonizare sau abrogare să fie reflectate în documente normative aprobate;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora și va promova aprobarea unui pachet unitar de normative și standarde tehnice moderne pentru proiectarea, construirea și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și sanitație, armonizat cu legislația UE, inclusiv metodologii naționale de dimensionare și standarde operaționale;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în colaborare cu Ministerul Sănătății și Agenția Național pentru Sănătate Publică, va elabora normativul național privind zonele de protecție sanitară, fundamentat pe evaluarea riscurilor și criterii diferențiate, astfel încât protecția surselor de apă și sănătatea publică să fie asigurate conform cerințelor actuale;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va institui un mecanism programat de revizuire periodică a normativelor tehnice și regulamentelor de exploatare din domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, cu proceduri clare de elaborare, actualizare și consultare publică;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora și va aproba Ghidul practic privind cerințele tehnice minime pentru proiectare și execuție, care să operaționalizeze prevederile Codului urbanismului și construcțiilor și să asigure un control coerent al calității lucrărilor în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație.

Prin realizarea măsurilor din cadrul acestui obiectiv specific, sectorul de alimentare cu apă și de sanitație va dispune de un sistem normativ tehnic actualizat, unificat și aplicabil unitar, care va crea premisele pentru proiectarea, execuția și exploatarea infrastructurii în condiții de eficiență tehnico-economică, siguranță operațională și conformitate cu cerințele europene. Acest cadru va contribui la creșterea calității investițiilor, la reducerea riscurilor tehnice și financiare și la asigurarea unei utilizări raționale a resurselor publice și a finanțărilor externe.

Obiectiv specific 1.3: Asigurarea transpunerii până în anul 2030, a directivelor Uniunii Europene în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice și operaționalizarea mecanismelor de reglementare, monitorizare și control, care se concretizează prin următoarele ținte:

Cadrul legal național privind apa destinată consumului uman este armonizat și aplicabil, în conformitate cu Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, incluzând cerințe privind evaluarea riscurilor, monitorizarea calității, transparența informațiilor și informarea populației;

Legislația națională privind epurarea apelor uzate urbane este transpusă integral în conformitate cu Directiva (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane, inclusiv

în ceea ce privește formarea aglomerărilor, nivelurile de epurare, monitorizarea efluenților și gestionarea nămolurilor;

Principiile Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei sunt integrate în planificarea și implementarea politicilor din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv prin corelarea acestora cu planurile de management ale bazinelor hidrografice;

Este instituit un cadru normativ clar privind reutilizarea apelor uzate epurate, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741, care definește criteriile de calitate, domenii de utilizare permise și mecanisme de monitorizare;

Cadrul legislativ privind gestionarea și valorificarea nămolurilor de epurare este actualizat și aplicabil, inclusiv în ceea ce privește opțiunile de reutilizare în agricultură și în scopuri energetice, în concordanță cu cerințele europene;

Sunt operaționalizate mecanisme naționale de monitorizare, raportare și control, care permit urmărirea conformității cu cerințele UE și fundamentarea deciziilor de reglementare și investiții.

În acest scop, Programul prevede implementarea unui pachet de **5 intervenții operaționale**, concepute pentru a asigura transpunerea coerentă, completă și aplicabilă în practică a cadrului normativ al Uniunii Europene în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în colaborare cu Ministerul Mediului și Ministerul Sănătății, va armoniza cadrul legal privind apa destinată consumului uman cu prevederile Directivei (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, prin elaborarea și promovarea spre aprobare a actelor normative aferente;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Ministerul Mediului, va asigura transpunerea Directivei (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane, prin elaborarea cadrului normativ național care reglementează aglomerările, nivelurile de epurare, monitorizarea efluenților și gestionarea nămolurilor;

Ministerul Mediului va asigura integrarea principiilor Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei în planificarea, monitorizarea și implementarea politicilor din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv prin corelarea acestora cu documentele de management ale bazinelor hidrografice;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, împreună cu Ministerul Mediului și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, va elabora cadrul normativ privind reutilizarea apelor uzate epurate, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741, stabilind criterii clare de calitate, domenii de utilizare și responsabilități instituționale;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerul Mediului vor actualiza legislația privind gestionarea și valorificarea nămolurilor de epurare, în concordanță cu cerințele Directivei 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, inclusiv prin reglementarea utilizării acestora în agricultură și în scopuri energetice.

Implementarea coordonată a acestui set de măsuri va permite crearea unui sistem normativ stabil și predictibil, care să asigure protecția sănătății publice, conformitatea investițiilor cu standardele UE și fundamentarea deciziilor de reglementare și investiții pe baze clare și verificabile

Obiectiv general 2: Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților administrației publice locale și a operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație

Acest obiectiv general vizează consolidarea capacității efective de implementare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, astfel încât politicile publice, reformele instituționale și investițiile realizate să genereze rezultate concrete și vizibile la nivelul serviciilor furnizate populației.

Intervențiile sunt orientate spre profesionalizarea autorităților administrației publice locale, dezvoltarea operatorilor regionali viabili și reducerea fragmentării excesive a serviciilor, cu accent pe eficiență operațională, sustenabilitate financiară și creșterea calității și continuității serviciilor.

Prin realizarea acestui obiectiv, autoritățile administrației publice locale vor dispune de competențele și instrumentele necesare pentru a gestiona în mod profesionist procesele de regionalizare, cooperare intercomunitară și relația contractuală cu operatorii, iar operatorii de alimentare cu apă și de sanitație vor beneficia de un cadru favorabil pentru modernizarea managementului, optimizarea costurilor operaționale, reducerea pierderilor și orientarea progresivă către acoperirea costurilor și performanță financiară.

Obiectivul general 2 este implementat prin **3 obiective specifice și în total 19 măsuri țintite**, orientate spre realizarea progresivă și sustenabilă a rezultatelor preconizate până în anul 2030.

Obiectiv specific 2.1: Instituirea și operaționalizarea, până în anul 2030, a mecanismelor de suport și a instrumentelor standardizate pentru autoritățile administrației publice locale, în vederea gestionării proceselor de regionalizare, cooperare intercomunitară și a relațiilor contractuale cu operatorii de alimentare cu apă și de sanitație, în conformitate cu practicile europene, care se concretizează prin următoarele ținte:

Autoritățile administrației publice locale dispun de un cadru național clar și aplicabil pentru regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație, formalizat prin instrucțiuni aprobate și ghiduri metodologice utilizate unitar la nivel național;

Sunt instituționalizate mecanisme permanente de asistență tehnică pentru autoritățile administrației publice locale în procesele de cooperare intercomunitară, delegare a serviciilor și integrare în sisteme regionale;

Relația contractuală dintre autoritățile administrației publice locale și operatorii de alimentare cu apă și de sanitație este gestionată profesionist, prin contracte standardizate, monitorizare sistematică și evaluare periodică a performanței;

Capacitatea administrativă și juridică a autorităților administrației publice locale este consolidată prin programe de formare continuă, cu instruirii regulate pentru personalul implicat în gestionarea serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație;

Infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație este inventariată, digitalizată și înregistrată în registrele naționale, constituind baza pentru delegarea serviciilor, planificarea investițiilor și monitorizarea activelor;

Autoritățile administrației publice locale beneficiază de suport tehnic structurat pentru identificarea soluțiilor tehnico-economice optime, elaborarea studiilor de fezabilitate și pregătirea documentațiilor de achiziție, în conformitate cu cerințele Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național și cu standardele de epurare aplicabile.

În acest scop, Programul prevede realizarea următoarelor **6 intervenții operaționale** majore:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora și va implementa mecanismul național de asistență tehnică pentru autoritățile administrației publice locale în procesul de regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv prin aprobarea Mecanismului și instrucțiunilor privind acțiunile de regionalizare și elaborarea Ghidului metodologic pentru cooperare intercomunitară și delegare a serviciilor, cu modele standardizate de contracte;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în comun cu instituțiile sale subordonate și în cooperare cu Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, va asigura suport continuu pentru autoritățile administrației publice locale în negocierea, monitorizarea și evaluarea contractelor de delegare a gestiunii, inclusiv prin instituționalizarea unui curs de formare continuă, organizarea instruirilor anuale și acordarea asistenței juridice și tehnice;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora și va promova mecanismele de finanțare și suport tehnic necesare pentru inventarierea, digitalizarea și înregistrarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv prin ajustarea cadrului normativ pentru a permite finanțarea acestor activități din surse publice;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în colaborare cu Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru și agențiile de dezvoltare regională, vor asigura obligativitatea înregistrării infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație și va sprijini autoritățile administrației publice locale în înregistrarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație în Registrul de evidență a rețelelor edilitare, asigurând astfel crearea, actualizarea și integrarea datelor în conformitate cu prevederile legislației naționale și subsidiar în calitate de instrument oficial pentru delegarea serviciilor și planificarea investițiilor;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Agențiile de Dezvoltare Regională vor elabora și vor operaționaliza mecanisme de suport tehnic pentru autoritățile administrației publice locale în identificarea soluțiilor tehnico-economice optime și în pregătirea caietelor de sarcini pentru proiectare și execuție, inclusiv prin ghiduri explicative, instruiți regionale și servicii de consultanță tehnică dedicate.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și operatorii regionali privind serviciile de alimentare cu apă și de sanitație, va institui un mecanism național coordonat pentru conectarea instituțiilor de învățământ în special în zonele rurale la sistemele publice sau locale de alimentare cu apă și sanitație, care va include: - conectarea obligatorie a instituțiilor de învățământ la rețelele de alimentare cu apă și de sanitație nou construite sau reabilitate; - identificarea și standardizarea soluțiilor tehnice pentru gestionarea apelor uzate în instituțiile neracordate la rețele publice (inclusiv sisteme locale sau descentralizate); - stabilirea unor ținte naționale de reabilitare a rețelelor interne de alimentare cu apă și canalizare și de conformare atât la normativele tehnice cât și la normele sanitare inclusiv de accesibilitate și siguranță; - crearea unui cadru funcțional de coordonare între autoritățile administrației publice locale, instituțiile de învățământ și operatorii de alimentare cu apă și de sanitație pentru asigurarea mentenanței și sustenabilității operaționale a infrastructurii alimentare cu apă, sanitație și igienă în instituțiile de învățământ.

Prin realizarea acestui obiectiv, autoritățile administrației publice locale vor dispune de capacități instituționale, juridice și tehnice consolidate pentru a gestiona procesele de regionalizare și relația cu operatorii de alimentare cu apă și de sanitație, ceea ce va permite integrarea eficientă în sisteme regionale, utilizarea rațională a resurselor publice și creșterea calității și sustenabilității serviciilor furnizate populației.

Obiectiv specific 2.2: Creșterea, până în anul 2030, a performanței operaționale și a sustenabilității financiare a operatorilor regionali de alimentare cu apă și de sanitație, astfel încât minimum 90% din operatorii regionali să funcționeze pe baza principiului acoperirii costurilor și a standardelor operaționale europene, care se concretizează prin următoarele ținte:

Toți operatorii regionali licențiați dispun de Planuri de Îmbunătățire a Performanței (PIP), cu indicatori de performanță standardizați privind pierderile de apă, eficiența energetică, continuitatea serviciilor și colectarea veniturilor;

Toți operatorii regionali licențiați dispun și aplică Planuri de Îmbunătățire a Performanței (PIP), actualizate periodic, care includ indicatori standardizați privind pierderile de apă, eficiența energetică, continuitatea serviciilor, colectarea veniturilor și disciplina financiară;

Toți operatorii regionali licențiați elaborează și implementează Planuri de Siguranță a Apei (PSA), conforme Directivei (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, cu evaluări de risc documentate și măsuri operaționale aplicate pe întreg lanțul „sursă–consumator”;

Cel puțin 75% dintre operatorii regionali utilizează sisteme digitale funcționale (SCADA, GIS, CMMS și/sau DMA), care permit monitorizarea în timp real a rețelelor, reducerea pierderilor de apă și fundamentarea deciziilor manageriale pe date verificate;

Minim 2 laboratoare regionale de analiză a apei sunt modernizate și acreditate conform standardului ISO/IEC 17025, asigurând controlul calității apei la standarde europene;

Toți operatorii regionali sunt dotați integral cu echipamente, utilaje și mijloace logistice esențiale, care permit reducerea timpilor de intervenție, diminuarea costurilor de întreținere și creșterea fiabilității infrastructurii;

Funcționarea tuturor operatorilor licențiați este orientată progresiv către acoperirea integrală a costurilor operaționale și către contribuția la finanțarea investițiilor, în corelare cu cadrul tarifar și mecanismele naționale de sprijin.

În vederea atingerii acestor ținte, Programul prevede implementarea a **6 intervenții operaționale**, orientate spre modernizarea managementului operațional al operatorilor regionali de alimentare cu apă și de sanitație, creșterea eficienței tehnice și energetice și consolidarea sustenabilității financiare a acestora, după cum urmează:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul agențiilor de dezvoltare regională, va sprijini elaborarea și actualizarea Planurilor de Îmbunătățire a Performanței pentru operatorii licențiați, prin asistență metodologică, instruire și mecanisme de finanțare dedicate, astfel încât aceste planuri să devină instrumente operaționale reale de creștere a performanței și de monitorizare a progresului;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va institui mecanisme de suport financiar și tehnic pentru elaborarea și implementarea Planurilor de Siguranță a Apei de către operatorii regionali, inclusiv prin programe de instruire specializată și asistență tehnică, în vederea conformării cu cerințele europene privind calitatea apei potabile;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va dezvolta și aplica mecanisme de finanțare dedicate digitalizării operatorilor regionali, susținând implementarea sistemelor SCADA, GIS, CMMS și DMA, pentru a permite gestionarea eficientă a rețelelor, reducerea pierderilor și monitorizarea continuă a performanței operaționale;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va sprijini modernizarea și acreditarea laboratoarelor regionale de analiză a apei, prin finanțarea dotărilor necesare, instruirea personalului și alinierea la cerințele standardului ISO/IEC 17025, astfel încât controlul calității apei să fie realizat conform standardelor europene;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va implementa mecanisme de finanțare destinate îmbunătățirii dotării operatorilor regionali cu echipamente, utilaje și mijloace logistice, necesare operării eficiente a sistemelor de alimentare cu apă și sanitație;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu partenerii de dezvoltare și cu autoritățile relevante, va susține implementarea programelor de eficiență energetică și a proiectelor-pilot de reutilizare a apelor uzate epurate, contribuind la reducerea costurilor operaționale și la creșterea sustenabilității financiare a operatorilor.

Rezultatul practic urmărit este funcționarea operatorilor de alimentare cu apă și sanitație în baza unor procese operaționale modernizate, instrumente manageriale aplicate și capacități tehnice consolidate, care să permită furnizarea serviciilor în condiții de eficiență economică, calitate, siguranță și sustenabilitate financiară, în concordanță cu cerințele Uniunii Europene.

Obiectiv specific 2.3: Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, prin asigurarea instruirii și certificării a minim 25 % din personalul operatorilor licențiați și a minim 100 angajați ai autorităților administrației publice locale relevante, care se concretizează prin următoarele ținte:

Este elaborat și aprobat un Plan Național de Formare Continuă și Certificare Profesională în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, care stabilește clar tipurile de competențe, programele de instruire, mecanismele de certificare și grupurile-țintă (operatori, autoritățile administrației publice locale, funcționari publici);

Institutul de Formare Continuă în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație din cadrul Universității Tehnice a Moldovei este modernizat și funcționează ca centru național de referință pentru instruirea și perfecționarea profesională în sector, cu laboratoare dotate și programe actualizate;

Programele de formare continuă sunt acreditate conform cerințelor naționale în domeniul educației și sunt livrate periodic, în baza comenzilor de stat și a necesităților reale ale operatorilor și autorităților publice;

Personalul tehnic, managerial și administrativ din cadrul operatorilor și specialiștilor responsabili ai domeniului de alimentare cu apă și de sanitație din cadrul autorităților administrației publice locale beneficiază anual de instruirii specializate, contribuind la reducerea deficitului de competențe și la creșterea stabilității resurselor umane din sector;

Sunt funcționale parteneriate durabile între mediul academic și operatorii de alimentare cu apă și de sanitație, care facilitează transferul de cunoștințe, integrarea cercetării aplicate și promovarea inovării, digitalizării și tehnologiilor verzi;

Resursele umane din sector sunt mai bine adaptate cerințelor tehnice, normative și operaționale moderne, contribuind direct la îmbunătățirea calității serviciilor și la sustenabilitatea pe termen lung a sectorului.

În acest scop, Programul prevede un set din **4 intervenții operaționale**, orientate spre dezvoltarea și funcționarea unui sistem național de formare continuă și certificare profesională în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, adaptat nevoilor reale ale operatorilor și autorităților publice, după cum urmează

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Ministerul Educației și Cercetării și Universitatea Tehnică a Moldovei, va elabora și va promova Planul Național de Formare Continuă și Certificare Profesională în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, realizat prin Platforma Națională de Învățare și Colaborare Universitatea Tehnică a Moldovei –operatori– autoritățile administrației publice locale, astfel încât formarea profesională să fie structurată, predictibilă și corelată cu nevoile reale ale sectorului;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, împreună cu Ministerul Educației și Cercetării și Universitatea Tehnică a Moldovei, va consolida capacitățile Institutului de Formare Continuă în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație prin modernizarea bazei materiale, dotarea laboratoarelor și actualizarea programelor de instruire, asigurând condițiile necesare pentru desfășurarea formării profesionale la standarde moderne;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerul Educației și Cercetării vor susține implementarea Planului Național de Formare Continuă prin mecanisme de comandă de stat, destinate funcționarilor publici și personalului tehnic și managerial al operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație, asigurând accesul regulat la instruire și dezvoltare profesională;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și Universitatea Tehnică a Moldovei, va promova parteneriatele educaționale și de cercetare aplicată între mediul academic și operatorii de servicii de alimentare cu apă și de sanitație, prin implicarea practicienilor în activități didactice, stagii practice și proiecte comune de inovare, digitalizare și tehnologii verzi.

Rezultatul practic urmărit este existența unui sistem național coerent și operațional de formare și dezvoltare profesională în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, care să asigure resurse umane calificate, motivate și adaptate cerințelor moderne, contribuind direct la creșterea performanței, stabilității și sustenabilității sectorului de alimentare cu apă și sanitație.

Obiectiv general 3. Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație

Acest obiectiv general urmărește trecerea de la o finanțare fragmentată și reactivă la **un model financiar predictibil, coordonat și orientat spre impact**, care să maximizeze efectul finanțărilor din bugetul de stat și din surse externe asupra dezvoltării sectorului de alimentare cu apă și de sanitație.

Accentul este pus pe prioritizarea investițiilor cu impact regional, corelarea finanțărilor cu obiectivele strategice și utilizarea instrumentelor financiare moderne.

Prin implementarea acestui obiectiv, sectorul de alimentare cu apă și de sanitație va beneficia de **finanțări mai bine direcționate, proiecte mai mature și o capacitate crescută de absorbție a fondurilor europene**, contribuind direct la extinderea accesului populației, susținerea regionalizării și creșterea rezilienței financiare a sectorului.

Obiectivul general 3 este implementat prin **2 obiective specifice și 7 măsuri**, care asigură un impact sistemic asupra sectorului prin creșterea gradului de coordonare și transparență a finanțărilor externe, instituirea unui cadru financiar național multianual orientat spre rezultate și performanță, precum și stimularea investițiilor cu efect durabil în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație

Obiectiv specific 3.1: Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare și planificare a finanțărilor, care se concretizează prin următoarele ținte:

Funcționează un mecanism național instituționalizat de coordonare a asistenței externe în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, cu minimum 4 ședințe anuale desfășurate și documentate, care produce decizii aplicate în procesul de planificare și implementare a investițiilor;

Este creat și utilizat un Portofoliu Unic al proiectelor prioritare din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, derivat din Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea „Apă și Sanitație”, actualizat anual și utilizat ca document de referință în dialogul cu partenerii de dezvoltare;

Este operațională o bază de date națională care va include un portofoliu de proiecte prioritare, identificate și dezvoltate în baza Planului de prioritizare a investițiilor în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, ca parte componentă a Secțiunii Specializate „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național. Baza de date și portofoliile respective de proiecte, vor fi dezvoltate pentru asigurarea inițierii unui dialog eficient cu partenerii de dezvoltare în vederea identificării suportului financiar necesar și va fi utilizat în calitate de instrument oficial de coordonare, monitorizare și raportare;

Capacitatea instituțională de mobilizare a finanțărilor externe este demonstrată prin promovarea anuală a proiectelor prioritare către partenerii de dezvoltare, în baza conceptelor de proiect ajustate la prioritățile sectoriale;

Finanțările externe sunt orientate preponderent către investiții cu impact regional și sistemic, contribuind la reducerea fragmentării serviciilor și la eficientizarea utilizării resurselor publice și externe.

În acest scop, Programul prevede **3 intervenții operaționale**, menite să consolideze coordonarea națională a finanțărilor externe, să asigure planificarea și prioritizarea unitară a investițiilor și să întărească dialogul structurat cu partenerii de dezvoltare în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, după cum urmează:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va consolida și va operaționaliza Consiliul Sectorial pentru Coordonarea Asistenței Externe în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, ca platformă permanentă de dialog și coordonare cu partenerii de dezvoltare, asigurând prioritizarea proiectelor, prevenirea suprapunerilor investiționale și publicarea rapoartelor anuale de activitate;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va crea, va administra și va actualiza anual baza de date națională privind suportul partenerilor de dezvoltare în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, care va centraliza informațiile privind volumele financiare, stadiul implementării, zonele de intervenție și impactul proiectelor, fiind utilizată în procesul decizional guvernamental;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora, va actualiza anual și va promova Portofoliul Unic al proiectelor prioritare din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, derivat din documentele de planificare strategică și teritorială, utilizându-l activ în dialogul strategic cu instituțiile europene și internaționale pentru atragerea finanțărilor majore în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație.

Rezultatul practic urmărit este funcționarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație în baza unui cadru coerent și predictibil de coordonare a finanțărilor externe, care să permită mobilizarea sistematică a resurselor europene și internaționale și direcționarea acestora către proiecte prioritare, cu impact regional și sustenabilitate pe termen lung.

Obiectiv specific 3.2: Planificarea și implementarea, până în anul 2030, a unui Plan de investiții pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, care să asigure finanțarea anuală a cel puțin 50 de proiecte cu impact sistemic, local și regional.

Este elaborat, aprobat și utilizat un Plan de investiții 2026–2030 pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, propus spre planificare în Cadrul bugetar pe termen mediu.

Sunt alocate anual resurse financiare bugetare, care permit implementarea a minimum 20 de proiecte de conectare a localităților rurale și periurbane la sistemele regionale de alimentare cu apă și de sanitație și la magistralele prioritare;

Este revizuit cadrul normativ de finanțare (Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale

Fondului Național pentru dezvoltare regională și locală), extinzând eligibilitatea investițiilor astfel încât minimum 6 tipuri de intervenții critice (digitalizare, laboratoare, echipamente, PIP, PSA, resurse umane, inventariere infrastructură) să poată fi finanțate din surse ale Fondului Național de Dezvoltare regională și Locală;

Sunt dezvoltate și operaționalizate cel puțin 2 instrumente financiare inovatoare (finanțare combinată, schemă de garanții, fond revolving sau PPP), testate prin minimum un proiect-pilot cu indicatori de performanță măsurabili;

Resursele bugetare sunt planificate pentru proiecte care contribuie demonstrabil la regionalizarea serviciilor, creșterea ratei de racordare și îmbunătățirea eficienței utilizării finanțărilor din bugetul de stat.

În acest scop, Programul prevede **4 intervenții operaționale**, menite să consolideze cadrul financiar național multianual al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, să asigure finanțarea predictibilă a investițiilor prioritare și să extindă utilizarea instrumentelor financiare orientate spre rezultate și impact regional, după cum urmează:

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora, va aproba și va aplica Planul de investiții 2026–2030 pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, corelat cu documentele bugetare și cu Planul de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea „Apă și Sanitație”, acesta devenind instrumentul principal de prioritizare a investițiilor finanțate din surse bugetare;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu agențiile de dezvoltare regională, va implementa mecanisme financiare dedicate autorităților administrației publice locale pentru extinderea și reabilitarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație și pentru conectarea localităților la sistemele regionale, inclusiv la magistralele prioritare, cu ținte anuale de proiecte implementate;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va revizui și va ajusta Hotărârea Guvernului nr. 152/2022, în vederea extinderii domeniilor de eligibilitate pentru finanțarea investițiilor din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, incluzând digitalizarea operatorilor, modernizarea și acreditarea laboratoarelor, dotarea tehnică, elaborarea și implementarea Planurilor de Îmbunătățire a Performanței și a Planurilor de Siguranță a Apei, profesionalizarea resurselor umane și inventarierea infrastructurii;

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cooperare cu Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală și alte instituții relevante, va elabora și va operaționaliza cadrul național pentru utilizarea parteneriatelor public–private și a instrumentelor financiare inovatoare în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, cu inițierea a cel puțin unui proiect-pilot în regim PPP sau contract de performanță.

Rezultatul practic urmărit prin realizarea măsurilor aferente obiectivului specific 3.2 este funcționarea sectorului de alimentare cu apă și sanitație în baza unui cadru financiar național multianual, predictibil și orientat spre rezultate, care asigură prioritizarea clară a investițiilor, corelarea alocărilor bugetare cu obiectivele strategice ale sectorului și

finanțarea coerentă a proiectelor cu impact regional, contribuind direct la susținerea procesului de regionalizare și la utilizarea eficientă a resurselor publice.

Totodată, măsurile și intervențiile propuse pentru implementare în cadrul Programului vor fi realizate în baza următoarelor priorități transversale, care constituie fundamentul de acțiune pentru toate proiectele sprijinite:

- Incluziunea socială. Toate intervențiile vor ține cont de necesitățile specifice ale grupurilor vulnerabile, pentru a evita efectele de marginalizare socială. În mod special, vor fi avute în vedere persoanele și familiile cu venituri mici, copiii în situație de risc sau fără ocrotire părintească, persoanele vârstnice, tinerii în dificultate, persoanele cu dizabilități, victimele violenței domestice, persoanele fără adăpost, persoanele cu probleme de sănătate mintală și familiile aflate în dificultate.

În plus, Programul integrează dimensiunea accesului la servicii de alimentare cu apă și sanitație pentru instituțiile care găzduiesc sau oferă servicii copiilor (creșe, grădinițe, școli și unități medicale). O atenție sporită va fi acordată cartierelor urbane defavorizate și marginalizate.

Buna guvernare. Intervențiile vor promova transparența decizională, reprezentativitatea, eficiența, eficacitatea și inovația, asigurând totodată trasabilitatea și accesibilitatea procesului de planificare, implementare și monitorizare. Comunicarea clară și publică a obiectivelor și rezultatelor va crește încrederea cetățenilor și va consolida parteneriatele dintre autorități, comunități și partenerii de dezvoltare.

Eficiența energetică și energia regenerabilă. Toate proiectele de infrastructură vor fi concepute și realizate cu respectarea principiului eficienței energetice maxime și al reducerii impactului asupra mediului. Vor fi promovate soluții tehnice moderne și utilizarea energiilor regenerabile, contribuind astfel la tranziția spre o economie verde și circulară.

Aspectele de gen și egalitatea de șanse. Programul va asigura integrarea nevoilor specifice ale femeilor, bărbaților și copiilor (băieți și fete) în planificarea și implementarea proiectelor, luând în considerație nevoile specifice în situații de criză privind accesul la apă și servicii de sanitație.

Analizele și indicatorii de monitorizare vor fi dezagregați după sex, vârstă, statut socioeconomic și alte criterii relevante, pentru a sprijini o planificare corectă și incluzivă.

Regionalizarea serviciilor. Intervențiile vor susține reducerea fragmentării excesive a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare, care limitează eficiența investițiilor și calitatea serviciilor. Programul va promova accelerarea procesului de regionalizare, în vederea utilizării eficiente a resurselor financiare publice și externe, reducerii costurilor de operare și întreținere și creșterii calității serviciilor pentru cetățeni.

Sustenabilitatea și durabilitatea. Dezvoltarea infrastructurii de apă și sanitație va fi realizată cu respectarea principiilor de echilibru între creșterea economică, protecția

mediului și bunăstarea socială. Vor fi aplicate măsuri pentru utilizarea rațională a resurselor de apă, protejarea ecosistemelor și reducerea vulnerabilității infrastructurii în fața schimbărilor climatice.

Integritatea și prevenirea corupției. Toate măsurile propuse vor respecta standardele etice și vor fi supuse unor mecanisme consolidate de control și audit, pentru a garanta utilizarea transparentă și responsabilă a resurselor financiare și tehnice.

Siguranța și securitatea infrastructurii. Programul va include măsuri concrete pentru reducerea riscurilor și creșterea rezilienței infrastructurii în fața dezastrelor naturale, a schimbărilor climatice sau a altor factori perturbatori, astfel încât serviciile să fie prestate în mod sigur, stabil și continuu pentru întreaga populație.

IV. Indicatori de monitorizare

Monitorizarea implementării Programului va fi realizată prin utilizarea a **trei categorii complementare de indicatori: indicatori de impact, indicatori de rezultat și indicatori de produs:**

Indicatorii de impact vor permite evaluarea schimbărilor structurale și a efectelor sistemice generate de Program la nivelul sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pe termen mediu și lung. Aceștia reflectă schimbările produse la nivelul beneficiarilor finali, inclusiv extinderea accesului populației la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație, reducerea riscurilor sanitare și de mediu, îmbunătățirea calității serviciilor și creșterea sustenabilității generale a sectorului.

Indicatorii de rezultat vor urmări efectele directe, măsurabile și verificabile ale implementării obiectivelor specifice, reflectând schimbările produse în funcționarea cadrului instituțional, normativ, operațional și financiar al sectorului. Aceștia permit evaluarea progresului în raport cu obiectivele specifice și măsoară îmbunătățirile directe generate de măsurile Programului.

Indicatorii de produs vor cuantifica livrabilele directe obținute prin realizarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni, fără a reflecta impactul socio-economic sau transformările sistemice generate de Program. Aceștia permit monitorizarea progresului operațional, inclusiv a actelor normative elaborate, mecanismelor instituite, instrumentelor metodologice dezvoltate, proiectelor pregătite, investițiilor implementate și activităților de consolidare a capacităților.

Această abordare va asigura o delimitare metodologică clară între impactul pe termen lung, rezultatele directe ale intervențiilor și produsele concrete ale acțiunilor, **în conformitate cu prevederile Ghidului cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 191/2025.**

Indicatorii de impact au fost determinați pentru a reflecta schimbările structurale urmărite prin implementarea Programului, măsurând tranziția sectorului de alimentare cu apă și de sanitație de la un sistem fragmentat, subfinanțat și reglementat printr-un cadru normativ în mare parte depășit, către un sector guvernat unitar, aliniat la standardele și directivele Uniunii Europene, cu servicii extinse, performante și sustenabile financiar.

Stabilirea valorilor de referință se bazează pe diagnosticul sectorial existent, pe datele raportate de instituțiile naționale relevante — Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Ministerul Finanțelor, Ministerul Mediului, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională, Ministerul Educației și Cercetării — și pe analiza evoluției investițiilor și performanței sectorului în perioada 2014–2024.

Valorile țintă au fost definite realist, pornind de la tendințele existente, capacitatea instituțională și financiară a sectorului, angajamentele asumate prin Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, precum și

necesitățile de aliniere la legislația Uniunii Europene, evitând stabilirea unor ținte nerealiste sau pur declarative.

Obiective generale	Indicatori de impact	Valoarea de referință	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
Obiectiv general 1: Consolidarea guvernancei și a cadrului instituțional și normativ al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, în vederea asigurării unui management eficient, coerent și sustenabil al serviciilor de alimentare cu apă și sanitație	Ponderea localităților care beneficiază de servicii de alimentare cu apă și de sanitație furnizate în cadrul unui sistem reglementat și gestionat de către operatori licențiați, %	20% (anul de referință 2025)	50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
	Reducerea ponderii probelor neconforme cu normele sanitare privind parametrii chimici în sistemele mici de alimentare cu apă funcționale, în localitățile rurale, %	57% (anul de referință 2024)	35%	Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
	Ponderea sistemelor comunale rurale care dețin autorizația sanitară, %	13,2% (anul de referință 2025)	50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
Obiectiv general 2: Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților administrației publice locale și a operatorilor de alimentare cu apă și sanitație	Ponderea populației conectate la servicii de alimentare cu apă, %	72% (anul de referință 2025)	95%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
	Ponderea populației conectate la servicii de canalizare, %	37% (anul de referință 2025)	65%	BNS, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la apă potabilă sigură și grupuri sanitare interioare conforme, %	20% (anul de referință 2025)	75%	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii, Oficiul Național de

Obiective generale	Indicatori de impact	Valoarea de referință	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
				Dezvoltare Regională și Locală
Obiectiv general 3: Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație	Pondere operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație licențiați care își acoperă integral costurile operaționale, %	20% (anul de referință 2025)	70%	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Indicatorii de impact asumați în cadrul Programului evidențiază țințirea unor transformări sistemice: creșterea semnificativă a accesului populației la servicii sigure de apă și sanitație, îmbunătățirea performanței operatorilor, reducerea treptată a pierderilor de apă, consolidarea finanțării publice și externe și înlocuirea cadrului normativ depășit cu unul modern, armonizat cu standardele UE.

În ansamblu, acești indicatori oferă o bază solidă pentru monitorizarea progresului real al reformei sectorului de alimentare cu apă și de sanitație și pentru fundamentarea deciziilor de politici publice și investiții până în anul 2030.

Indicatorii de rezultat au fost definiți pentru a reflecta realizările concrete și măsurabile ale Programului la nivelul obiectivelor specifice. Aceștia măsoară livrabilele instituționale, normative, operaționale și financiare generate direct prin implementarea acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni al Programului și permit urmărirea progresului anual în raport cu situația de referință existentă în anii 2024–2025.

Indicatorii de rezultat sunt formulați în mod operațional, cuantificabil și verificabil, fiind corelați direct cu responsabilitățile instituționale și cu mecanismele de monitorizare și raportare existente la nivel național.

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
Obiectiv specific 1.1 Elaborarea, aprobarea și operaționalizarea, până în anul 2030, a cadrului normativ și instituțional al sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, în conformitate cu cerințele și	Pondere investițiilor publice și externe din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație planificate și coordonate prin mecanismul național unic, în baza priorităților stabilite	<10 %	≥90%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
bunele practici ale Uniunii Europene	prin Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (%)			
	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație licențiați monitorizați anual prin intermediul Sistemului Informațional sectorial (%)	0%	≥50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
	Ponderea rețelelor edilitare de alimentare cu apă și de sanitație înregistrate în Registrul de evidență a rețelelor edilitare (%)	<5%	≥50%	Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Obiectiv specific 1.2 Armonizarea, până în anul 2030, a cadrului tehnico-normativ în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație la standardele europene EN/ISO, în vederea aplicării uniforme a regulilor de proiectare, construcție și exploatare a infrastructurii de apă și sanitație	Gradul de armonizare a cadrului tehnico-normativ de alimentare cu apă și de sanitație cu standardele europene EN/ISO (%)	<10%	≥50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Gradul de aplicare a standardelor EN/ISO în proiectarea și execuția infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație (%)	<10%	≥80%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea proiectelor de alimentare cu apă și de sanitație rurale care aplică norme tehnice adaptate pentru sisteme descentralizate și aglomerări mici (%)	<5%	≥50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
Obiectiv specific 1.3 Asigurarea transpunerii, până în anul 2030, a directivelor Uniunii Europene în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice și operaționalizarea mecanismelor de reglementare, monitorizare și control	Gradul de conformitate a cadrului normativ național de alimentare cu apă și de sanitație cu directivele și regulamentele UE relevante (%)	<40%	≥80%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului
	Ponderea instituțiilor responsabile care aplică proceduri armonizate de monitorizare, control și raportare în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice (%)	<10%	≥70%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
Obiectiv specific 2.1 Instituirea și operaționalizarea, până în anul 2030, a mecanismelor de suport și a instrumentelor standardizate pentru autoritățile administrației publice locale, în vederea gestionării proceselor de regionalizare, cooperare intercomunitară și a relațiilor contractuale cu operatorii de alimentare cu apă și de sanitație, în conformitate cu practicile europene	Ponderea unităților administrativ-teritoriale care aplică mecanismele naționale de regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație (%)	<20%	≥70%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea autorităților administrației publice locale care utilizează instrumente standardizate pentru planificarea, delegarea și monitorizarea serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație (%)	<20%	≥60%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea autorităților administrației publice locale care au finalizat procese de regionalizare și delegare a serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație către operatori licențiați (%)	<20%	≥50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea instituțiilor de învățământ incluse în programe investiționale WASH și aduse la standarde minime de conformitate (%)	<38%	≥85%	Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
				Dezvoltare Regională și Locală, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii
Obiectiv specific 2.2 Creșterea, până în anul 2030, a performanței operaționale și a sustenabilității financiare a operatorilor regionali de alimentare cu apă și de sanitație, astfel încât minimum 90% dintre aceștia să funcționeze pe baza principiului acoperirii costurilor și a standardelor operaționale europene	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație licențiați care își îmbunătățesc performanța operațională conform Planurilor de Îmbunătățire a Performanței aprobate (%)	<15%	≥85%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație care aplică Planuri de Siguranță a Apei (%)	<5%	≥20%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Sănătate Publică
	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație cu procese operaționale digitalizate, inclusiv SCADA, GIS, CMMS sau DMA (%)	<5%	≥35%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, agențiile de dezvoltare regională, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație licențiați care raportează anual indicatorii de performanță conform cadrului Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (%)	<50%	≥90%	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Obiectiv specific 2.3 Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul de alimentare cu apă și de	Gradul de acoperire a necesarului de competențe prin programe de formare continuă și certificare profesională (%)	<5%	≥90%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
sanitație, prin asigurarea instruirii și certificării a minimum 25% din personalul operatorilor licențiați și a minimum 100 de angajați ai autorităților administrației publice locale relevante				Cercetării, Universitatea Tehnică a Moldovei
	Ponderea operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație licențiați care dispun de personal-cheie instruit sau certificat în domenii tehnice, financiare, operaționale și de reglementare (%)	<30%	≥70%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Universitatea Tehnică a Moldovei, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
	Ponderea autorităților administrației publice locale relevante care dispun de cel puțin un responsabil instruit în planificarea, delegarea și monitorizarea serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație (%)	<5%	≥50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Universitatea Tehnică a Moldovei, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și doi
Obiectiv specific 3.1 Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare și planificare a finanțărilor	Ponderea finanțărilor de alimentare cu apă și de sanitație reflectate într-o bază de date națională unică (%)	<40%	75%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
	Ponderea investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație atrase în baza unui portofoliu unic de proiecte (%)	0%	≥5 0%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Obiectiv specific 3.2 Planificarea și implementarea, până în anul 2030, a unui Plan de investiții pentru sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, care să asigure finanțarea anuală a cel puțin 50 de proiecte cu impact sistemic, local și regional.	Gradul de aprobare a deciziilor de finanțare a proiectelor investiționale în baza prevederilor Planului de investiții de alimentare cu apă și de sanitație 2026–2030 (parte a Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a	0%	50%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Obiective	Indicatori de rezultat	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
	Teritoriului Național) (%)			
	Capacitatea anuală de finanțare a proiectelor de alimentare cu apă și de sanitație din alocări ale bugetului de stat și surse externe, conform priorităților Programului (nr. proiecte pe an)	15–20	50	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională
	Ponderele proiectelor de alimentare cu apă și de sanitație finanțate care respectă criteriile aprobate de prioritizare tehnică, economică, socială și de mediu (%)	<10%	≥80%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală
	Ponderele investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație orientate către proiecte regionale, intercomunitare sau cu impact sistemic (%)	35%	≥75%	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională

Setul de indicatori de rezultat permite o monitorizare clară și obiectivă a progresului înregistrat în implementarea Programului, asigurând o delimitare metodologică corectă față de indicatorii de impact, care reflectă schimbările sistemice pe termen mediu și lung.

Structurarea indicatorilor pe obiective specifice asigură trasabilitatea directă între acțiuni, rezultate și efectele urmărite, facilitează raportarea periodică către Guvern și partenerii de dezvoltare și contribuie la fundamentarea deciziilor de politici publice și investiții în sectorul de alimentare cu apă și sanitație până în anul 2030.

Indicatorii de produs sunt definiți la nivelul acțiunilor prevăzute în Planul de acțiuni al Programului și reflectă livrabilele directe obținute în procesul de implementare. Aceștia permit monitorizarea progresului operațional al Programului, verificarea realizării măsurilor planificate și urmărirea modului în care instituțiile responsabile își îndeplinesc atribuțiile asumate.

Spre deosebire de indicatorii de impact, care reflectă schimbările structurale și efectele pe termen mediu și lung asupra beneficiarilor finali și asupra sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, și de indicatorii de rezultat, care măsoară efectele directe ale implementării obiectivelor specifice, indicatorii de produs cuantifică realizările imediate ale acțiunilor. Aceștia nu sunt utilizați pentru evaluarea impactului socio-economic al Programului, ci pentru urmărirea implementării concrete a activităților planificate.

În cadrul Programului, indicatorii de produs sunt corelați cu tipurile de acțiuni prevăzute în Planul de acțiuni și reflectă livrabile directe precum acte normative elaborate, modificări normative aprobate, norme tehnice armonizate, mecanisme instituționale operaționalizate, sisteme informaționale dezvoltate, proiecte investiționale pregătite sau implementate, autorități ale administrației publice locale și operatori sprijiniți, specialiști instruiți sau certificați, infrastructură construită sau reabilitată și rapoarte de monitorizare elaborate.

Tipuri de acțiuni prevăzute în Program	Indicatori de produs	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
Elaborarea, modificarea și aprobarea cadrului normativ aferent sectorului de alimentare cu apă și de sanitație	Număr de acte normative, hotărâri de Guvern, regulamente sau modificări normative elaborate, consultate ori aprobate	Cadru normativ parțial armonizat și aplicat neuniform	Minimum 8 acte normative sau modificări normative elaborate/aprobate conform Planului de acțiuni	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Armonizarea cadrului tehnico-normativ cu standardele europene EN/ISO	Număr de normative tehnice, regulamente, standarde sau norme sectoriale evaluate, actualizate ori armonizate	Normative tehnice parțial depășite și neuniform armonizate	Minimum 10 documente tehnico-normative evaluate, actualizate sau armonizate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Operaționalizarea mecanismelor de guvernare și coordonare sectorială	Număr de mecanisme instituționale create, aprobate sau operaționalizate	Mecanisme fragmentate, funcționale parțial	Minimum 3 mecanisme instituționale operaționalizate: coordonare interinstituțională, monitorizare sectorială și dialog cu partenerii de dezvoltare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Dezvoltarea instrumentelor metodologice pentru autoritățile administrației publice locale și	Număr de metodologii, ghiduri, regulamente, modele de contracte sau instrumente standardizate elaborate și aprobate	Instrumente metodologice aplicate neuniform	Minimum 6 instrumente metodologice elaborate și puse la dispoziția autorităților	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Tipuri de acțiuni prevăzute în Program	Indicatori de produs	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
operatorii de alimentare cu apă și de sanitație			administrației publice locale și operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație	
Digitalizarea și evidența sectorială	Număr de sisteme informaționale, registre, module digitale sau baze de date dezvoltate, actualizate ori funcționale	Evidență fragmentată și grad redus de digitalizare	Sistemul Informațional sectorial operaționalizat; Registrul de evidență a rețelelor edilitare testat/operaționalizat pentru minimum 50 UAT de nivelul I	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Valorificarea Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național	Număr de proiecte sau intervenții investiționale evaluate/prioritizate în baza Secțiunii specializate	Utilizare parțială și neuniformă în planificarea investițiilor	Secțiunea aprobată și utilizată la prioritizarea investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație; minimum 50% din investițiile publice și externe planificate în baza acesteia	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională
Regionalizarea și cooperarea intercomunitară	Număr de autorități administrației publice locale asistate; număr de acorduri de cooperare intercomunitară elaborate/aprobate; număr de procese de delegare inițiate sau finalizate	Aplicare redusă și neuniformă	Minimum 50 autorități administrației publice locale cu procese de regionalizare și delegare finalizate către operatori licențiați	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, autoritățile administrației publice locale
Consolidarea capacităților operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație	Număr de operatori evaluați, sprijiniți sau monitorizați; număr de Planuri de Îmbunătățire a Performanței elaborate/aprobate	Capacități operaționale neuniforme	Minimum 20 proiecte de consolidare a performanței operatorilor și/sau autorităților administrației publice locale implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, agențiile de

Tipuri de acțiuni prevăzute în Program	Indicatori de produs	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
				dezvoltare regională
Siguranța apei și performanța serviciilor	Număr de Planuri de Siguranță a Apei elaborate/aprobate; număr de operatori care raportează indicatorii de performanță	Aplicare limitată	Minimum 8 Planuri de Siguranță a Apei elaborate și aprobate; minimum 90% dintre operatorii licențiați raportează anual indicatorii de performanță	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
Formarea profesională și certificarea personalului	Număr de specialiști instruiți sau certificați; număr de sesiuni de instruire organizate; număr de programe de formare elaborate	Instruiri ocazionale și neuniforme	Minimum 3 programe de formare continuă elaborate; minimum 70% dintre operatorii licențiați cu personal-cheie instruit sau certificat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea Tehnică a Moldovei
Planificarea și coordonarea investițiilor	Număr de proiecte investiționale pregătite, evaluate, aprobate sau incluse în portofoliul național de proiecte	Portofoliu unic inexistent / planificare fragmentată	Portofoliu unic de proiecte de alimentare cu apă și de sanitație elaborat și actualizat anual; minimum 50% din investițiile de alimentare cu apă și de sanitație atrase în baza acestuia	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională
Implementarea investițiilor în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație	Număr de proiecte de alimentare cu apă și de sanitație implementate; kilometri de rețele construite sau reabilite; număr de stații de tratare, epurare sau pompare construite/reabilite	Infrastructură insuficient dezvoltată și neuniformă	Capacitate stabilă de finanțare pentru minimum 50 proiecte de alimentare cu apă și de sanitație anual, inclusiv minimum 20 proiecte/an de conectare a localităților rurale și periurbane	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, agențiile de dezvoltare regională,

Tipuri de acțiuni prevăzute în Program	Indicatori de produs	Valoarea de referință 2025	Valoarea țintă 2030	Sursa de date
				autoritățile administrației publice locale
Modernizarea capacităților tehnice și operaționale	Număr de laboratoare, echipamente, sisteme de monitorizare, SCADA, GIS, CMMS sau DMA dezvoltate/modernizate	Dotări și sisteme tehnice insuficiente	Minimum 6 tipuri de intervenții critice eligibile pentru finanțare: digitalizare, laboratoare, echipamente, PIP, PSA, resurse umane și inventariere infrastructură	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, operatori de alimentare cu apă și de sanitație
Instrumente financiare inovatoare	Număr de instrumente financiare dezvoltate și testate	Instrumente financiare inovatoare inexistente sau aplicate izolat	Minimum 2 instrumente financiare inovatoare dezvoltate și cel puțin 1 proiect-pilot implementat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Finanțelor, parteneri de dezvoltare
Monitorizare, raportare și evaluare	Număr de rapoarte de monitorizare elaborate; număr de evaluări realizate; număr de seturi de date actualizate anual	Raportare fragmentată	5 rapoarte anuale de progres elaborate; 1 evaluare intermediară realizată în 2027; 1 evaluare finală realizată în 2031	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Valorile de referință și țintele indicatorilor de produs sunt stabilite în mod sintetic, în corelare cu Planul de acțiuni al Programului. Detalierea exactă a acestora, inclusiv termenele de realizare, instituțiile responsabile, costurile estimate și sursele de finanțare, se regăsește la nivelul fiecărei acțiuni.

Această abordare permite monitorizarea livrabililor directe ale Programului, fără suprapunerea indicatorilor de produs cu indicatorii de rezultat și de impact. Indicatorii de produs vor fi utilizați pentru urmărirea anuală a implementării acțiunilor, în timp ce indicatorii de rezultat și de impact vor permite aprecierea efectelor directe și a schimbărilor sistemice generate de Program.

Setul de indicatori de impact, rezultat și produs permite o monitorizare clară, obiectivă și verificabilă a implementării Programului. Indicatorii de impact reflectă schimbările sistemice și efectele pe termen mediu și lung asupra beneficiarilor finali și asupra sectorului de alimentare cu apă și de sanitație; indicatorii de rezultat măsoară

efectele directe ale implementării obiectivelor specifice; iar indicatorii de produs cuantifică livrabilele directe realizate prin acțiunile prevăzute în Planul de acțiuni.

Structurarea indicatorilor pe cele trei niveluri asigură trasabilitatea dintre acțiuni, produse, rezultate și impact, facilitează raportarea periodică către Guvern și partenerii de dezvoltare și contribuie la fundamentarea deciziilor de politici publice și investiții în sectorul de alimentare cu apă și sanitație până în anul 2030

V – Impact

Implementarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație 2026–2030 are ca impact principal pregătirea structurală, instituțională și financiară a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru contextul integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană, precum și pentru valorificarea oportunităților crescute de atragere a finanțărilor externe destinate infrastructurii de mediu.

Programul este conceput ca un instrument de tranziție de la un sector caracterizat de fragmentare, subfinanțare și performanță operațională neuniformă către un sector aliniat acquis-ului UE, capabil să planifice și să implementeze eficient investiții complexe, la scară regională și națională.

Impact asupra guvernancei sectoriale și capacității de implementare

În perioada 2014–2024, dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație a fost marcată de o coordonare limitată a politicilor și investițiilor, cu mecanisme instituționale parțial funcționale și fără un cadru unitar de prioritizare.

Programul va genera un impact structural prin instituirea unei guvernance sectoriale consolidate, bazate pe mecanisme formale de coordonare interinstituțională, proceduri clare de planificare și instrumente naționale de monitorizare.

Până în anul 2030, peste 90% din finanțările externe active în sector vor fi coordonate prin mecanisme naționale, comparativ cu o situație de referință estimată sub 40% în perioada anterioară.

Operaționalizarea sistemelor informaționale sectoriale va permite raportarea standardizată a performanței pentru 100% dintre operatorii licențiați, creând o bază solidă pentru decizii investiționale fundamentate și pentru accelerarea implementării proiectelor de infrastructură.

Impact normativ și alinierea la legislația Uniunii Europene

Un impact esențial al Programului îl constituie modernizarea cadrului legislativ și tehnico-normativ al sectorului de alimentare cu apă și sanitație, condiție obligatorie pentru integrarea Republicii Moldova în piața europeană și pentru accesarea fondurilor UE.

La momentul inițierii Programului, peste 60% din normativele aplicabile sectorului de alimentare cu apă și de sanitație sunt parțial nearmonizate sau depășite, inclusiv de origine PT/SNiP, iar gradul de transpunere și aplicare efectivă a directivelor UE relevante este estimat la circa 40%.

Prin implementarea Programului, cadrul normativ aferent proiectării, construcției și exploatării sistemelor de alimentare cu apă și de sanitație va fi integral armonizat cu standardele europene EN/ISO, fiind eliminate normele depășite și practicile neuniforme aplicate în ultimele decenii.

Concomitent, gradul de aliniere la legislația Uniunii Europene va depăși 95% până în anul 2030, prin transpunerea completă a legislației relevante și instituirea unor mecanisme funcționale de monitorizare, raportare și control. Acest impact va crea un cadru de reglementare coerent și predictibil, necesar pentru implementarea eficientă a investițiilor și pentru absorbția finanțărilor europene în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație.

Impact asupra performanței financiare și operaționale a operatorilor

Programul este conceput pentru a aborda una dintre principalele constrângeri structurale ale sectorului: sustenabilitatea financiară redusă a operatorilor. În anul 2024–2025, mai puțin de 50% dintre operatorii de alimentare cu apă și de sanitație reușesc să acopere costurile operaționale din venituri proprii, iar pierderile de apă (NRW) se situează, în medie, la 45–50%. Prin introducerea planurilor de îmbunătățire a performanței, digitalizarea proceselor operaționale și consolidarea capacităților manageriale:

- Peste 80% dintre operatori vor atinge acoperirea integrală a costurilor operaționale până în 2030;
- Nivelul mediu al pierderilor de apă va fi redus sub 38% la nivel de sector;
- Capacitatea operatorilor de a gestiona proiecte investiționale complexe va fi semnificativ îmbunătățită, reducând întârzierile și riscurile de implementare.

Acest impact este esențial pentru asigurarea absorbției eficiente a finanțărilor externe și pentru trecerea de la proiecte punctuale la programe investiționale integrate, conforme cu cerințele UE.

Impact investițional și accelerarea dezvoltării infrastructurii

Programul creează cadrul necesar pentru implementarea accelerată și eficientă a proiectelor de infrastructură, în conformitate cu Secțiunea „Apă și Sanitație” din Planul de Amenajare a Teritoriului Național. În perioada 2014–2024, volumul mediu anual al investițiilor în sector a fost de aproximativ 1 miliard lei/an, cu o pondere redusă a proiectelor sistemice și regionale (sub 35%). Până în 2030, impactul Programului se va reflecta prin:

- Creșterea volumului mediu anual al investițiilor la aproximativ 2 miliarde lei/an;
- Dublarea finanțărilor externe mobilizate, de la circa 800 mil. lei/an la 1,7 miliarde lei/an;

- Creșterea ponderii proiectelor regionale și sistemice la peste 75% din totalul investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație.

Această schimbare cantitativă și calitativă va permite realizarea unor sisteme de alimentare cu apă și sanitație robuste, eficiente și adaptate cerințelor de mediu și schimbărilor climatice.

Impact asupra atingerii Țintelor naționale și europene în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație

Programul este instrumentul principal prin care statul creează condițiile necesare pentru atingerea indicatorilor de impact asumați prin Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, respectiv:

- Asigurarea accesului a cel puțin 95% din populație la surse sigure de alimentare cu apă;
- Conectarea a minimum 65% din populație la servicii publice de sanitație.

Acești indicatori reprezintă nu doar un obiectiv social și de mediu, ci și un angajament politic și instituțional major în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

Impactul Programului constă în faptul că nu substituie investițiile, ci creează cadrul normativ, instituțional și operațional care face posibilă implementarea lor eficientă, coerentă și accelerată. Prin consolidarea guvernantei, creșterea sustenabilității financiare a operatorilor și coordonarea investițiilor la nivel național, Programul asigură că Republica Moldova poate valorifica oportunitățile de finanțare disponibile în contextul extinderii UE și poate avansa, până în anul 2030, către atingerea Țintelor asumate în domeniul alimentării cu apă și sanitației, în condiții de eficiență, transparență și conformitate europeană.

Impactul social asupra populației și sănătății publice

Implementarea Programului va genera un impact social semnificativ prin îmbunătățirea accesului echitabil al populației la servicii sigure și de calitate de alimentare cu apă și sanitație, cu accent pe mediul rural, localitățile mici și comunitățile marginalizate.

Extinderea și modernizarea rețelelor de apeduct și canalizare, precum și conectarea unui număr sporit de gospodării la sisteme centralizate vor reduce dependența de surse individuale nesigure (fântâni, haznale neetanșe), care afectează în mod disproporționat gospodăriile vulnerabile. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în anul 2024 circa 23,3% dintre gospodării nu aveau acces la servicii de sanitație, iar aproximativ 10,2% nu aveau acces la apă potabilă, cu discrepanțe pronunțate între mediul urban și cel rural.

Totodată, intervențiile Programului privind consolidarea capacităților operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație, regionalizarea serviciilor și dotarea laboratoarelor specializate pentru controlul calității apei vor contribui la reducerea incidenței bolilor asociate apei neconforme. Conform datelor Agenției Naționale de Sănătate Publică, circa 54% din apa livrată populației prin sisteme centralizate nu corespunde normelor sanitare, ca urmare a mai multor factori structurali: lipsa apeductelor magistrale din surse de suprafață, dependența de apele subterane, deficitul de personal calificat la nivelul operatorilor, capacitatea limitată a laboratoarelor acreditate și cadrul incomplet de reglementare pentru operatorii nelicențiați.

Programul va contribui direct la reducerea sărăciei multidimensionale, în special în mediul rural, unde rata acesteia atinge 37,6%, comparativ cu 10% în mediul urban.

Prin extinderea infrastructurii centralizate de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv construcția apeductelor magistrale, se vor îmbunătăți condițiile de trai, se va diminua timpul alocat aprovizionării cu apă (estimat la circa 30 de minute zilnic pentru gospodăriile fără acces la rețele) și va crește confortul populației, în special pentru femei, vârstnici și persoane cu dizabilități.

Un impact social distinct îl reprezintă îmbunătățirea condițiilor de igienă și sănătate în instituțiile de învățământ.

Programul tratează investițiile WASH în școli drept prioritate națională, în contextul în care doar circa 38% dintre instituțiile evaluate sunt conectate la sisteme centralizate de canalizare, aproape jumătate utilizează încă harnale, iar aproximativ 50% nu dispun de acces la apă potabilă.

Eliminarea acestor deficiențe până în anul 2030 și asigurarea accesului universal la apă potabilă și grupuri sanitare interioare conforme vor contribui la creșterea participării școlare, în special a fetelor, și la reducerea riscurilor pentru sănătatea copiilor.

Prin reducerea disparităților teritoriale, consolidarea mecanismelor de control al operatorilor, creșterea capacităților instituționale și promovarea regionalizării serviciilor, precum și prin crearea condițiilor necesare pentru monitorizarea calității apei furnizate, Programul va sprijini coeziunea teritorială, prevenirea excluziunii sociale și creșterea atractivității comunităților rurale, inclusiv prin diminuarea migrației determinate de lipsa infrastructurii de bază.

Impactul asupra mediului înconjurător

Intervențiile propuse în cadrul Programului vor avea un impact pozitiv substanțial asupra mediului, prin reducerea poluării apelor de suprafață și subterane, protecția ecosistemelor acvatice și utilizarea durabilă a resurselor de apă.

În Republica Moldova, conform datelor oficiale ale BNS sunt monitorizate 125 de stații de epurare, dintre care doar 81 sunt funcționale. De asemenea, din cele 116 de stații de

epurare funcțională, o mare parte nu asigură epurarea calitativă a apelor uzate din motivul sub-dimensionării sau necoresponderii gradului de epurare a apelor în conformitate cu prevederile legislative naționale și a Directivelor UE.

Volumul total captat al apelor uzate este de circa 71490,4 mii m³, iar volumul apelor epurate este de circa 69186 mii m³. Deși în perioada anilor 2020-2024 au fost construite doar 541,8 km de canalizare ajungând la o lungime totală de 5726,5 km la nivel național, creșterea gradului de investiții în infrastructura de canalizare a devenit tot mai solicitată, fapt care va duce la creșterea volumului de ape uzate.

În prezent, în peste 80% din localitățile rurale, apele uzate sunt evacuate prin sisteme rudimentare sau direct în emisari naturali neepurate, contribuind la contaminarea apelor freatice și la eutrofizarea râurilor.

Implementarea proiectelor de alimentare cu apă și de sanitație va contribui la atingerea țintei naționale de epurare conform standardelor europene a cel puțin 40% din volumul total al apelor uzate. Prin urmare, necesitatea intervenției în domeniul canalizării și a construcțiilor stațiilor de epurare conforme vor reduce deversarea apelor uzate neepurate în sol și în corpurile de apă.

Modernizarea infrastructurii de epurare în aglomerațiile urbane mari și medii va permite reducerea încărcărilor cu substanțe organice, azot și fosfor, contribuind la îmbunătățirea calității apelor râurilor Nistru și Prut și la prevenirea poluării transfrontaliere. De asemenea, introducerea mecanismelor de monitorizare automatizată a apelor uzate industriale va crește controlul asupra poluării difuze și punctiforme.

Programul promovează managementul integrat al resurselor de apă, corelând dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație cu planurile de management ale bazinelor hidrografice, precum și introducerea planurilor de siguranță a apei ca instrument preventiv de la captare până la consumator, asigurând astfel reducerea gradului de livrare a apei neconforme (în prezent 54% conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică).

Prin armonizarea cadrului normativ cu directivele europene și modernizarea sistemelor de monitorizare, Programul va consolida capacitatea instituțională de protecție a mediului și va crea premisele reutilizării controlate a apelor epurate și valorificării nămolurilor de epurare, în conformitate cu bunele practici europene.

Impactul economic

Implementarea Programului va genera un impact economic pozitiv atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, prin stimularea investițiilor publice și private, creșterea eficienței serviciilor și îmbunătățirea competitivității teritoriale.

Investițiile planificate în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație, estimate la peste 5 miliarde de lei din surse publice bugetare și externe în următorii 5 ani, vor avea

un efect de multiplicare economică prin crearea de locuri de muncă în construcții, proiectare, operare și mentenanță. Experiența perioadei 2014–2024 arată că investițiile în sector au generat rezultate fizice semnificative (peste 900 km de rețele de apă și peste 235 km de canalizare), beneficiind direct sute de mii de locuitori.

Pe termen mediu și lung, regionalizarea serviciilor și creșterea performanței operatorilor vor conduce la reducerea costurilor operaționale, diminuarea pierderilor de apă (care în unele sisteme rurale ating 40–60%) și creșterea sustenabilității financiare a serviciilor. Introducerea cotei de dezvoltare în tarife și planificarea multianuală a investițiilor vor permite finanțarea predictibilă a modernizărilor și reducerea dependenței de intervenții ad-hoc.

Programul prevede de asemenea inventarierea normelor tehnice de proiectare existente și ajustarea acestora la standardele EN/ISO.

Normele actuale de proiectare conduc la supradimensionarea infrastructurii, fapt care se reflectă direct în costurile de construcție a infrastructurii și ulterior în costurile de mentenanță a acesteia, respectiv în tarifele achitate de către populație Republicii Moldova.

Noile modificări realizate la legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, adoptate în anul 2024 au demonstrat că tarifele aprobate de către autoritățile administrației publice locale nu asigură suficiența resurselor financiare pentru acoperirea cheltuielilor operaționale și pentru dezvoltare, în ultimul an, tarifele aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică ajungând la o creștere de peste 50 % în raport cu cele aprobate anterior de către autoritățile administrației publice locale. Astfel de situații, în care tarifele nu acoperă cheltuielile operaționale ale operatorilor, creau condiții de subvenționare obligatorie a serviciilor prestate de către autoritatea locală și diminuarea bugetelor locale care ar putea fi reorientate spre dezvoltare.

Totodată, creșterea accesului la servicii de alimentare cu apă și sanitație va spori atractivitatea investițională a localităților, în special pentru activități economice care depind de infrastructura de bază (industrie alimentară, servicii, turism).

Prin corelarea investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație cu politicile de dezvoltare regională și cu mecanismele de finanțare europeană, Programul va contribui la reducerea decalajelor economice între regiuni, sprijinind o dezvoltare mai echilibrată și durabilă a teritoriului național.

VI - Costuri

Costul total estimat al Programului este de 597,650 mii lei. Structura de finanțare reflectă un angajament bugetar național substanțial, întrucât 342,505 mii lei, respectiv 57,3% din costul total, sunt acoperiți din bugetul de stat, ceea ce confirmă asumarea explicită a responsabilității Guvernului pentru implementarea reformelor prevăzute.

Asistența externă însumează 127,945 mii lei (21,4%) și este direcționată selectiv către domenii cu impact structural ridicat și cerințe sporite de aliniere la legislația Uniunii Europene.

Costurile neacoperite, în valoare de 127,200 mii lei (21,28%), sunt localizate punctual, în principal în domeniul WASH, și nu afectează fezabilitatea generală a Programului, urmând a fi abordate prin mecanisme complementare de finanțare. Aceste costuri reprezintă necesități investiționale estimate în instituțiile de învățământ, și nu constituie obligații bugetare ferme ale Bugetului de Stat, urmând a fi acoperite prin mobilizarea fondurilor externe, instrumentelor financiare ale Uniunii Europene și contribuțiilor partenerilor de dezvoltare.

Costurile de implementare ale Programului sunt concepute pentru a susține rolul acestuia de instrument de reformă și pregătire a sectorului, fiind orientate prioritar către dezvoltarea cadrului normativ, instituțional, operațional și financiar necesar pentru implementarea ulterioară a investițiilor de infrastructură. **Programul nu include costurile investițiilor capitale în infrastructura de alimentare cu apă și sanitație, acestea urmând a fi planificate și reflectate distinct în documentul complementar – Secțiunea „Apă și canalizare” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național.** Această abordare asigură coerența strategică cu obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022 și creează premisele pentru o implementare coordonată și accelerată a proiectelor de infrastructură la nivel național.

Distribuția anuală a resurselor indică o concentrare a cheltuielilor în perioada 2026–2028, când sunt realizate principalele reforme normative, instituționale și operaționale. Această etapă este urmată de o reducere graduală a alocărilor în anii 2029–2030, corespunzătoare fazei de consolidare și funcționare deplină a mecanismelor instituite. Succesiunea este coerentă cu obiectivul Programului de a elimina rapid constrângerile structurale existente și de a pregăti sectorul pentru absorbția finanțărilor externe și implementarea accelerată a proiectelor de infrastructură.

Obiective	Codul sub-programului bugetar	Costuri, mii lei					
		Total	2026	2027	2028	2029	2030
Obiectiv General 1	6104; 7501	39,100	8,260	19,450	7,190	2,200	2,000
Costuri acoperite din bugetul de stat		14,155	0,955	4,900	4,100	2,200	2,000
Costuri acoperite din asistență externă		24,945	7,305	14,550	3,090	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv General 2	6105; 7501; 7503	450,600	111,300	93,975	99,775	74,775	70,775

Obiective	Codul sub-programului bugetar	Costuri, mii lei					
		Total	2026	2027	2028	2029	2030
Costuri acoperite din bugetul de stat		225,600	28,300	51,975	49,775	49,775	45,775
Costuri acoperite din asistență externă		100,000	83,000	17,000	-	-	-
Costuri neacoperite		125,000	-	25,000	50,000	25,000	25,000
Obiectiv General 3	7501	106,550	22,150	21,350	20,350	21,350	21,350
Costuri acoperite din bugetul de stat		101,550	20,150	20,350	20,350	20,250	20,350
Costuri acoperite din asistență externă		3,000	2,000	1,000	-	-	-
Costuri neacoperite		2,000	-	-	-	1,000	1,000
Managementul programului		1,400	0	0	800		600
Costuri acoperite din bugetul de stat		1,200	0	0	600	0	600
Costuri acoperite din asistență externă		0	0	0	0	0	0
Costuri neacoperite		200			200	0	0
Total Program		597,650	141,710	134,775	128,115	98,325	94,725
Costuri acoperite din bugetul de stat		342,505	49,405	77,225	74,825	72,325	68,725
Costuri acoperite din asistență externă		127,945	92,305	32,550	3,090	-	-
Costuri neacoperite		127,200	0,0	25,000	50,200	26,000	26,000

În cadrul Obiectivului general 1, costurile totale de 39,100 mii lei reprezintă 6,54% din costul total al Programului și sunt orientate prioritar către reforma cadrului normativ și de guvernanță.

Ponderea majoritară a asistenței externe (24,945 mii lei) reflectă necesitatea alinierii rapide la legislația UE.

La nivelul obiectivelor specifice, OS 1.1 concentrează 24,700 mii lei, direcționați în principal către armonizarea legislației și a normelor tehnice, cu alocări concentrate în 2026–2027 pentru eliminarea timpurie a blocajelor normative. OS 1.2, cu 11,400 mii lei,

susține aplicarea efectivă a noilor reguli și funcționarea mecanismelor de guvernare, prin alocări constante până în 2030, asigurând continuitatea implementării.

OS 1.3, cu 3,000 mii lei, este concentrat în primii ani pentru operaționalizarea timpurie a monitorizării și controlului, astfel încât reforma normativă să producă efecte măsurabile încă din prima parte a perioadei.

Pentru Obiectivul general 2, bugetul de 450,600 mii lei (75,4%) reflectă axa principală a Programului – consolidarea capacităților instituționale și operaționale.

Structura de finanțare indică: 225,600 mii lei din bugetul de stat, 100,000 mii lei din asistență externă și 125,000 mii lei costuri neacoperite, concentrate în special pe facilitățile WASH.

La nivel specific, OS 2.1, cu 376,500 mii lei, vizează consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale și intervențiile asociate WASH, conform necesităților structurale ale sectorului.

OS 2.2 reprezintă nucleul intervenției orientate către performanța operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație, cu 65,100 mii lei, având un vârf de alocări în perioada 2027–2029, etapă critică pentru implementarea schimbărilor operaționale. OS 2.3, în valoare de 9,000 mii lei, asigură dezvoltarea competențelor resurselor umane prin alocări stabile, necesare menținerii performanței pe termen mediu.

În cadrul Obiectivului general 3, care concentrează 106,550 mii lei (17,8%), accentul este pus pe sustenabilitatea financiară și mobilizarea resurselor.

OS 3.2 concentrează 105,050 mii lei, reflectând rolul central al acestui obiectiv în crearea cadrului financiar și investițional al sectorului, inclusiv prin îmbunătățirea mecanismelor tarifare și pregătirea documentațiilor pentru finanțări externe. Apariția unor costuri neacoperite limitate în anii 2029–2030 semnalează necesitatea unei monitorizări atente și a mobilizării punctuale de resurse suplimentare.

OS 3.1, cu 1,500 mii lei, are alocări reduse, dar constante, orientate către coordonarea finanțărilor și asigurarea coerenței intervențiilor la nivel național.

Obiective	Codul sub-programului bugetar	Costuri, mii lei					
		Total	2026	2027	2028	2029	2030
Obiectiv Specific 1.1	7501	24,700	6,460	14,750	3,290	200	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		1,655	0,455	0,800	200	200	-
Costuri acoperite din asistență externă		23,045	6,005	13,950	3,090	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 1.2	6104	11,400	1,200	3,500	2,700	2,000	2,000

Obiective	Codul sub-programului bugetar	Costuri, mii lei					
		Total	2026	2027	2028	2029	2030
Costuri acoperite din bugetul de stat		10,100	500	2,900	2,700	2,000	2,000
Costuri acoperite din asistență externă		1,300	700	600	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 1.3	7501	3,000	600	1,200	1,200	-	-
Costuri acoperite din bugetul de stat		2,400	0	1,200	1,200	-	-
Costuri acoperite din asistență externă		600	600	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 2.1	6105, 7501	376,500	109,700	73,350	81,150	56,150	56,150
Costuri acoperite din bugetul de stat		151,500	26,700	31,350	31,150	31,150	31,150
Costuri acoperite din asistență externă		100,000	83,000	17,000	-	-	-
Costuri neacoperite		125,000	-	25,000	50,000	25,000	25,000
Obiectiv Specific 2.2	7503	65,100	-	18,025	17,025	17,025	13,025
Costuri acoperite din bugetul de stat		65,100	-	18,025	17,025	17,025	13,025
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 2.3	7501	9,000	1,600	2,600	1,600	1,600	1,600
Costuri acoperite din bugetul de stat		9,000	1,600	2,600	1,600	1,600	1,600
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 3.1	7501	1,500	100	350	350	350	350
Costuri acoperite din bugetul de stat		1,500	100	350	350	350	350
Costuri acoperite din asistență externă		-	-	-	-	-	-
Costuri neacoperite		-	-	-	-	-	-
Obiectiv Specific 3.2	7501	105,050	22,050	21,000	20,000	21,000	21,000
Costuri acoperite din bugetul de stat		100,050	20,050	20,000	20,000	20,000	20,000
Costuri acoperite din asistență externă		3,000	2,000	1,000	-	-	-
Costuri neacoperite		2,000	-	-	-	1,000	1,000

În ansamblu, structura costurilor pe obiective generale și specifice evidențiază o logică de intervenție coerentă: reforma normativă creează premisele, consolidarea capacităților asigură funcționarea, iar sustenabilitatea financiară permite absorbția investițiilor.

Această succesiune explică modul în care alocările bugetare susțin transformarea graduală a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație și pregătesc Republica Moldova

pentru atingerea țintelor asumate până în anul 2030, în contextul integrării în Uniunea Europeană.

VII - Riscuri de implementare

Implementarea Programului are loc într-un cadru instituțional, financiar și administrativ complex, marcat de implicarea unui număr extins de autorități ale administrației publice centrale și locale, de fragmentarea administrativ-teritorială a serviciilor, precum și de necesitatea alinierii accelerate la cerințele și standardele Uniunii Europene, ceea ce generează interdependențe semnificative între politici publice, niveluri administrative și surse de finanțare.

Riscurile identificate reflectă natura transversală a sectorului și amploarea reformelor și investițiilor preconizate, incluzând procese de regionalizare, modernizare a infrastructurii, armonizare legislativă cu legislația Uniunii Europene și consolidare a capacităților instituționale.

Aceste riscuri sunt asociate, în principal, cu coordonarea interinstituțională, capacitatea administrativă a autorităților publice implicate, sustenabilitatea financiară a operatorilor, sensibilitatea socială a politicilor tarifare și impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă.

Gestionarea riscurilor constituie o componentă integrantă a mecanismului de implementare a Programului. Măsurile de diminuare sunt corelate cu instrumentele de guvernare, planificare bugetară, reglementare, monitorizare și evaluare, fiind orientate spre prevenirea, controlul și reducerea progresivă a riscurilor pe parcursul perioadei de implementare.

Tabelul de mai jos prezintă principalele riscuri de implementare, probabilitatea materializării acestora, impactul potențial asupra realizării obiectivelor Programului, precum și măsurile instituționale și responsabilitățile stabilite pentru gestionarea acestora.

Risc	Probabilitatea	Impactul	Măsuri de diminuare a riscului	Responsabil	Termen
Coordonare sectorială insuficientă între autoritățile publice cu atribuții în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație (Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului, Agenția Națională pentru	Medie	Mare	Instituirea și funcționarea unui mecanism sectorial inter-instituțional de coordonare în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație, cu rol decizional clar, responsabilități definite și raportare periodică privind implementarea politicilor sectoriale	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Permanent

Risc	Probabilitatea	Impactul	Măsuri de diminuare a riscului	Responsabil	Termen
Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Ministerul Finanțelor, APP etc.)					
Alocări bugetare incoerente sau insuficient corelate cu prioritățile Programului de alimentare cu apă și de sanitație în cadrul procesului anual de planificare bugetar	Medie	Mare	Corelarea sistematică a priorităților Programului cu documentele de politici bugetare și cu cadrul bugetar pe termen mediu, precum și monitorizarea anuală a coerenței alocărilor bugetare destinate implementării politicilor sectoriale de alimentare cu apă și de sanitație	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Permanent
Armonizare accelerată cu legislația UE fără Evaluarea suficientă a impactului sectorial	Medie	Mare	Realizarea evaluărilor ex-ante de impact pentru reglementările sectoriale și definirea, după caz, a perioadelor de tranziție corelate cu capacitatea sectorului	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Mediului	Permanent
Întârzierea elaborării, avizării și aprobării Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național	Medie	Mare	Coordonarea și monitorizarea strictă de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a procesului de elaborare și aprobare a Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, cu calendar ferm și control la nivel înalt al etapelor de avizare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	2026-2027
Deficit de specialiști pentru adaptarea rapidă a legislației și cadrului normativ de alimentare cu apă și de sanitație în contextul integrării europene	Înaltă	Mare	Atragerea și implicarea intensivă a expertizei europene și consolidarea instituțiilor naționale responsabile de elaborarea și armonizarea cadrului normativ	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	Permanent
Deficit de capacitate	Înaltă	Mediu	Implementarea programelor anuale de	Ministerul Infrastructurii	Permanent

Risc	Probabilitatea	Impactul	Măsuri de diminuare a riscului	Responsabil	Termen
instituțională și tehnică la nivelul autorităților administrației publice locale, în special în mediul rural, pentru aplicarea politicilor sectoriale			consolidare a capacităților autorităților administrației publice locale, asistență tehnică centralizată și elaborarea ghidurilor standardizate pentru implementarea politicilor de alimentare cu apă și de sanitație	și Dezvoltării Regionale	
Reticență față de regionalizarea serviciilor și menținerea gestiunii directe neconforme	Medie	Mediu	Condiționarea sprijinului public de delegarea gestiunii către operatori licențiați și aplicarea strictă și fără excepții a prevederilor Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, agențiile de dezvoltare regională	Permanent
Aplicare neuniformă a cadrului de reglementare sectorial și a metodologiilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică la nivel local	Medie	Scăzut	Emiterea instrucțiunilor metodologice unificate și realizarea controalelor tematice pentru asigurarea aplicării unitare a reglementărilor	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	Permanent
Dezechilibre între politicile tarifare și obiectivele de sustenabilitate financiară ale serviciilor	Medie	Mediu	Aplicarea integrală a metodologiei tarifare aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, inclusiv a cotei de dezvoltare, și monitorizarea anuală a sustenabilității financiare	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, autoritățile administrației publice locale	Permanent
Persistența operatorilor nelicențiați și a practicilor de operare neconforme cu cerințele legale	Medie	Mediu	Aplicarea consecventă a cadrului legal, sprijinirea proceselor de conformare și licențiere și monitorizarea anuală a respectării condițiilor de licență	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică	Permanent

VIII - Autorități responsabile

Cadrul instituțional existent în domeniul serviciilor publice de alimentare cu apă și sanitație este în mare parte bine definit și va menține structura actuală de organizare și competențe.

Totuși, pe baza analizei situației curente și a provocărilor identificate, implementarea Programului impune consolidarea capacităților instituționale, clarificarea unor roluri operaționale și instituirea unor mecanisme funcționale de coordonare și suport, astfel încât măsurile din Planul de acțiuni să fie realizate în termenele stabilite și cu rezultate măsurabile, inclusiv în contextul angajamentelor Republicii Moldova privind integrarea europeană.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va continua să dețină rolul principal de coordonare strategică și dezvoltare a sectorului, prin:

- Elaborarea și monitorizarea politicilor publice;
- Gestionarea programelor de investiții;
- Atragerea investițiilor externe.

În aplicarea Planului de acțiuni, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va asigura coordonarea instituțională a implementării Programului, inclusiv prin consolidarea capacităților interne de planificare, coordonare, monitorizare și evaluare, precum și prin promovarea cadrului de reglementare necesar pentru clarificarea rolurilor și responsabilităților instituționale aferente dezvoltării sectorului și implementării Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național.

Cancelaria de Stat va exercita rolul de coordonare metodologică și de supraveghere a respectării cadrului național de politici publice și de planificare strategică, inclusiv prin examinarea progresului raportat privind implementarea Programului, în limitele competențelor sale.

Având în vedere caracterul transversal al sectorului, implementarea Programului va fi susținută de un **mecanism sectorial de coordonare interinstituțională** (prevăzut în Planul de acțiuni), care va reuni instituțiile-cheie cu atribuții în reglementare, mediu, sănătate publică, control și administrarea resurselor de apă, în vederea alinierii intervențiilor, schimbului de date și soluționării operative a blocajelor de implementare.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică va asigura reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv prin licențiere, aprobarea cadrului normativ de reglementare, aprobarea tarifelor pentru titularii de licențe, monitorizarea și controlul activității desfășurate, protecția consumatorilor și va gestiona Sistemul informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”.

Ministerul Mediului, Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” și Agenția de Mediu vor contribui la implementarea Programului prin atribuțiile aferente managementului resurselor de apă, calității apelor și conformării de mediu, inclusiv prin participarea la mecanismul de coordonare interinstituțională și furnizarea datelor necesare pentru monitorizarea progresului și a efectelor politicilor din sector.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului va asigura supravegherea respectării legislației de mediu în domeniul relevant, iar **Agenția Națională pentru Sănătate Publică** va asigura continuitatea controalelor privind calitatea apei potabile și respectarea normelor sanitare, contribuind, totodată, la procesul de coordonare și raportare interinstituțională.

La nivel teritorial, **agențiile de dezvoltare regională** vor avea un rol de sprijin în implementarea măsurilor Programului, în special prin asistența acordată autorităților administrației publice locale în procesele de regionalizare/cooperare intercomunitară, în pregătirea documentațiilor și în aplicarea instrumentelor de finanțare relevante.

Complementar, **Oficiul Național de Dezvoltare Locală și Regională** va fi implicat, conform Planului de acțiuni, în funcție de măsurile specifice, în partea de coordonare și suport instituțional asociat intervențiilor cu impact la nivel local și regional.

Autoritățile administrației publice locale dețin rolul principal în organizarea și asigurarea funcționării serviciilor publice de alimentare cu apă și sanitație pe teritoriul administrat. În corelare cu Planul de acțiuni, autoritățile administrației publice locale vor consolida capacitățile de management și control al calității serviciilor, vor asigura aplicarea reglementărilor aprobate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică indiferent de statutul operatorului și vor prioritiza inventarierea, evidența și înregistrarea infrastructurii tehnico-edilitare, ca premisă pentru delegarea eficientă a serviciilor și pentru conectarea localităților la infrastructura regională.

În vederea implementării măsurilor privind evidența și digitalizarea infrastructurii, **Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru** va asigura, în cooperare cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și autoritățile administrației publice locale, dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, în conformitate cu Legea nr. 290/2024, astfel încât datele să fie utilizabile pentru planificare, investiții și monitorizare.

În domeniul normativelor tehnice și al cadrului de urbanism și construcții aferent infrastructurii, **Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe** va participa, în coordonare cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și în limitele competențelor, la realizarea măsurilor din Planul de acțiuni privind inventarierea, actualizarea și unificarea normativelor tehnice relevante, precum și la operaționalizarea mecanismelor instituționale aferente acestui proces.

Componenta de formare și profesionalizare a resurselor umane din sector, prevăzută expres în Planul de acțiuni, va fi realizată printr-un parteneriat instituțional în care

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale coordonează, iar **Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea Tehnică a Moldovei și Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC)** contribuie la dezvoltarea și implementarea mecanismelor de formare și certificare profesională.

Totodată, **Institutul Național de Management și Administrație Publică** va asigura, după caz, componenta de formare continuă pentru autoritățile administrației publice locale și actorii sectoriali, conform măsurilor Programului.

În domeniile conexe care necesită coordonare intersectorială (de exemplu, reutilizarea apelor uzate epurate și valorificarea nămolurilor în raport cu practicile agricole), Programul va implica, după caz și conform Planului de acțiuni, cooperarea cu **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare**, pentru a asigura compatibilitatea politicilor și a intervențiilor.

Prin această arhitectură instituțională, Programul delimitează responsabilitățile între autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale, instituie mecanisme de coordonare interinstituțională și consolidează actorii de suport (agențiile de dezvoltare regională, Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală, Institutul Național de Management și Administrație Publică, Universitatea Tehnică a Moldovei), astfel încât implementarea măsurilor din Planul de acțiuni să fie realizată coerent, predictibil și aliniat angajamentelor naționale și europene privind calitatea serviciilor publice de alimentare cu apă și sanitație.

IX - Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare

Implementarea Programului va fi susținută de un **sistem integrat de monitorizare, evaluare și raportare**, conceput pentru a asigura urmărirea anuală a progresului în realizarea obiectivelor și măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni, utilizarea eficientă a resurselor publice și obținerea rezultatelor asumate prin prezentul document de politici publice.

Sistemul va sprijini procesul decizional, va permite identificarea în timp util a eventualelor întârzieri sau devieri de la obiectivele stabilite și va fundamenta ajustarea intervențiilor, atunci când evoluțiile din sector o impun.

Procesul de monitorizare, evaluare și raportare va fi **organizat în conformitate cu cadrul național de planificare strategică**, reglementat de Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică și va fi corelat cu mecanismele de monitorizare a documentelor de politici publice coordonate de Cancelaria de Stat a Guvernului, precum și cu angajamentele Republicii Moldova în procesul de integrare europeană, inclusiv cele aferente transpunerii și implementării legislației Uniunii Europene în domeniul apei și sanitației.

Coordonarea generală a procesului de monitorizare, evaluare și raportare a Programului revine Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în calitate

de autoritate publică centrală responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul alimentării cu apă și sanitației, asigurând colectarea, centralizarea, verificarea și analiza informațiilor privind implementarea Programului, precum și elaborarea rapoartelor anuale de progres și a rapoartelor de evaluare.

Cancelaria de Stat exercită rolul de coordonare metodologică și de supraveghere a respectării cadrului național de politici publice, inclusiv prin examinarea rapoartelor de progres și a rezultatelor evaluărilor realizate pe parcursul implementării Programului.

La procesul de monitorizare și raportare vor participa, sub coordonarea generală a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, mai multe entități publice implicate, în limita responsabilităților specificate în cadrul Programului, inclusiv:

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică - progresul în elaborarea și aplicarea mecanismului normativ de monitorizare și control al operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație ne-licențiați; implicarea activă și suportul necesar acordat Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în procesul de dezvoltare și operaționalizare a Sistemului Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”, inclusiv asigurarea gestionării și mentenanței acestuia.

Ministerul Mediului - progresul în armonizarea cadrului legal privind apa destinată consumului uman; progresul în transpunerea cadrului legal privind epurarea apelor uzate urbane; progresul în integrarea principiilor Directivei Cadru Apă în politicile sectorului de alimentare cu apă și de sanitație; progresul în elaborarea cadrului normativ privind reutilizarea apelor uzate epurate și gestionarea nămolurilor.

Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei” - progresul în implementarea măsurilor de management al resurselor de apă și corelarea acestora cu dezvoltarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație.

Agencia de Mediu - progresul în monitorizarea calității apelor în contextul implementării investițiilor de alimentare cu apă și de sanitație; progresul în evaluarea conformității de mediu a proiectelor din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație.

Agencia Națională pentru Sănătate Publică - progresul în implementarea cerințelor privind calitatea apei potabile; progresul în aplicarea măsurilor de siguranță a apei destinate consumului uman.

Ministerul Sănătății - progresul în elaborarea și aplicarea normativului privind zonele de protecție sanitară pentru sursele de apă și infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație.

Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe (progresul în inventarierea, revizuirea și armonizarea normativelor tehnice de proiectare, construcție și exploatare a sistemelor de alimentare cu apă și de sanitație; progresul în elaborarea și aplicarea ghidurilor tehnice unitare.

Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală - progresul în implementarea proiectelor de investiții de alimentare cu apă și de sanitație finanțate din fonduri bugetare; progresul fizic și financiar al proiectelor de infrastructură.

Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru – progresul în asigurarea funcționalității, dezvoltării și operaționalizării Registrului de evidență a rețelelor edilitare, precum și în integrarea datelor furnizate de operatorii rețelelor.

Ministerul Educației și Cercetării - progresul în elaborarea și instituționalizarea programelor de formare continuă și certificare profesională în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație.

Universitatea Tehnică a Moldovei - progresul în implementarea Planului Național de Formare Continuă; progresul în instruirea și certificarea resurselor umane din sectorul de alimentare cu apă și de sanitație)

Monitorizarea implementării Programului va fi realizată anual, pe întreaga perioadă 2026–2030, și va urmări gradul de realizare a obiectivelor generale, a obiectivelor specifice și a măsurilor prevăzute în Planul de acțiuni.

Monitorizarea se va baza pe indicatori de progres clar definiți, stabiliți pentru fiecare obiectiv și măsură, inclusiv indicatori de rezultat și, după caz, indicatori de impact, care vor permite evaluarea progresului în domenii precum guvernarea sectorului, capacitatea instituțională, cadrul de reglementare, performanța operatorilor și pregătirea sectorului pentru atragerea investițiilor.

Datele necesare monitorizării vor fi colectate prin rapoarte administrative ale instituțiilor responsabile, sisteme informaționale sectoriale și date statistice oficiale.

Raportarea progresului în implementarea Programului va fi realizată anual, în baza rezultatelor procesului de monitorizare. Instituțiile responsabile de implementarea măsurilor vor transmite Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, până la data de 25 februarie a fiecărui an, informațiile privind stadiul realizării acțiunilor ce le revin. În baza acestor informații, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va elabora **Raportul anual de progres** privind implementarea Programului, care va reflecta nivelul de realizare a obiectivelor și măsurilor, principalele dificultăți întâmpinate și recomandările pentru perioada următoare.

Raportul anual va fi transmis Cancelariei de Stat până la data de 30 aprilie a anului de raportare și va fi prezentat în cadrul mecanismelor sectoriale relevante, inclusiv Consiliului Sectorial de Asistență Externă „Apă și canalizare”.

Evaluarea Programului va avea un caracter analitic și va fi realizată distinct de monitorizarea curentă.

Evaluarea intermediară va fi efectuată la sfârșitul anului 2027, având drept scop analiza nivelului de realizare a obiectivelor, relevanței și eficacității măsurilor implementate, precum și formularea de recomandări pentru eventuala ajustare a Programului, dacă va fi necesar.

Evaluarea finală va fi realizată în prima jumătate a anului 2031 și va oferi o analiză cuprinzătoare a impactului Programului și a contribuției acestuia la realizarea obiectivelor naționale de dezvoltare și la procesul de integrare europeană.

Rezultatele evaluării intermediare vor fundamenta eventuale ajustări ale Programului, iar rezultatele evaluării finale vor servi drept bază pentru elaborarea următorului program sectorial pentru perioada de planificare ulterioară.

**X – Planul de acțiuni privind implementarea
Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026–2030**

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri	
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite			
Obiectiv general 1. Consolidarea guvernanței și a cadrului instituțional și normativ al sectorului de alimentare cu apă și sanitație, în vederea asigurării unui management eficient, coerent și sustenabil al serviciilor de alimentare cu apă și sanitație														
Obiectiv specific 1.1. Elaborarea, aprobarea și operaționalizarea, până în anul 2030, a cadrului normativ și instituțional al sectorului de alimentare cu apă și sanitație în conformitate cu cerințele și bunele practici ale Uniunii Europene														
1.1.1	Realizarea analizei funcționale instituționale a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, cu evaluarea competențelor, fluxurilor decizionale și proceselor de guvernantă și formularea propunerilor de optimizare.	2027	400	200	200	-	-	-	-	Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova – Banca Mondială		Analiză funcțională instituțională elaborată și validată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	
1.1.2	Elaborarea cadrului de reglementare pentru coordonarea și gestionarea dezvoltării infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație la nivel național și regional, inclusiv definirea responsabilităților și procedurilor inter-instituționale.	2028	200	-	200	-	-	-	200	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	
1.1.3	Consolidarea capacităților Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale pentru coordonarea strategică, monitorizarea și evaluarea politicilor publice în domeniul aprovizionării cu apă și de sanitație, inclusiv instruire, instrumente analitice și proceduri interne actualizate.	2029	500	200	300	-	-	-		Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova – Banca Mondială	-	Plan de consolidare a capacităților subdiviziunii responsabile de domeniul de alimentare cu apă și de sanitație din cadrul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale elaborat, aprobat și implementat. 5 Rapoarte anuale elaborate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	
1.1.4	Elaborarea mecanismului normativ privind monitorizarea și controlul operatorilor de alimentare cu apă și de	2027	200	-	200	-	-	-	200 Bugetul Agenției	-	-	Hotărâre Agenției Naționale pentru	Agenția Națională pentru	

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	sanitație ne-licențiați, incluzând reguli, indicatori și proceduri de raportare.								Naționale pentru Reglementare în Energetică			Reglementare în Energetică aprobată	Reglementare în Energetică Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
1.1.5	Instituționalizarea mecanismului național de coordonare interinstituțională Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale– Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică–Agenția Națională pentru Sănătate Publică–Inspectoratul pentru Protecția Mediului–Agenția de Mediu pentru implementarea politicilor din domeniul alimentării cu apă și sanitației.	2027	200	-	200	-	-	-	200	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Agenția Națională pentru Sănătate Publică Inspectoratul pentru Protecția Mediului Agenția de Mediu
1.1.6	Elaborarea și aprobarea Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național , integrând infrastructura, standardele, dezvoltarea regională și prioritățile naționale.	2028	16,150	3,060	10,000	3,090	-	-	-	Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova – Banca Mondială Agenția de Dezvoltare a Austriei	-	Lege adoptată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
1.1.7	Dezvoltarea, gestionarea eficientă și mentenanță Sistemului Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare” (SI	2027	5,995	2,545	3,450	-	-	-	-	Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în	-	Sistemul informațional elaborat, testat și operaționalizat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	MSP-AAC), în baza Conceptul Sistemului informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442/2025, pentru colectarea, analiza și raportarea standardizată a performanței operatorilor.									Moldova – Banca Mondială			Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
1.1.8	Operaționalizarea și suport în popularizarea cu date a Registrului de evidență a rețelelor edilitare pentru minim 50 localități din Republica Moldova, în conformitate cu Legea nr. 290/2024, ”	2030	1,055	455	200	200	200	-	1,055	-	-	Registru electronic operațional și suport în popularizarea cu date pentru infrastructura existentă în minim 50 localități din Republica Moldova	Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
Obiectiv specific 1.2. Armonizarea, până în anul 2030, a cadrului tehnico-normativ în sectorul de alimentare cu apă și sanitație la standardele europene EN/ISO, în vederea aplicării uniforme a regulilor de proiectare, construcție și exploatare a infrastructurii de apă și sanitație													
1.2.1:	Inventarierea completă a GOST-urilor și normativelor tehnice din domeniul aprovizionării cu apă și sanitației, evaluarea conformității cu standardele europene (EN, ISO) și elaborarea propunerilor de actualizare, armonizare sau abrogare.	2029	8,000	-	2,000	2,000	2,000	2,000	8,000	-	-	Raport de inventarie elaborat și validat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe
1.2.2:	Elaborarea și aprobarea unui pachet unitar de normative și standarde tehnice moderne pentru proiectarea, construirea	2027	1,300	700	600	-	-	-	-	Proiectul „Securitatea aprovizionării cu	-	2 NCM aprobate	Ministerul Infrastructurii

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și sanitație, armonizat cu legislația UE, incluzând metodologiile naționale de dimensionare a rețelelor, instalațiilor și stațiilor de epurare, precum și standarde operaționale									apă și sanitație în Moldova” – Banca Mondială			și Dezvoltării Regionale Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe
1.2.3:	Elaborarea normativului național privind zonele de protecție sanitară (ZPS), fundamentat pe evaluarea riscurilor și criterii diferențiate pentru aglomerări, surse de apă și tipuri de ape uzate	2028	1,300	500	500	300	-	-	1,300	-	-	Normativ ZPS (NCM/CP) elaborat și aprobat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe Ministerul Sănătății Agenția Națională pentru Sănătate Publică
1.2.4:	Instituirea unui mecanism programat de revizuire periodică (la fiecare 5 ani) a normativelor tehnice și regulamentelor de exploatare în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație, inclusiv proceduri de elaborare, actualizare și consultare publică.	2028	400	-	200	200	-	-	400	-	-	Ordin al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale privind mecanism programat de revizuire	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
1.2.5:	Elaborarea și aprobarea Ghidului practic privind cerințele tehnice minime pentru proiectare și execuție, inclusiv standardele documentației tehnice și criteriile de verificare a calității lucrărilor în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație.	2028	400	-	200	200	-	-	400	-	-	Ordinul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale privind aprobarea Ghidului practic elaborat și aprobat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul pentru Amenajarea Teritoriului, Urbanism, Construcții și Locuințe
Obiectiv specific 1.3. Asigurarea transpunerii până în anul 2030, a directivelor Uniunii Europene în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice și operaționalizarea mecanismelor de reglementare, monitorizare și control													
1.3.1:	Armonizarea cadrului legal privind apa destinată consumului uman cu prevederile Directivei (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, incluzând cerințe privind riscurile, monitorizarea, transparența și accesul populației la informații.	2028	800	-	400	400	-	-	800	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Mediului Ministerul Sănătății
1.3.2:	Transpunerea Directivei (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane, incluzând condiții pentru formare aglomerări, epurare avansată, monitorizare calitate efluent și nămoluri.	2026	800	800	-	-	-	-	- 200	Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova – Banca Mondială	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Mediului
1.3.3:	Elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Regulamentului privind cerințele minime pentru reutilizarea apei în conformitate cu Regulamentul (UE)	2027	600	600	-	-	-	-	600	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	2020/741, inclusiv criterii de calitate, domenii permise și monitorizare.												Ministerul Mediului Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
1.3.4:	Actualizarea legislației privind gestionarea și valorificarea nămolurilor de epurare, inclusiv opțiuni de reutilizare în agricultură și energetică, în concordanță cu Directiva 86/278/CEE a Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură.	2028	800	-	400	400	-	-	800	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Mediului
Obiectiv general 2. Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților administrației publice locale și a operatorilor de servicii													
Obiectiv specific 2.1. Instituirea și operaționalizarea, până în anul 2030, a mecanismelor de suport și a instrumentelor standardizate pentru autoritățile administrației publice locale, în vederea gestionării proceselor de regionalizare, cooperare intercomunitară și a relațiilor contractuale cu operatorii de alimentare cu apă și sanitație, în conformitate cu practicile europene													
2.1.1:	Elaborarea și implementarea mecanismului național de asistență tehnică pentru autoritățile administrației publice locale în procesul de regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și sanitație, inclusiv prin elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Ghidului metodologic pentru cooperare și delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare către operatori/operatori regionali și Contractului-cadru de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.	2027	500	300	200	-	-	-	500	-	-	Ordin emis privind aprobarea Instrucțiunii Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale privind regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare Ordin emis privind aprobarea Ghidului metodologic pentru cooperare și delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică agențiile de dezvoltare regională

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
												către operatori/operatori regionali Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică aprobată privind Contract-cadru de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare	
2.1.2:	Acordarea suportului continuu pentru autoritățile administrației publice locale în negocierea, monitorizarea și evaluarea contractelor de delegare a gestiunii, inclusiv prin: 1. instituționalizarea unui curs de formare continuă în cadrul Institutului Național de Management și Administrație Publică ; 2. instruirii anuale; 3. asistență juridică și tehnică din partea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și agențiilor de dezvoltare regională .	2030	5,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	-	-	Curs de formare continuă instituționalizat în cadrul Institutului Național de Management și Administrație Publică , Minim 50 de persoane instruite anual (manageri, juriști și specialiști relevanți).	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Institutul Național de Management și Administrație Publică agențiile de dezvoltare regională
2.1.3:	Elaborarea și implementarea mecanismelor de finanțare și suport tehnic pentru inventarierea, digitalizarea și înregistrarea infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație în Registrul de evidență a rețelelor edilitare, inclusiv amendarea HG nr. 152/2022 pentru a permite finanțarea inventarierii.	2030	20,000	-	5,000	5,000	5,000	5,000	20,000	-	-	Minim proiecte implementate privind inventarierea infrastructurii cu 50 de seturi de date privind infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație existentă în 50 de localități, digitalizate și înregistrate în	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru agențiile de dezvoltare regională

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
												Registrul de evidență a rețelelor edilitare	
2.1.4:	Elaborarea mecanismului de suport pentru autoritățile administrației publice locale în identificarea soluțiilor tehnico-economice optime (inclusiv studii de fezabilitate) și în pregătirea caietelor de sarcini pentru proiectare și execuția infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație , în conformitate cu prevederile Secțiunii „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național și cu cerințele privind gradul de epurare a apelor uzate, stabilite în funcție de mărimea aglomerației.	2030	1,000	400	150	150	150	150	1,000	-	-	Ordin emis privind aprobarea Ghidului explicativ elaborat, aprobat și publicat, Minimum 40 de instruiți regionali organizate Serviciu de consultanță tehnică instituit în cadrul agențiilor de dezvoltare regională	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională
2.1.5	Dotarea instituțiilor de învățământ cu unități sanitare interioare conforme și integrarea acestora în sistemele publice sau locale de alimentare cu apă și sanitație, inclusiv prin conectarea obligatorie la rețelele nou construite sau reabilitate si/sau implementarea soluțiilor descentralizate conforme pentru gestionarea apelor uzate.	2030	350,000	100,000	75,000	75,000	50,000	50,000	125,000	100,000	125,000	85 % din instituțiile de învățământ dotate cu facilități WASH interioare	Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Sănătății Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală autoritățile administrației publice locale Operatorii AAC Fondul Națiunilor

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
													Unite pentru Copii
Obiectiv specific 2.2. Creșterea, până în anul 2030, a performanței operaționale și a sustenabilității financiare a operatorilor regionali de alimentare cu apă și sanitație, astfel încât minimum 90% dintre aceștia să funcționeze pe baza principiului acoperirii costurilor și a standardelor operaționale europene													
2.2.1:	Sprijinirea elaborării și actualizării Planurilor de Îmbunătățire a Performanței (PIP) pentru operatorii licențiați, cu indicatori de performanță standardizați (pierderi, eficiență energetică, continuitate, colectare venituri).	2030	10,000	-	4,000	2,000	2,000	2,000	10,000	-	-	25 PIP elaborate și aprobate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională
2.2.2:	Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare și suport pentru elaborarea Planurilor de Siguranță a Apei (PSA) de către operatorii regionali, în conformitate cu Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman, inclusiv prin instruire și asistență tehnică specializată.	2030	5,000	-	2,000	1,000	1,000	1,000	5,000	-	-	8 PSA elaborate și aprobate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Agenția Națională pentru Sănătate Publică agențiile de dezvoltare regională
2.2.3:	Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare destinate autorităților administrației publice locale și operatorilor regionali în vederea extinderii domeniului de eligibilitate pentru finanțarea investițiilor necesare creșterii performanței operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație și	2030	100	-	25	25	25	25	100	-	-	Hotărâre de Guvern aprobată Minimum 20 de proiecte implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	dezvoltării capacităților tehnice ale autorităților administrației publice locale, incluzând: - digitalizarea sistemelor de operare ale operatorilor (SCADA, GIS, CMMS, DMA); - modernizarea și acreditarea laboratoarelor regionale conform standardelor naționale; - achiziția de echipamente, utilaje și mijloace logistice pentru operatori; - elaborarea și implementarea Planurilor de Îmbunătățire a Performanței (PIP) și a Planurilor de Siguranță a Apei (PSA); - finanțarea inventarierii, digitalizării și înregistrării infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație în Registrul de evidență a rețelelor edilitare; - asigurarea accesului la resurse de energie regenerabilă, în special stațiile de epurare și pompare a sistemului de canalizare.												
2.2.4:	Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare a operatorilor licențiați pentru modernizarea și acreditarea laboratoarelor regionale de analiză a apei conform standardelor naționale, inclusiv dotarea completă și instruirea personalului.	2030	10,000	-	1,000	3,000	3,000	3,000	10,000	-	-	2 laboratoare echipate, dotate și acreditate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională
2.2.5:	Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare a operatorilor pentru îmbunătățirea dotării operatorilor regionali cu echipamente, utilaje și	2030	20,000	-	6,000	6,000	6,000	2,000	20,000	-	-	10 proiecte implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	mijloace logistice necesare operării eficiente a sistemelor de alimentare cu apă și de sanitație.												agențiile de dezvoltare regională
2.2.6:	Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare a programelor de eficiență energetică și reutilizare a apelor uzate epurate, inclusiv prin proiecte-pilot susținute de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și partenerii de dezvoltare.	2030	20,000	-	5,000	5,000	5,000	5,000	20,000	-	-	5 proiecte pilot implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
Obiectiv specific 2.3. Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul de alimentare cu apă și sanitație, prin asigurarea instruirii și certificării a minim 25 % din personalul operatorilor licențiați și a minim 100 angajați ai autorităților administrației publice locale relevante													
2.3.1:	Elaborarea Planului Național de Formare Continuă și Certificare Profesională, realizat în parteneriat cu Universitatea Tehnică a Moldovei , pentru operatorii de servicii și autoritățile administrației publice locale, prin Platforma Națională de Învățare și Colaborare Universitatea Tehnică a Moldovei –Operatori– autoritățile administrației publice locale.	2027	2,000	1,000	1,000	-	-	-	2,000	-	-	Plan național elaborat și aprobat de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC)	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Educației și Cercetării Universitatea Tehnică a Moldovei agențiile de dezvoltare regională
2.3.2:	Consolidarea capacităților Institutului de Formare Continuă în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație din cadrul Universității Tehnice a Moldovei prin modernizarea bazei materiale, dotarea laboratoarelor și actualizarea programelor de formare.	2030	3,000	600	600	600	600	600	3,000	-	-	Un laborator pentru studii dotat, modernizat și funcțional Program de formare actualizat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Educației și Cercetării

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
													Universitatea Tehnică a Moldovei agențiile de dezvoltare regională
2.3.3:	Implementarea planului național de formare continuă prin comandă de stat pentru funcționarii publici și personalul tehnic și managerial al operatorilor de alimentare cu apă și de sanitație, derulat de Institutul de Formare Continuă în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație din cadrul Universității Tehnice a Moldovei și prin intermediul platformei de "M-Learn".	2030	3,000	-	750	750	750	750	3,000	-	-	Minimum 30 de persoane încadrate anual la studii de formare continuă	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Educației și Cercetării Universitatea Tehnică a Moldovei agențiile de dezvoltare regională
2.3.4:	Promovarea parteneriatelor educaționale și de cercetare aplicată între mediul academic și operatorii de servicii de alimentare cu apă și de sanitație, prin integrarea practicienilor în activități didactice și prin dezvoltarea de proiecte comune de inovare, digitalizare și tehnologii verzi.	2030	1,000	-	250	250	250	250	1,000	-	-	Minimum 3 parteneriate funcționale universitate - operator, operaționalizate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Ministerul Educației și Cercetării Universitatea Tehnică a Moldovei
Obiectiv general 3. Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și sanitație													
Obiectiv specific 3.1. Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare și planificare a finanțărilor.													
3.1.1:	Consolidarea și operaționalizarea Consiliului Sectorial pentru Coordonarea Asistenței Externe în domeniul de alimentare cu apă și de	2030	250	50	50	50	50	50	250	-	-	4 ședințe anuale ale Consiliului desfășurate și documentate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	sanitație, prin instituirea unui mecanism funcțional de prioritizare a proiectelor, coordonare a partenerilor de dezvoltare și prevenire a suprapunerilor investiționale.											Mecanism funcțional de coordonare operațional și raport anual publicat	
3.1.2:	Crearea, operaționalizarea și actualizarea anuală a bazei de date naționale privind suportul partenerilor de dezvoltare în sectorul de alimentare cu apă și de sanitație, incluzând informații privind volumele financiare, stadiul implementării, zonele de intervenție și impactul proiectelor.	2030	250	50	50	50	50	50	250	-	-	Bază de date națională creată și operaționalizată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
3.1.3:	Elaborarea și promovarea Portofoliului Unic al proiectelor prioritare (derivat din Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național), actualizat anual și utilizat în dialogul strategic cu partenerii externi pentru atragerea finanțărilor majore în infrastructura de alimentare cu apă și de sanitație	2030	1,000	-	250	250	250	250	1,000	-	-	Portofoliu unic elaborat și actualizat anual	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală

Obiectiv specific 3.2. Planificarea și implementarea, până în anul 2030, a unui Plan de investiții pentru sectorul de alimentare cu apă și sanitație, care să asigure finanțarea anuală a cel puțin 50 de proiecte cu impact sistemic, local și regional

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
3.2.1:	Elaborarea Planului de investiții 2026–2030 pentru sectorul AAS, corelat cu Cadrul bugetar pe termen mediu, Planul Național de Investiții Publice și Secțiunea „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național	2027	3,000	2,000	1,000	-	-	-	-	Proiectul Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova – Banca Mondială	-	Plan de investiții elaborat, avizat și aprobat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală
3.2.2:	Consolidarea mecanismului financiar dedicat autorităților administrației publice locale pentru extinderea rețelelor, reabilitarea sistemelor existente și conectarea localităților rurale și periurbane la infrastructura regională; includerea sprijinului pentru conectarea sistemelor autonome la magistralele regionale (Soroca-Bălți, Cahul, Râșcani, Leova-Iargara, ș.a.)	2030	100,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	-	-	Minimum 20 proiecte de conectare a localităților la sistemele regionale implementate	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale agențiile de dezvoltare regională
3.2.3:	Elaborarea și operaționalizarea cadrului național pentru utilizarea parteneriatelor public–private și a instrumentelor financiare inovatoare în sectorul de alimentare cu apă și sanitație, incluzând ca direcții potențiale: - mecanisme de finanțare combinată (grant + împrumut avantajat); - garanții pentru proiecte de eficiență energetică și reducerea pierderilor; - împrumuturi cu componentă de performanță (plata condiționată de atingerea indicatorilor); - contracte de tip PPP pentru modernizarea infrastructurii; - constituirea <i>Fondului Național</i>	2030	2,000	-	-	-	1,000	1,000	-	-	2,000	Hotărâre de Guvern aprobată Minim un proiect-pilot în regim PPP implementat (DBO sau contract de performanță).	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Oficiul Național de Dezvoltare Regională și Locală

Nr. crt.	Acțiuni	Termene de realizare	Costuri de implementare (mii lei)						Sursa de finanțare			Indicatori de monitorizare	Instituție responsabilă/ parteneri
			Total	2026	2027	2028	2029	2030	Bugetul de Stat	Parteneri de dezvoltare	Surse neacoperite		
	Revolving pentru investiții în domeniul de alimentare cu apă și de sanitație .												
Managementul programului													
4.1:	Evaluarea rezultatelor intermediare ale Programului	2028	650	-	-	650	-	-	650	-	-	1 Raport de evaluare intermediară a programului elaborat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
4.2:	Organizarea Conferinței Naționale în domeniul Apei și Sanitației, pentru discutarea rezultatelor intermediare, asigurarea vizibilității progresului și consolidarea cooperării dintre actorii implicați	2028	200	-	-	200	-	-	-	-	200	Conferință națională organizată	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
4.3:	Evaluarea rezultatelor finale ale Programului nou Program similar de avansare a rezultatelor obținute	2030+	600	-	-	-	-	600	600	-	-	1 Raport de evaluare finală a programului elaborat	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
TOTAL			597650	134460	142375	127765	98325	94725	342505	127945	127200		

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026 – 2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026–2030 este elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu suportul financiar al UNICEF.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal

Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul:

- Art. 24 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;
- Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 privind planificarea strategică;
- Art. 5 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern;
- Angajamente asumate de Republica Moldova în cadrul Acordului de Asociere RM–UE.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Republica Moldova se confruntă, în prezent, cu decalaje structurale semnificative în ceea ce privește accesul populației la servicii de alimentare cu apă și de sanitație, în raport cu angajamentele asumate la nivel național și internațional.

Conform obiectivelor stabilite prin Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, până la sfârșitul deceniului, Republica Moldova trebuie să atingă următoarele ținte:

- Asigurarea accesului a cel puțin 95% din populație la surse sigure de alimentare cu apă;
- Conectarea a cel puțin 65% din populație la servicii publice de sanitație;

Cu toate acestea, datele statistice actuale, furnizate de Biroul Național de Statistică pentru anul 2024, reflectă încă întârzieri considerabile în atingerea acestor obiective.

Doar 67,6% din locuințe sunt conectate la rețelele de alimentare cu apă, iar rata de conectare la sistemele de canalizare este de doar 33,4%, cu disparități majore între regiuni. În special în zonele rurale, nivelul de racordare este mult sub media națională.

Tabelul 1: Acoperirea cu servicii de alimentare cu apă în profil regional, 2024

Regiune de Dezvoltare	Număr total de locuințe, mii	Numărul locuințelor racordare la apeduct, mii	% al locuințelor racordate
RD Chișinău	333,5	281,6	84,4
RD Nord	398,0	208,9	52,4
RD Centru	373,6	232,9	62,3
RD Sud	180,8	138,3	76,5
RD UTAG	51,4	42,5	82,6
Total	1337,3	904,4	67,6

Sursa: BNS

Cât privește accesul populației la rețelele de canalizare, conform datelor BNS pentru anul 2024, indicatorii sunt și mai reduși:

Tabelul 2: Acoperirea cu servicii de sanitație în profil regional, 2024

Regiune de Dezvoltare	Număr total de locuințe, mii	Numărul locuințelor racordare la canalizare, mii	% al locuințelor racordate
RD Chișinău	333,5	269,7	80,8
RD Nord	398,0	83,3	20,9
RD Centru	373,6	56,5	15,1
RD Sud	180,8	26,4	14,6
RD UTAG	51,4	11,2	21,7
Total	1337,3	447,4	33,4

Sursa: BNS

Aceste întârzieri de dezvoltare afectează grav sănătatea publică, compromit protecția resurselor de apă, reduc atractivitatea economică a localităților și pun în pericol realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, inclusiv cele asumate în cadrul Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă și în procesul de asociere și aderare la Uniunea Europeană.

Prezentul Program de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație pentru perioada 2026–2030 este elaborat în scopul implementării obiectivelor Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională (SNDR) pentru anii 2022–2028, în special a Obiectivului specific 2.1 „Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază”.

Deși perioada de implementare a Programului (2026–2030) depășește termenul de valabilitate a SNDR 2022–2028, această extindere este pe deplin justificată și aliniată cu cadrul național de planificare strategică, din următoarele considerente:

- Obiectivele Programului sunt prioritar ajustate la prevederile Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”,** document de nivel superior în ierarhia

politicilor publice, care stabilește viziunea de dezvoltare a țării până în anul 2030. Astfel, Programul asigură continuitatea și coerența între documentele de politici, contribuind direct la atingerea ȋntelilor naționale privind accesul universal la servicii de apă și sanitație de calitate, obiectiv strategic prevăzut în SND „Moldova Europeană 2030”.

2. **În anul 2026, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) va realiza evaluarea intermediară a SNDR 2022–2028.** În urma acestei evaluări, obiectivele, ȋntele și indicatorii SNDR vor fi ajustați pentru a asigura o sinergie deplină cu obiectivele și indicatorii Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, inclusiv prin eventuala prelungire a termenului de implementare a Strategiei-umbrelă. Această ajustare va consolida ierarhia documentelor de politici publice și va evita orice discontinuitate în planificarea strategică la nivel național.

Extinderea perioadei de implementare până în 2030 asigură predictibilitate pentru partenerii de dezvoltare și pentru atragerea investițiilor. Multe programe și fonduri internaționale (UE, KfW, Banca Mondială, PNUD etc.) sunt structurate pe cicluri de finanțare până în 2030, iar Programul sectorial devine astfel un instrument operațional stabil pentru accesarea acestor resurse în mod eficient.

Pe parcursul ultimului deceniu, autoritățile publice au depus eforturi susținute și sistemice pentru asigurarea finanțării dezvoltării sectorului de alimentare cu apă și de sanitație. În perioada 2014–2024, aceste eforturi s-au concretizat într-un volum semnificativ de investiții, cu alocări totale de circa 5.2 miliarde lei, direcționate preponderent spre extinderea și modernizarea infrastructurii.

Această prioritate strategică este menținută și în perioada curentă. Astfel, pentru anul 2025, din resursele Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL) au fost aprobate circa 457,8 milioane lei pentru finanțarea proiectelor investiționale în domeniul alimentării cu apă și sanitației. În paralel, partenerii de dezvoltare – inclusiv Uniunea Europeană, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA), Banca Mondială, Agenția Cehă pentru Dezvoltare (CZDA), Banca Germană de Dezvoltare (KfW) și alții – susțin în continuare proiecte în derulare, în valoare totală estimativă de aproximativ 2,2 miliarde lei.

Cu toate acestea, resursele mobilizate până în prezent, deși considerabile, rămân mult sub nivelul necesar pentru atingerea ȋntelilor asumate la nivel național, în special în ceea ce privește extinderea serviciilor către întreaga populație și alinierea la standardele europene. În plus, dezvoltarea infrastructurii nu este completată în mod adecvat de intervenții orientate spre creșterea eficienței operaționale și asigurarea sustenabilității financiare a operatorilor, ceea ce afectează performanța și reziliența întregului sector.

Complementar eforturilor investiționale, au fost adoptate o serie de reglementări menite să îmbunătățească mecanismele de guvernantă și management ale serviciilor publice de

alimentare cu apă și de sanitație, în special prin consolidarea capacităților operatorilor licențiați și prin promovarea standardelor de eficiență și calitate în prestarea serviciilor.

Cu toate acestea, evaluările sectoriale recente indică menținerea unor deficiențe structurale profunde, care diminuează eficiența intervențiilor și afectează sustenabilitatea dezvoltării sectorului pe termen mediu și lung:

- Fragmentarea organizatorică a sectorului și lipsa unui mecanism funcțional de coordonare interinstituțională, care să asigure implementarea coerentă a politicilor publice în domeniu. Aceste deficiențe structurale au fost evidențiate și în Raportul Curții de Conturi, aprobat prin Hotărârea nr. 14/2023;
- Insuficiența cooperării intercomunitare și numărul redus de inițiative de regionalizare a serviciilor publice, ceea ce limitează eficiența operațională, accesul echitabil la servicii și sustenabilitatea financiară a operatorilor;
- Lipsa unui cadru de reglementare și control aplicabil operatorilor nelicențiați, în special în mediul rural, în condițiile în care reglementarea actuală vizează preponderent operatorii licențiați. Această lacună creează premisele prestării neuniforme a serviciilor, compromise calitatea infrastructurii și pune în pericol durabilitatea investițiilor, în pofida cadrului legislativ existent – Legea nr. 303/2013;
- Orientarea preponderentă a resurselor financiare spre construcția de infrastructură nouă, în detrimentul reabilitării sau modernizării infrastructurii existente. Totodată, persistă lipsa unor mecanisme financiare clare pentru îmbunătățirea eficienței operaționale, reducerea pierderilor de apă și digitalizarea serviciilor prin sisteme de tip DMA, SCADA etc.;
- Inexistența unor mecanisme eficace de control al calității apei, precum și absența unei abordări instituționale coordonate privind autorizarea prestării serviciilor de alimentare cu apă potabilă;
- Lipsa unui document strategic național, coerent și cu caracter obligatoriu, care să fundamenteze dezvoltarea integrată a sectorului, să ghideze intervențiile publice și să faciliteze mobilizarea resurselor financiare interne și externe, precum și coordonarea eficientă a inițiativelor investiționale de amploare.

Totodată, evaluarea intermediară a Strategiei naționale de alimentare cu apă și sanitație 2014–2030, realizată în anul 2024 cu sprijinul Băncii Mondiale și al Danube Water Program, a confirmat necesitatea stringentă de revizuire profundă a cadrului de politici publice în sector. Această concluzie derivă din nevoia de adaptare a documentului strategic la realitățile actuale, precum și de integrare coerentă a obiectivelor naționale într-un context dinamic al procesului de integrare europeană.

În baza concluziilor Raportului de evaluare intermediară, precum și a poziției exprimate de Cancelaria de Stat prin scrisoarea nr. 21/1-78-13739 din 13.12.2024, s-a stabilit că noul document de politici va înlocui actuala Strategie, în temeiul următoarelor considerente fundamentale:

- Strategia 2014–2030 nu mai corespunde, nici din punct de vedere structural, nici sub aspectul mecanismelor de monitorizare și raportare, noilor cerințe instituționale și normative aplicabile în domeniul planificării strategice;
- Deși obiectivele strategiei rămân în mare parte relevante, acțiunile prevăzute nu reflectă schimbările majore survenite în contextul demografic, economic, climatic și instituțional, inclusiv în ceea ce privește densitatea populației și impactul schimbărilor climatice;
- Indicatorii utilizați pentru monitorizarea accesului populației la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație nu sunt aliniați cu cei aprobați în Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, ceea ce creează discrepanțe și limitează coerența procesului de raportare și evaluare a progresului;
- Documentul strategic actual nu include un plan de acțiuni unic, integrat și cuprinzător, care să orienteze în mod coerent intervențiile la nivel național în domeniul alimentării cu apă și al sanitației.

În acest context, noul Program urmează a fi conceput ca un instrument esențial pentru consolidarea cadrului strategic și instituțional al sectorului, în deplină concordanță cu bunele practici europene și principiile dezvoltării durabile. Programul are drept scop remedierea disfuncționalităților sistemice identificate și atingerea obiectivelor naționale și internaționale asumate, prin următoarele direcții de acțiune:

- Consolidarea guvernantei sectorului, prin clarificarea responsabilităților instituționale, îmbunătățirea coordonării interinstituționale și întărirea mecanismelor de planificare strategică, monitorizare și evaluare;
- Promovarea cooperării intercomunitare și accelerarea procesului de regionalizare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de sanitație, în vederea asigurării eficienței economice și sustenabilității operaționale;
- Îmbunătățirea cadrului normativ și instituțional, inclusiv a mecanismelor de reglementare, autorizare și control, pentru a spori calitatea și siguranța serviciilor oferite populației;
- Dezvoltarea capacităților administrative, tehnice și financiare ale operatorilor de servicii și ale autorităților publice locale, în special în zonele rurale și mai puțin dezvoltate;
- Facilitarea mobilizării și valorificării resurselor financiare, atât din surse bugetare naționale, cât și din asistență externă și investiții private, pentru extinderea, modernizarea și întreținerea infrastructurii regionale și naționale;
- Reglementarea eficientă a sectorului sanitației, inclusiv stabilirea și aplicarea parametrilor de epurare a apelor uzate în conformitate cu legislația Uniunii Europene și standardele de mediu internaționale.

Programul va contribui la identificarea măsurilor necesare pentru dezvoltarea durabilă a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație, prin consolidarea capacităților de:

- Reglementare și supraveghere a sectorului;
- Regionalizare și cooperare intercomunitară a serviciilor publice;
- Planificare bugetară, mobilizare și valorificare eficientă a resurselor financiare disponibile, inclusiv din surse externe.

Este important de menționat, că prezentul Program este orientat spre realizarea următoarelor priorități: (i) îmbunătățirea guvernantei, (ii) creșterea capacităților actorilor implicați livrarea serviciilor publice și (iii) creșterea capacității de atragere a fondurilor externe și implementarea proiectelor infrastructurale.

Acțiunile incluse în Program, vin să completeze prevederile noului document elaborat pentru o mai bună intervenție în procesul de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație „Secțiunea specializată „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, elaborat cu sprijinul financiar al Băncii Mondiale și al Agenției Austriece pentru Dezvoltare. Împreună, cele două instrumente vor forma fundamentul politicii guvernamentale integrate în domeniu AAS, răspunzând necesității de intervenție coerentă și coordonată. Programul va defini direcțiile de acțiune privind reformele instituționale, cadrul normativ și măsurile organizatorice esențiale pentru modernizarea sectorului, în timp ce Secțiunea Specializată va detalia dimensiunea tehnică a dezvoltării infrastructurii fizice, printr-un portofoliu structurat de proiecte investiționale, estimări financiare și priorități teritoriale. Secțiunea specializată va include, de asemenea, Strategia de finanțare a sectorului și Planul de prioritizare a investițiilor, facilitând astfel mobilizarea eficientă a resurselor și implementarea etapizată a proiectelor de interes național și regional.

Această abordare integrată va permite Guvernului să asigure o viziune clară, predictibilă și sincronizată asupra dezvoltării sectorului, în concordanță cu angajamentele asumate în procesul de integrare europeană și cu obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1 Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

Scopul proiectului de act normativ constă în aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație pentru anii 2026–2030, ca document strategic de politici publice, care stabilește:

- Direcțiile prioritare de dezvoltare a sectorului;
- Obiectivele strategice și operaționale pentru perioada de referință;
- Cadrul de guvernanță și coordonare instituțională;
- Mecanismele de finanțare și monitorizare;

- Corelarea cu strategiile naționale și angajamentele europene.

Programul este structurat în mod coerent și integrat, fiind aliniat la obiectivele Strategiei „Moldova Europeană 2030”, la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă și la legislația Uniunii Europene în domeniul apei și sanitației.

Scopul Programului este de a consolida cadrul strategic, instituțional și investițional prin care Republica Moldova va accelera modernizarea sectorului de alimentare cu apă și sanitație, va reduce disparitățile teritoriale și sociale și va consolida capacitatea autorităților publice și a operatorilor de a furniza servicii moderne, sigure și durabile.

Pentru atingerea acestui scop, Programul se axează **pe trei obiective generale**:

- **Consolidarea guvernancei, a cadrului normativ și a coordonării instituționale a sectorului AAS** – *prin promovarea cooperării intercomunitare, accelerarea regionalizării serviciilor, clarificarea rolurilor instituționale, consolidarea instrumentelor de planificare și monitorizare, digitalizarea proceselor și crearea unor mecanisme eficiente de coordonare a politicilor publice.*
- **Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților publice locale și a operatorilor AAS** – *prin dezvoltarea competențelor profesionale, optimizarea managementului, sprijinirea planificării regionale, elaborarea planurilor de siguranță a apei și a planurilor de îmbunătățire a performanței, precum și prin promovarea soluțiilor tehnice adaptate specificului local, inclusiv pentru zonele sensibile sau defavorizate.*
- **Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea sectorului AAS** – *prin crearea unui cadru favorabil atragerii investițiilor europene și internaționale, consolidarea parteneriatelor cu donatorii și stimularea capitalului privat. Programul promovează o abordare integrată de finanțare, pentru a asigura coerență, eficiență și sinergie în utilizarea resurselor disponibile.*

3.2 Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Au fost analizate următoarele opțiuni:

- **Menținerea cadrului strategic existent**, fără adoptarea unui nou program sectorial – opțiune considerată neviabilă, întrucât documentele actuale nu mai corespund contextului instituțional, financiar și european actual.
- **Intervenții punctuale prin programe și proiecte izolate** – opțiune care ar perpetua fragmentarea investițiilor și lipsa unei viziuni integrate.

- **Elaborarea și aprobarea unui Program Național orientat spre dezvoltarea infrastructurii** – opțiune lipsită de fezabilitate luând în considerație că în paralel se elaborează Secțiunea Specializată „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național care va include toate aspectele relevante acțiunilor de construcție și extindere a infrastructurii de alimentare cu apă și de sanitație, inclusiv o Strategie de finanțare și un Plan de prioritizare a investițiilor.
- **Elaborarea și aprobarea unui Program Național actualizat** – opțiunea aleasă, întrucât permite o abordare coerentă, predictibilă și orientată spre rezultate.

4. Analiza impactului de reglementare

Prezentul Program implică o serie de intervenții strategice menite să îmbunătățească guvernanta și să extindă accesul populației la servicii sigure și sustenabile. Analiza impactului de reglementare evaluează efectele anticipate asupra diferitelor sectoare și domenii, bazându-se pe datele actuale privind starea sectorului AAS în Republica Moldova, pe experiența proiectelor similare implementate cu sprijinul partenerilor internaționali (cum ar fi Banca Mondială, UNICEF, GIZ și UE) și pe prognozele derivate din obiectivele Programului. Această analiză ia în considerare contextul național, caracterizat de un acces limitat la servicii AAS, în special în zonele rurale (unde doar aproximativ 70% din populație beneficiază de apă potabilă sigură și mai puțin de 40% din populație are acces la servicii de sanitație, precum și angajamentele asumate prin Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale ONU.

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea Programului va avea un impact pozitiv semnificativ asupra sectorului public, contribuind la eficientizarea administrației, consolidarea capacităților instituționale și alinierea la standardele europene.

Prin îmbunătățirea guvernantei sectorului și a mecanismelor de coordonare instituțională, Programul va promova cooperarea intercomunitară și regionalizarea serviciilor, ceea ce va reduce fragmentarea actuală a responsabilităților între autoritățile publice locale (APL) și cele centrale. De exemplu, crearea unor mecanisme eficiente de planificare și monitorizare, inclusiv digitalizarea proceselor, va permite instituțiilor precum Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) și Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) să optimizeze alocarea resurselor și să minimizeze duplicările administrative.

Totodată, consolidarea capacităților instituționale ale APL și operatorilor va implica formarea profesională și optimizarea managementului, ceea ce va spori reziliența sectorului public față de provocări precum schimbările climatice și crizele sanitare.

Programul prevede elaborarea planurilor de îmbunătățire a performanțelor și a planurilor de siguranță a apei și de îmbunătățire a performanței, adaptate la specificul local, inclusiv pentru zonele defavorizate, ceea ce va contribui la modernizarea administrației publice.

Pe termen lung, impactul va fi manifestat prin realizarea Țintelor naționale, cum ar fi asigurarea accesului a cel puțin 95% din populație la apă potabilă sigură și 65% la sanitație, conform SND „Moldova Europeană 2030”, ceea ce va consolida rolul sectorului public ca furnizor de servicii esențiale, promovând coeziunea teritorială și prevenind excluziunea socială.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar al Programului este predominant pozitiv pe termen mediu și lung, generând economii prin reducerea costurilor asociate sănătății publice, poluării mediului și ineficienței operaționale, deși implică investiții inițiale substanțiale, iar finanțarea va fi asigurată din surse mixte.

Costul total estimat al Programului este de 597.650,00 mii lei, structură care reflectă un angajament bugetar național substanțial. 342.505,00 mii lei, respectiv 57,3% din costul total, sunt acoperiți din bugetul de stat, ceea ce confirmă asumarea responsabilității Guvernului pentru implementarea reformelor prevăzute. Asistența externă, în valoare de 127.945,00 mii lei (21,4%), este direcționată selectiv către domenii cu impact structural și cerințe ridicate de aliniere la legislația Uniunii Europene, în timp ce costurile neacoperite, de 127.200,00 mii lei (21,28%), fiind localizate punctual și nu afectează fezabilitatea generală a Programului.

Costurile de implementare a Programului sunt concepute pentru a susține rolul acestuia de instrument de reformă și pregătire a sectorului, fiind orientate prioritar către crearea cadrului normativ, instituțional, operațional și financiar necesar pentru implementarea ulterioară a investițiilor de infrastructură.

Programul nu include costurile investițiilor capitale în infrastructura de alimentare cu apă și sanitație, acestea urmând a fi planificate și reflectate distinct în documentul complementar – Secțiunea specializată „Apă și canalizare” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național.

În acest mod, Programul asigură coerența strategică cu obiectivele SND „Moldova Europeană 2030” și SNDR pentru anii 2022-2030 și creează premisele pentru implementarea eficientă, coordonată și accelerată a proiectelor de infrastructură la nivel național.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Programul va stimula implicarea sectorului privat în sectorul AAS, creând oportunități de investiții și parteneriate, cu un impact pozitiv asupra economiei private. Prin facilitarea mobilizării resurselor financiare interne și externe, inclusiv prin parteneriate public-private (PPP), Programul va încuraja participarea companiilor private în furnizarea de servicii, tehnologii și soluții inovatoare, cum ar fi sisteme de tratare a apelor uzate sau digitalizarea rețelelor.

Totuși, impactul va fi moderat inițial, deoarece Programul nu impune obligații directe asupra sectorului privat, ci oferă un cadru favorabil pentru cooperare. De exemplu, prin consolidarea rolului ANRE în reglementarea tarifelor și performanței operatorilor, inclusiv cei privați, se va asigura un mediu predictibil, reducând barierele administrative și cele politice. Pe termen lung, beneficiile includ reducerea costurilor operaționale pentru afaceri (prin acces la apă sigură) și oportunități de export de expertiză, aliniate la integrarea europeană.

Prezentul Program nu include careva restricții sau reglementări care pot avea vreun impact de orice natură asupra sectorului privat.

4.4. Impactul social

Impactul social al Programului este profund pozitiv, contribuind la îmbunătățirea calității vieții, reducerea inegalităților și promovarea incluziunii sociale. Prin consolidarea guvernantei și dezvoltării capacităților actorilor implicați în domeniul AAS, va crește calitatea serviciilor prestate și va reduce impactul asupra mediului și sănătății umane.

Totodată, Programul va aborda decalajele actuale, unde doar 1 din 4 persoane la nivel global nu au acces la apă potabilă (UNICEF 2025), iar în Moldova, în special în localitățile rurale, peste 60% din școli și 40% din grădinițe nu au sanitație adecvată.

Beneficiile dezvoltării sectorului AAS includ reducerea bolilor asociate apei contaminate (cum ar fi diareea, care afectează anual mii de copii), îmbunătățirea sănătății publice și creșterea participării la educație, conform ODD 3 și 4. Provocările sociale, cum ar fi migrația internă datorită îmbunătățirii infrastructurii urbane, vor fi atenuate prin focus pe zone rurale, promovând coeziunea teritorială. Pe termen lung, impactul va include crearea de locuri de muncă și reducere a sărăciei, deoarece accesul la apă sigură eliberează timp pentru activități productive, crescând veniturile gospodăriilor cu până la 20% în țări în dezvoltare.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Programul nu implică procesarea semnificativă a datelor cu caracter personal, iar digitalizarea sistemelor (cum ar fi Registrul rețelelor edilitare sau Sistemul Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”), va fi asigurată în conformitate cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Impactul este minim, cu măsuri de securitate pentru a preveni riscurile.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Implementarea prevederilor Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație pentru anii 2026–2030 nu este preconizată să genereze un impact diferențiat sau discriminatoriu asupra echității și egalității de gen. Programul are un caracter universal, vizând îmbunătățirea serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație pentru întreaga populație, indiferent de gen, vârstă, locație geografică sau alte caracteristici individuale.

Măsurile propuse, inclusiv cele de dezvoltare a infrastructurii, regionalizare a serviciilor, consolidare instituțională și formare profesională, sunt concepute în mod neutru din perspectiva de gen, urmărind să asigure beneficii echitabile pentru toți cetățenii.

În absența unor date dezagregate pe gen care să evidențieze nevoi specifice diferențiate în sectorul AAS la nivel național, Programul nu include măsuri ținute exclusiv pe aspecte de gen. Totuși, în etapa de implementare a proiectelor investiționale și a acțiunilor de formare profesională, autoritățile responsabile vor respecta principiul egalității de șanse și nediscriminării, conform legislației naționale în vigoare (Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității).

Astfel, se concluzionează că impactul asupra echității și egalității de gen este neutru, fără riscuri identificate de accentuare a inegalităților existente. Eventualele nevoi specifice care ar putea apărea în procesul de implementare vor fi abordate în conformitate cu cadrul legal național și cu bunele practici internaționale în materie de incluziune și echitate.

4.5. Impactul asupra mediului

Impactul asupra mediului este pozitiv, prin reducerea poluării și protejarea resurselor hidrice.

Programul prevede necesitatea transpunerii directivelor UE privind epurarea apelor uzate, reducând deversările netratate (actualmente peste 60% în râuri precum Nistrul). Conform SEI (2025), reutilizarea apelor epurate va mitiga secetele, protejând ecosisteme. Impactul include management durabil al resurselor, contribuind la ODD 6 și tranziția verde.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Alte impacturi includ reziliența la schimbări climatice prin infrastructură adaptată și integrarea în economia circulară (valorificarea nămolurilor). Nu au fost identificate impacturi negative semnificative, dar monitorizarea va asigura ajustări.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1 Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Aprobarea Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație pentru anii 2026–2030 contribuie în mod direct la crearea cadrului strategic și instituțional necesar pentru transpunerea și implementarea acquis-ului comunitar în domeniul apei și sanitației. Programul identifică expres necesitatea armonizării progresive a legislației naționale cu directivele-cheie ale Uniunii Europene, în special:

- Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE);
- Directiva (UE) 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman;
- Directiva 2024/3019 privind epurarea apelor uzate urbane;
- Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman (până la abrogarea sa).

Prin obiectivele și măsurile prevăzute în Planul de acțiuni, Programul stabilește priorități clare pentru elaborarea și adoptarea actelor normative secundare necesare transunerii complete a acestor directive, inclusiv revizuirea Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, armonizarea normelor sanitare și tehnice, precum și instituirea mecanismelor de monitorizare a calității apei și epurării apelor uzate. Astfel, aprobarea prezentului Program reprezintă o etapă esențială în procesul de aliniere la capitolele de negociere relevante pentru aderarea la Uniunea Europeană (în special Capitolul 27 – Mediu).

5.2 Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Programul creează cadrul juridic intern necesar pentru implementarea eficientă a legislației UE în domeniul alimentării cu apă și sanitației, prin instituirea unor mecanisme de guvernanță, coordonare interinstituțională și planificare strategică aliniate la principiile și cerințele acquis-ului comunitar.

Măsurile propuse vizează consolidarea regionalizării serviciilor, promovarea cooperării intercomunitare, dezvoltarea capacităților instituționale și operaționale ale operatorilor, precum și asigurarea sustenabilității financiare a serviciilor – toate elemente esențiale pentru aplicarea practică a directivelor europene menționate.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul de act normativ a fost supus avizării în conformitate cu actele normative și anume prevederile Legii nr. 100/2017 privind actele normative și Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-consultarea-publica-a-proiectului-programului-national-de-dezvoltare-a-sectorului-de-alimentare-cu-apa-si-de-sanitatie-pentru-anii-20262030/15691). Totodată, proiectul a fost supus consultărilor publice în cadrul sesiunii din 21.04.2026, iar obiecțiile, propunerile și recomandările formulate au fost incluse în Sinteză.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul Programului a fost supus expertizei juridice, iar obiecțiile, propunerile și recomandările formulate au fost incluse în Sinteză. Potrivit art.28 alin. (2) al Legii integrității nr.82/2017, expertiza anticorupție nu e necesară.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Programul Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație pentru anii 2026–2030 se încadrează coerent în cadrul normativ național existent și contribuie la realizarea angajamentelor asumate prin documentele strategice naționale și internaționale. Aprobarea Programului va completa și consolida prevederile următoarelor acte normative și documente de planificare: • Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2020); • Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022–2028 (Hotărârea Guvernului nr. 40/2022); • Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare; • Codului Urbanismului și Construcțiilor Nr. 434/2023 • Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană (ratificat prin Legea nr. 112/2014); • Obiectivele de Dezvoltare Durabilă ale Agendei ONU 2030 (în special ODD 3, 4, 6, 11 și 17). Aprobarea prezentului act normativ nu va genera costuri suplimentare asupra bugetului de stat peste cele planificate prin mecanismele existente de finanțare (Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, fonduri externe), ci va facilita mobilizarea eficientă a resurselor interne și externe pentru atingerea ȋntelor naționale în sectorul AAS.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru asigurarea implementării eficiente a Programului Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație pentru anii 2026–2030, vor fi realizate următoarele măsuri principale:

- Elaborarea și aprobarea actelor normative secundare necesare armonizării cadrului legal cu directivele UE în domeniul apei potabile, epurării apelor uzate și gospodăririi resurselor de apă;
- Dezvoltarea și operaționalizarea sistemelor informaționale sectoriale integrate, inclusiv Registrul de evidență a rețelelor edilitare și Sistemul Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”;
- Organizarea programelor naționale de formare continuă și certificare profesională a resurselor umane din sector, în parteneriat cu instituțiile de învățământ superior și centrele de excelență;
- Lansarea apelurilor de propuneri de proiecte regionale și locale finanțate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, precum și din surse externe (orientate exclusiv spre dezvoltarea sectorului AAS);
- Asigurarea asistenței tehnice pentru autoritățile publice locale în elaborarea proiectelor investiționale eligibile pentru finanțare europeană și internațională;
- Organizarea campaniilor de informare și sensibilizare a populației privind utilizarea responsabilă a resurselor de apă și importanța serviciilor de sanitație;
- Instituirea mecanismelor permanente de coordonare interinstituțională și monitorizare a progresului, sub coordonarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale ș.a.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA

SINTEZA

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026 – 2030

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Procedura de analiză a conformității și de validare			
Ministerul Mediului (Nr. 04-07/3188 din 22.10.2025)	1	În temeiul art. 5 alin. (3) din Legea nr. 11/2017 privind evaluarea strategică de mediu, Ministerul Mediului a decis că Programul Național de Dezvoltare a Sectorului de Alimentare cu Apă și de Sanitație 2026–2030 nu va avea efecte semnificative asupra mediului și sănătății populației și nu necesită a fi supus evaluării strategice de mediu.	Se ia act. Programul va fi implementat cu respectarea condițiilor stabilite în Decizia Ministerului Mediului, inclusiv notificarea autorității competente în cazul modificării sau extinderii măsurilor care ar putea intra sub incidența Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.
Ministerul Finanțelor (Nr. 19-109 din 13.01.2026)		<i>La proiectul Programului</i>	
	2	În textul Programului și a Planului, cuvintele „resurse naționale”, la orice formă gramaticală, se va substitui cu cuvintele „resurse bugetare” sau cu indicarea expresă a surselor de finanțare prevăzute de cadrul normativ în domeniul finanțelor publice. De asemenea, sintagma „fonduri publice naționale” se va substitui cu sintagma „bugetul de stat” sau surse concrete de finanțare.	Se acceptă. Textul a fost ajustat conform solicitării.
		<i>Capitolul II „Analiza situației”</i>	
	3	La pct. 2.3. „Finanțarea și dinamica investițiilor în sector”, în alineatul ce ține de direcțiile strategice ale politicii de finanțare, cuvântul „multianual” se va substitui cu sintagma „pe termen mediu”, iar cuvântul „alocarea” cu cuvântul „planificarea”	Se acceptă. Textul a fost ajustat conform solicitării.
	4	La pct. 2.7. „Cadrul instituțional central și rolurile actorilor naționali în guvernarea sectorului”, rolul Ministerului Finanțelor, urmează a fi reformulat și adus în concordanță cu art. 20 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale, nr. 181/2014.	Se acceptă. Textul a fost ajustat conform solicitării.
<i>Capitolul III „Obiective generale și specifice”</i>			

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	5	La Obiectivul specific 3.1 „Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație, prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare, planificare și prioritizare a 100% din finanțările active, precum și prin consolidarea dialogului structurat cu partenerii de dezvoltare”, este prevăzută crearea unei baze de date naționale privind suportul acordat de partenerii de dezvoltare în sectorul Alimentare cu apă și sanitație (AAS). Formularea este însă insuficient de clară și lasă loc unor interpretări ambigue. În special, nu este precizat scopul concret al bazei de date, tipul de informații care urmează a fi colectate și modul în care aceasta se va distinge de alte instrumente de evidență deja existente la nivel guvernamental. Totodată, nu este argumentată valoarea adăugată a creării unui nou instrument informațional, în condițiile în care informații similare privind asistența externă sunt deja colectate și gestionate prin mecanisme naționale de coordonare a sprijinului extern. Fără o delimitare clară a responsabilităților instituționale și a modului de utilizare a datelor, există riscul dublării eforturilor administrative și al utilizării ineficiente a resurselor. În acest context, se recomandă clarificarea obiectivului, a conținutului și a rolului funcțional al bazei de date propuse.	Se acceptă. Baza de date propusă nu va crea condiții de dublare a informațiilor cu platforme precum www.amp.gov.md sau www.project.gov.md întru cât aceste platforme gestionează proiecte care deja sunt în proces de implementare, ori baza de date propusă în prezentul Program va include un portofoliu de proiecte elaborate la nivel de concept detaliat sau la nivelul proiectelor gata de implementare, care să reprezinte o sursă unică de dialog și cooperare cu partenerii de dezvoltare, astfel încât să asigure identificarea finanțărilor pentru proiectele de alimentare cu apă și canalizare. Menționăm că în prezent nu există un portofoliu de proiecte dezvoltat, iar dialogul și discuțiile cu partenerii de dezvoltare sunt fragmentate și bazate pe intenții neargumentate din punct de vedere al fezabilității. Textul a fost ajustat astfel: „Este operațională o bază de date națională care include un portofoliu de proiecte prioritare, identificate și dezvoltate în baza Planului de prioritizare a investițiilor în domeniul AAS, ca parte componentă a Secțiunii Specializate „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național. Baza de date și portofoliile respective de proiecte, vor fi dezvoltate pentru asigurarea inițierii unui dialog eficient cu partenerii de dezvoltare în

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			vederea identificării suportului financiar necesar și va fi utilizat în calitate de instrument oficial de coordonare, monitorizare și raportare;”
	6	Obiectiv specific 3.2. „Consolidarea și extinderea, până în anul 2030, a cadrului financiar național multianual care să asigure, din fonduri publice naționale, finanțarea anuală a minimum 50 de proiecte AAS prioritare, cu impact sistemic și regional”, se invocă a fi revizuit, deoarece elaborarea și gestionarea Cadrului bugetar pe termen mediu este atribuția exclusivă a Ministerului Finanțelor, iar documentul acoperă toate sectoarele naționale, inclusiv și AAS (sectorul 17). Un program sectorial nu poate institui sau extinde, prin sine, un cadru bugetar multianual dedicat. Mai mult, reformularea trebuie să susțină direct Obiectivul general 3, punând accent pe utilizarea eficientă a resurselor bugetare și orientarea finanțării către proiecte cu impact real, fără a depăși cadrul legal existent.	Se acceptă. Denumirea obiectivului a fost ajustată, pentru a nu crea confuzie cu procedurile de elaborare a cadrului bugetar pe termen mediu. Intenția acestui obiectiv specific este de a crea o claritate în dezvoltarea mecanismelor de finanțare și asigurarea continuității proceselor de dezvoltare a infrastructurii într-o formă logică și fezabilă, bazată exclusiv pe prevederile Secțiunii Specializate „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național. În prezent, o pondere majoră a proiectelor de construcție în domeniul alimentării cu apă și sanitație sunt finanțate exclusiv în baza inițiativei autorităților locale de nivelul I și II, limitate pe necesitățile exclusive a hotarelor administrative pe care le reprezintă și nu iau în considerare necesitățile și potențialul de extindere a infrastructurii către alte localități, creând astfel premise pentru construcția paralelă a unor apeducte, fapt care nu reprezintă o utilizare eficientă a resurselor financiare.
	<i>La Capitolul VI „Costuri” și Nota de fundamentare</i>		
	7	Analiza comparativă a Capitolului VI „Costuri” din Program și a secțiunii 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” din Nota de fundamentare relevă neconcordanțe substanțiale de ordin	Se acceptă. Discrepanțele au fost calculate și ajustate conform PND-AAS.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		financiar, metodologic și de prezentare, care generează dificultăți de interpretare.	Costul total estimat al Programului este de 597.650,00 mii lei, structură care reflectă un angajament bugetar național substanțial. 344.950,00 mii lei, respectiv 57,71% din costul total, sunt acoperiți din bugetul de stat, ceea ce confirmă asumarea responsabilității Guvernului pentru implementarea reformelor prevăzute. Asistența externă, în valoare de 125.500,00 mii lei (20,99%), este direcționată selectiv către domenii cu impact structural și cerințe ridicate de aliniere la legislația Uniunii Europene, în timp ce costurile neacoperite, de 127.200,00 mii lei (21,28%)
	8	În Capitolul VI „Costuri” este indicat un cost total estimat al Programului de 597.650 mii lei, în timp ce în secțiunea 4.2 „Impactul financiar” este menționat un cost total de 247.650 mii lei. Diferența este semnificativă și nu este explicată în niciuna dintre secțiuni.	Se acceptă. Discrepanțele au fost ajustate conform PND. Costul total estimat al Programului este de 597.650,00 mii lei.
	9	Structura surselor de finanțare diferă radical între cele două capitole: în Capitolul VI „Costuri”, finanțarea din buget reprezintă 57,7%, iar costurile neacoperite ajung la 21,8%, iar în „Impactul financiar”, finanțarea din buget este de 88,8%, iar costurile neacoperite sunt reduse la 0,9%. În lipsa unor clarificări, nu este posibilă evaluarea corectă a gradului real de dependență de finanțări externe sau a riscului bugetar asociat Programului	Se acceptă. Discrepanțele au fost ajustate conform PND-AAS. Costurile neacoperite -127.200,00 mii lei (21,28%).
	10	Capitolul VI „Costuri” indică existența unor costuri neacoperite semnificative (127.200 mii lei), localizate „în principal în domeniul WASH”, care urmează a fi acoperite prin „mecanisme complementare de finanțare”. În schimb, secțiunea „Impact financiar” minimizează aceste costuri, indicând o valoare marginală (2.200 mii lei), fără referire la domeniul WASH sau la mecanismele de acoperire.	Se acceptă. Discrepanțele au fost ajustate conform PND-AAS, respectiv atât capitolul „Costuri” cât și datele din secțiunea „Impact financiar” coincid.
	11	Deși ambele secțiuni afirmă că impactul financiar este „predominant pozitiv”, acest mesaj nu este susținut coerent în raport cu datele	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		financiare prezentate. În special, un nivel de peste 20% costuri neacoperite nu poate fi calificat implicit drept nesemnificativ, corectarea acestora este esențială pentru asigurarea transparenței, disciplinei bugetare și credibilității Programului din perspectiva finanțării și implementării.	Formularea privind impactul financiar „predominant pozitiv” a fost revizuită prin corelarea explicită cu nivelul costurilor neacoperite și prin clarificarea faptului că acestea reprezintă necesități investiționale planificate pentru finanțare externă. Textul a fost ajustat pentru a reflecta transparent ponderea costurilor neacoperite și a consolida credibilitatea financiară a Programului.
	12	Subsidiar, autorul proiectului urmează să aducă claritate, dacă costurile estimate sunt în concordanță cu Legea bugetului de stat pentru anul 2026, nr. 322/2025 și cu estimările pe termen mediu 2027-2028	Se acceptă. Menționăm că în perioada promovării prezentului Program, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale este în proces de elaborare a CBTM pentru perioada 2026-2027 și toate costurile aferente, planificate în prezentul Program urmează a fi incluse în procesul de bugetare pe termen mediu
Cancelaria de Stat (Nr. 21/1-78-1444 din 10.02.2026)	<i>La proiectul Programului</i>		
	13	La capitolul I. Introducere, nu menționează implicarea părților interesate și nici mecanismele de conlucrare în procesul de elaborare al Programului. Lipsa acestor elemente afectează caracterul participativ al documentului și necesită completarea capitolului cu referiri explicite la implicarea actorilor relevanți și la platformele de cooperare de consultare publică a documentului, cine sunt părțile interesate și care a fost instrumentul de implicare a acestora la fundamentarea acțiunilor propuse (exemplu: focus- grup, masă rotundă, interviu, sondaj, chestionar, ședința grupului de lucru etc.).	Se acceptă. Capitolul I „Introducere” a fost completat cu textul privind instituțiile implicate în procesul de elaborare și consultare.
	14	În cadrul aceluiași capitol, autorii menționează instituțiile, care vor fi implicate în implementarea Programului, însă această informație este deja abordată detaliat în Capitolul VIII Autorități responsabile, ceea ce generează suprapuneri.	Se acceptă. Textul vizat a fost exclus.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	15	Considerând cadrul general de planificare strategică, în vederea alinierii Programului Național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 cu proiectele planificate în Planul Național de Dezvoltare (în continuare - PND), Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va asigura reflectarea tuturor proiectelor din PND în Planului multianual de investiții 2026-2030 pentru sectorul AAS, inclusiv cu considerarea costurilor de implementare și indicatorilor de impact și rezultat, conform acțiunii 1 planificate la obiectivul specific 3.2. în Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030.	Se acceptă. MIDR va asigura executarea completării/ajustării documentelor în conformitate cu solicitările Cancelariei de Stat și a Ministerului Finanțelor
	16	Se evidențiază necesitatea completării Programului cu o descriere clară a conexiunii acestuia cu angajamentele naționale și internaționale ale Republicii Moldova, precum Acordul de Asociere și criteriile de aderare la UE, în scopul asigurării coerenței și justificării Programului în cadrul de planificare strategică.	Se acceptă. Capitolul I „Introducere” a fost completat cu textul privind angajamentele asumate în procesul de integrare UE.
	17	Se constată o confuzie privind corelarea proiectului Programului cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (în continuare - SND). Astfel, la pagina 2, autorii fac referire la „țintele majore” ale SND care ar urma să fie atinse prin intermediul prezentului Program, însă punctele 1 și 2 menționate reprezintă, în realitate, Obiectivul general 2 „Îmbunătățirea condițiilor de trai” și, respectiv, Obiectivul general 3 „Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții”, astfel cum sunt definite în SND. În acest context, se recomandă asigurarea unei corelări exacte cu obiectivele și/sau țintele strategice din SND, cu indicarea expresă a acestora, în vederea eliminării ambiguităților. Totodată, la pagina 4, în cadrul Capitolului II Analiza situației, autorii menționează că, prin intermediul SND, statul și-a asumat „obiective clare pentru sectorul AAS”, indicând ulterior următoarele puncte: • Asigurarea accesului a cel puțin 95% din populație la surse sigure de alimentare cu apă;	Se acceptă. Textul a fost ajustat conform prevederilor SND 2030, astfel încât să fie excluse confuziile existente.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		• Conectarea a minimum 65% din populație la servicii publice de sanitație; • Epurarea, conform standardelor europene, a cel puțin 40% din volumul total al apelor uzate deversate în corpurile de apă Mențiunile respective reprezintă, de fapt, indicatori de monitorizare cu ținte stabilite în SND, și nu obiective propriu-zise, aspect ce necesită o delimitare clară în text.	
	18	La capitolul II. Analiza situației, conform Regulamentului, capitolul se va completa cu următoarele elemente: • Descrierea posibilelor consecințe și riscuri în cazul neintervenției. Se va asigura completarea capitolului cu componenta, care prevede scenariul neintervenției Guvernului (status-quo) în abordarea sistemică a problemei. • Impactul asupra principalelor grupuri vulnerabile afectate - dovezi cantitative și calitative. Se va asigura prezentarea detaliată a grupurilor vulnerabile afectate, utilizând date cantitative și calitative. • Datele utilizate trebuie să fie dezagregate conform criteriilor de gen, vârstă, mediu de reședință. În forma actuală, capitolul tratează beneficiarii intervențiilor într-o manieră generală, cu accent predominant pe aspecte instituționale, administrative și sistemice ale sectorului AAS. Deși sunt menționate punctual anumite categorii de beneficiari, inclusiv la nivel de comunități sau grupuri specifice, acestea nu sunt dezvoltate în mod coerent și nici susținute prin dezagregări relevante. În consecință, analiza nu evidențiază suficient beneficiarii finali ai intervențiilor, iar identificarea problemelor concrete cu care se confruntă aceștia rămâne insuficient fundamentată, ceea ce diminuează rolul analitic al capitolului, inclusiv fiind distorsionat principiul „a nu lăsa pe nimeni în urmă” (LNOB).	Se acceptă. Textul a fost completat cu informații și argumente privitor la riscurile de neintervenție și impactul unor asemenea decizii, precum și au fost identificate grupurile vulnerabile și impactul Programului asupra acestor categorii ale populației. Cât privește indicatorii de gen, menționăm că în linii generale suntem de acord cu constatările identificate, totuși este important de menționat că nu lista datelor dezagregate în domeniul alimentării cu apă și canalizare este destul de redusă și se limitează la următoarele: • sărăcia multidimensională - care ia în calcul accesul la servicii de alimentare cu apă și de sanitație dezagregate per: total / urban și local; • lungimea totală a rețelelor de distribuție a apei, total pe țară • lungime funcțională a rețelelor de distribuție a apei, total pe țară

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			• ponderea lungimii funcționale din lungimea totală a rețelelor de apeduct, total pe țară; • lungimea totală a rețelelor de canalizare, total pe țară • numărul localităților cu acces la rețele de apeduct, total pe țară și rural/urban; • ponderea localităților cu acces la sisteme publice de alimentare cu apă, totală pe apă și dezagregat pe regiuni; • volumul de apă captată și distribuită, total pe țară, total pe țară • lungimea totală a rețelelor publice de canalizare, total pe țară; • lungimea funcțională a rețelelor de canalizare, total pe țară; • ponderea lungimii funcționale, total pe republică; • numărul localităților cu acces la sisteme publice de canalizare, total pe țară și rural/urban; • ponderea localităților cu acces la sisteme publice de canalizare, totală pe apă și dezagregat pe regiuni; • volumul de apă uzată evacuată și volumul de apă uzată epurată, total pe țară; • dotarea locuințelor cu comodități (inclusiv apă și canalizare), total pe țară și pe regiuni de dezvoltare; • numărul de locuințe conectate la serviciul public de alimentare cu apă, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități (doar

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			localitățile în care sunt disponibile date – 1061 la număr); • numărul populație conectate la serviciul public de alimentare cu apă, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități (doar localitățile în care sunt disponibile date – 1061 la număr); • numărul de locuințe conectate la serviciul public de alimentare cu apă, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități (doar localitățile în care sunt disponibile date – 215 la număr); • numărul populație conectate la serviciul public de alimentare cu apă, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități (doar localitățile în care sunt disponibile date – 215 la număr) • numărul total al stațiilor de epurare a apelor uzate, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități; • numărul stațiilor de epurare a apelor uzate funcționale, total pe țară, regiuni de dezvoltare și localități. Prin urmare, la nivel național, nu există o dezagregare a acestor indicator din perspectiva de gen, vârstă sau etc.
	19	La capitolul III. Obiective generale și specifice, menționăm următoarele aspecte: Obiectivul general 1. Consolidarea guvernantei, a cadrului normativ și a coordonării instituționale a sectorului AAS -> este mai degrabă o direcție de intervenție, nu un obiectiv final, astfel, cu titlu de recomandare, o formulare adaptată unui obiectiv general: Consolidarea guvernantei și a cadrului instituțional și normativ al sectorului AAS, în	Se acceptă. Textul a fost ajustat la toate compartimentele.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		vederea asigurării unui management eficient, coerent și sustenabil al serviciilor de alimentare cu apă și sanitație.	
	20	Obiectivul specific 1.1. Crearea, până în anul 2030, a unui cadru eficient de guvernare al sectorului AAS, aliniat practicilor și cerințelor aplicabile în Uniunea Europeană. Acesta nu descrie rezultate concrete și măsurabile și reproduce, în esență, formularea obiectivului general. Se recomandă reformularea obiectivului în termeni operaționali, cu indicarea clară a livrabilelor și a rezultatelor urmărite. Cu titlu de recomandare, propunem reformularea acestuia în următoarea redacție: Elaborarea, aprobarea și operaționalizarea, până în anul 2030, a cadrului normativ și instituțional al sectorului AAS, în conformitate cu cerințele și bunele practici ale Uniunii Europene.	Se acceptă. Textul a fost ajustat la toate compartimentele.
	21	Obiectivul specific 2.1. Consolidarea, până în anul 2030, a capacității autorităților publice locale de a gestiona procesele de regionalizare, cooperare intercomunitară și relația contractuală cu operatorii AAS, prin mecanisme instituționalizate de suport, instrumente standardizate și asistență tehnică continuă, aliniate practicilor europene, este formulat într-o manieră generală, fără a defini clar rezultatele așteptate. Utilizarea unor noțiuni precum „consolidarea capacității” și „asistență tehnică continuă” îngreunează stabilirea indicatorilor de realizare. Se recomandă reformularea obiectivului prin utilizarea unor formulări mai concrete, aliniate principiului SMART. În acest sens, se propune reformularea - Instituirea și operaționalizarea, până în anul 2030, a mecanismelor de suport și a instrumentelor standardizate pentru autoritățile publice locale, în vederea gestionării proceselor de regionalizare, cooperare intercomunitară și a relațiilor contractuale cu operatorii AAS, în conformitate cu practicile europene.	Se acceptă. Textul a fost ajustat la toate compartimentele.
	22	Obiectivul specific 2.3. Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul AAS, astfel încât toți operatorii licențiați și APL relevante să dispună de personal instruit și certificat conform unui sistem național de formare continuă, este formulat relativ clar, însă noțiuni precum „nivelul de profesionalizare” și „APL relevante” nu sunt definite, ceea ce limitează măsurabilitatea	Se acceptă. Propunerea a fost ajustată, astfel încât să fie realizată o diferență între gradul de intervenție pentru operatori și APL, după cum urmează:

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		obiectivului. Se recomandă clarificarea rezultatului urmărit și, după caz, introducerea unor criterii cuantificabile, pentru alinierea la principiul SMART. Astfel, se propune reformularea obiectivului, conform exemplului: Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul AAS, prin asigurarea instruirii și certificării X% din personalul operatorilor licențiați și al APL relevante (se va face claritate cu privire la această sintagmă), în cadrul unui sistem național de formare continuă.	„Obiectiv specific 2.3: Creșterea, până în anul 2030, a nivelului de profesionalizare a resurselor umane din sectorul AAS, prin asigurarea instruirii și certificării a minim 25 % din personalul operatorilor licențiați și a minim 100 angajați ai APL relevante”.
	23	Obiectivul specific 3.1. Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație, prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare, planificare și prioritizare a 100% din finanțările active, precum și prin consolidarea dialogului structurat cu partenerii de dezvoltare, este supraîncărcat, astfel, recomandăm următoarea formulare: Dublarea, până în anul 2030, a volumului finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație prin instituirea și operaționalizarea unui cadru național unic de coordonare și planificare a finanțărilor.	Se acceptă. Textul a fost ajustat la toate compartimentele.
	24	Obiectivul specific 3.2. Consolidarea și extinderea, până în anul 2030, a cadrului financiar național multianual care să asigure, din fonduri publice naționale, finanțarea anuală a minimum 50 de proiecte AAS prioritare, cu impact sistemic și regional, se propune următoarea formulare: Instituirea și operaționalizarea, până în anul 2030, a unui cadru financiar național multianual care să asigure, din fonduri publice naționale, finanțarea anuală a cel puțin 50 de proiecte cu impact sistemic și regional din sectorul AAS.	Se acceptă. Textul a fost ajustat la toate compartimentele.
	25	În contextul obiecțiilor formulate anterior cu privire la modul de formulare a obiectivelor Programului, se recomandă revizuirea obiectivelor Programului în raport cu cerințele conceptuale de formulare, inclusiv la principiul SMART cu mai bună focalizare asupra necesității intervenției și a beneficiarilor finali.	Se acceptă. A fost revizuită formularea următoarelor Obiective specifice: „OS 1.2 Armonizarea, până în anul 2030, a cadrului tehnico-normativ în sectorul AAS la standardele europene EN/ISO, în vederea aplicării uniforme a

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			regulilor de proiectare, construcție și exploatare a infrastructurii de apă și sanitație OS 1.3 Asigurarea transpunerii până în anul 2030, a directivelor Uniunii Europene în domeniul apei potabile, sanitației și protecției resurselor acvatice și operaționalizarea mecanismelor de reglementare, monitorizare și control”
	26	La capitolul IV. Indicatori de monitorizare, se va asigura reformularea, după caz, a indicatorilor de monitorizare, care derivă din obiectivele generale și specifice.	Se acceptă. Au fost realizate următoarele ajustări: La indicatori de impact: A fost ajustată norma de la Obiectivul general 2, în textul „80%” a fost ajustat cu „90%” conform prevederilor OS 2.2. Alte ajustări nu au fost realizate din motiv că reformularea obiectivelor specifice nu a afectat lista Țintelor și direcțiilor prioritare identificate.
	27	La tabelul dedicat indicatorilor de monitorizare, care reies din obiectivele specifice, se va asigura o revizuire completă al indicatorilor, din punct de vedere al categoriei în care se încadrează, autorii catalogându-i drept indicatori de rezultate, dar se constată că majoritatea dintre indicatori sunt, mai degrabă, indicatori de produs, care, conform ghidului cu privire la planificarea strategică, reprezintă rezultatul acțiunilor, ceea ce este specific Planului de acțiuni aferent Programului. Totodată, cu titlu de recomandare, în prima coloană al tabelului, va fi indicat expres textul obiectivului specific. Drept exemplu, indicatorul Analiza funcțională sectorială AAS elaborată, aprobată și utilizată în decizii, măsoară livrarea unui document (analiză elaborată/aprobată), nu indică un rezultat al politicii, ci un livrabil instituțional, specific indicatorilor de produs. - Indicatorul Sistem informațional național de monitorizare a performanței operatorilor AAS funcțional, presupune existența și	Se acceptă. Tabelul cu indicatori a fost actualizat integral.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		funcționalitatea unui sistem informatic, ci nu măsoară propriu-zis îmbunătățirea performanței operatorilor. - Indicatorul Normative tehnice depășite (GOST/SNIP/PT) abrogate sau înlocuite, măsoară modificări normative, nu efecte. - Indicatorul Procedură națională de coordonare a investițiilor și reformelor AAS aprobată, reprezintă un indicator de produs, prezentând un livrabil normativ. În lista indicatorilor de monitorizare la nivel de obiective vor fi incluși obligatoriu indicatorii care derivă direct din formularea acestora și care vor măsura în mod exhaustiv gradul de implementare. De exemplu, pentru OS 3.1, un indicator relevant rezultat din formularea obiectivului este „volumul finanțărilor externe atrase în sectorul de alimentare cu apă și sanitație”, pentru care se vor stabili o valoare de referință și o țintă ce reflectă angajamentul de dublare a nivelului acestor finanțări, sau, spre exemplu, OS 1.1 Crearea, până în anul 2030 a unui cadru eficient de guvernanta al sectorului AAS, aliniat practicilor și cerințelor aplicabile în Uniunea Europeană, în lista indicatorilor de monitorizare, se va completa cu indicator(i), care măsoară gradul de aliniere al legislației naționale la cea al Uniunii Europene.	
	28	Se va asigura preluarea și transpunerea indicatorilor și țăintelor relevante din documentele superioare și angajamente ale Republicii Moldova: • țintele din SND, expuse la pct. 5; • indicatorii de impact, reflectați în Strategia națională de dezvoltare regională și locală 2022-2028, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 40/2022: “rata de acoperire a populației cu servicii publice de canalizare – minimum 50%; dotarea locuințelor cu servicii publice de apeduct din surse sigure de apă – minimum 80%”; (Țintele și indicatorii aferenți Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă, menționați în capitolul I „Introducere”, de exemplu indicatorii 6.1.1, 6.1.1.1, 6.2.1.a etc., corespunzători Obiectivului de dezvoltare	Se acceptă. Textul a fost completat la capitolul „Introducere” cu indicatorii din SNDR 2022-2028, la care va contribui implementarea prezentului Program.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		durabilă nr. 6 - Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitației pentru toți).	
	29	La capitolul V. Impact, va fi completat cu o descriere narativă a impactului social, economic, asupra sănătății publice și mediului, generat de intervențiile propuse în sectorul de alimentare cu apă și sanitație (AAS), inclusiv modul în care acestea vor contribui la îmbunătățirea calității vieții diferitelor categorii de populație. Programul urmează să reflecte rezultatele și impactul anticipat, urmare a implementării proiectelor în capitolele IV și V din Program (de ex. lungimea apeductelor construite, nr. de beneficiari conectați la sisteme de apă și sanitație, efectul implementării proiectelor SAAS asupra decalajului socio-economic în funcție de regiuni).	Se acceptă. Textul compartimentului „V-Impact” a fost completat
	30	La capitolul VI. Costuri, rândul intitulat Costuri acoperite din BS, va fi redenumit în Costuri acoperite din bugetul de stat. Totodată, se va asigura completarea costurilor suportate din bugetul de stat, cu indicarea expresă a codului subprogramului bugetar.	Se acceptă. Textul a fost ajustat conform solicitării.
	<i>La proiectul Planului de acțiuni</i>		
	31	În scopul consolidării disciplinei bugetare și a transparenței financiare, se recomandă includerea unor coloane distincte privind codul subprogramului bugetar și finanțarea din asistența externă, care să permită monitorizarea clară a surselor de finanțare ale intervențiilor planificate.	Se acceptă. Coloana privind codul subprogramului bugetar a fost inclus în tabelul din compartimentul „VI. Costuri”, iar divizarea surselor de finanțare între bugetul de stat și surse ale partenerilor externi, este prezentată atât în Planul de acțiuni cât și în tabelul de la compartimentul „VI. Costuri” .
	32	La coloana Instituția responsabilă/parteneri, se va asigura utilizarea unei abordări unitare de prezentare, cu explicitarea abrevierilor (MIDR - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; MM - Ministerul Mediului).	Se acceptă. Modificările au fost realizate.
	33	Se va asigura revizuirea integrală a indicatorilor de monitorizare în vederea reformulării acestora, conform exemplelor de mai jos: Indicatorul de monitorizare al acțiunii 1.1.6 Hotărâre de Guvern privind proiectul de lege pentru Secțiunea Specializată AAS, va fi	Se acceptă. Modificările au fost realizate.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		ajustat în funcție de nivelul de finalitate asumat de Program. În cazul în care atingerea acțiunii este considerată realizată prin aprobarea proiectului de lege de către Guvern, formularea indicatorului va fi – Proiect de lege aprobat de Guvern. În caz contrar, în situația în care finalitatea urmărită este adoptarea actului normativ de către Parlament, se recomandă redenumirea indicatorului în Lege adoptată. • Indicatorul de monitorizare al acțiunii 1.1.2. Hotărârea de Guvern privind administrarea (roluri și responsabilități) implementării Secțiunii Specializate AAS din PATN, va fi redenumit conform exemplului: Hotărâre de Guvern adoptată. • Indicatorul de monitorizare al acțiunii al acțiunii 1.1.1. Analiză funcțională instituțională elaborată și validată, incluzând evaluarea competențelor, a fluxurilor decizionale și a proceselor de guvernare din sectorul AAS, va fi redenumit conform exemplului: Analiză funcțională instituțională elaborată și validată.	
Consiliul de coordonare a dezvoltării durabile (Procesul-Verbal nr. 4 al ședinței din 24.03.2026)	34	Se validează proiectul Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație 2026-2030.	Se ia act.
	35	Până la prezentarea proiectului pentru înregistrare și examinare în cadrul ședinței secretarilor generali ai ministerelor, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va asigura examinarea suplimentară a perioadei de implementare a Programului (2026–2030), în corelare cu termenul de implementare al Strategiei naționale de dezvoltare regională a Republicii Moldova pentru anii 2022–2028, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 40/2022.	Se ia act. Deși perioada de implementare a Programului (2026–2030) depășește termenul de valabilitate a SNDR 2022–2028, această extindere este pe deplin justificată și aliniată cu cadrul național de planificare strategică, din următoarele considerente: 1. Obiectivele Programului sunt prioritar ajustate la prevederile Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, document de nivel superior în ierarhia politicilor publice, care stabilește viziunea de dezvoltare a țării până în anul 2030. Astfel, Programul asigură continuitatea și coerența între

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			documentele de politici, contribuind direct la atingerea Țintelor naționale privind accesul universal la servicii de apă și sanitație de calitate, obiectiv strategic prevăzut în SND „Moldova Europeană 2030”. 2. În anul 2026, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) va realiza evaluarea intermediară a SNDR 2022–2028. În urma acestei evaluări, obiectivele, Țintele și indicatorii SNDR 2022-2028 vor fi ajustați pentru a asigura o sinergie deplină cu obiectivele și indicatorii Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, inclusiv prin eventuala prelungire a termenului de implementare a Strategiei-umbrelă. Această ajustare va consolida ierarhia documentelor de politici publice și va evita orice discontinuitate în planificarea strategică la nivel național. 3. Extinderea perioadei de implementare până în 2030 asigură predictibilitate pentru partenerii de dezvoltare și pentru atragerea investițiilor. Multe programe și fonduri internaționale (UE, KfW, Banca Mondială, PNUD etc.) sunt structurate pe cicluri de finanțare până în 2030, iar Programul sectorial devine astfel un instrument operațional stabil pentru accesarea acestor resurse în mod eficient.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
Sesiunea de consultare publică (21.04.2025)			
Gheorghe Turcanu, Agenția Națională pentru Sănătate Publică	36	La O.S. 2.3, se propune examinarea oportunității de utilizare platformei MLearn, conform HG 411/2020.	Se acceptă. Acest aspect poate fi aprobat în cazul în care sunt desfășurate cursuri de scurtă durată unde pot fi desfășurate online, și MIDR va examina care din cursurile formate pot fi realizate prin intermediul acestei platforme. Totuși, acțiuni propusă conform Planului de acțiuni, Platformele de formare se propun de a fi realizate în comun cu UTM, pentru că scopul inițial a fost identificarea unor oportunități de creștere a numărului de ingineri specializați în domeniul alimentării cu apă și canalizare, prin cursuri de calificare acreditate conform legislației naționale, care pot fi efectuate exclusiv de către UTM.
	37	La punctele 2.2.2 unde este indicată necesitatea elaborării PSA, să fie inclus și ANSP în calitate de autoritate responsabilă.	Se acceptă.
Alina Pleșca, ANRE	38	În cadrul programului urmează a fi pus un accent mai mare pe principiile de regionalizare, astfel încât în Republica Moldova, serviciile de alimentare cu apă și de sanitație să fie gestionate de către 4-5 operatori, nu mai mult.	Se acceptă de principiu. În cadrul ședinței, s-a explicat că aceste aspecte sunt relevante și corecte, însă mai multe acțiuni urmează a fi realizate doar după finalizarea Secțiunii Specializate „Apă și Sanitație”, care va prezenta clar cum urmează a fi dezvoltate rețelele magistrale de apă și identificate aglomerările, astfel fiind mai ușor dezvoltarea unor scenarii de regionalizare a serviciilor conform calculelor tehnico economice care va recomanda zonele de deservire și numărul real fezabil de operatori.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	39	SI nu este dezvoltat de ANRE, dar urmează ca ANRE să-l preia și să fie gestionar, prin urmare, se solicită corectarea acestor informații în Program.	Se acceptă. Au fost modificate textele de la pagina 47 și 91.
	40	Informațiile privind aprobarea contractelor de delegare a serviciilor urmează a fi corectate, întru cât nu sunt competențe atribuite ANRE.	Se acceptă. Acele informații de la pagina 17 au fost excluse.
Mihail Severovan, Patronatul Serviciilor Publice	41	Prevederile Programului sunt binevenite, însă operatorii au nevoie de suport în dezvoltare, în special ca în tarife să fie incluse cote de dezvoltare. Alte propuneri urmează a fi prezentate oficial prin aviz.	Se acceptă. S-a menționat că aceste prevederi au fost incluse deja în Legea 303/2013.
Ion Filimon, Director Apa-Canal Ungheni	42	Acest document include un șir de necesități importante pentru a putea asigura suportul necesar în dezvoltarea sectorului, mai ales în situații în care stația de tratare din Ungheni este construită în anul 70, iar SEAU a fost construită în anul 74. La fel de importante sunt și investițiile în dezvoltarea sistemelor SCADA și formarea continuă a cadrelor de personal.	Se acceptă.
Procedura de avizare (I)			
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (Nr. 36/01-06/542 din 16.04.2026)	43	În paragraful al doilea din partea introductivă a Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 recomandăm substituirea textului „Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 privind planificarea strategică” cu textul „Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică”, conform denumirii oficiale a actului normativ citat.	Se acceptă.
	44	Recomandăm completarea și specificarea acțiunii privind „dezvoltarea sistemelor locale de inventariere și evidență a infrastructurii”, prin corelarea acestora cu cadrul și instrumentele deja instituite la nivel național. În prezent, în Republica Moldova este operațional Sistemul informațional geografic de stat la nivel local, instituit conform Hotărârii Guvernului nr. 36/2024, care asigură un cadru unificat de gestionare a datelor spațiale de către autoritățile administrației publice locale. Acesta integrează resurse, tehnologii și procese dedicate colectării, stocării și	Se acceptă. Textul a fost modificat astfel: „Asigurarea inventarierii și evidenței infrastructurii, cu integrarea datelor spațiale în Sistemul Informațional Geografic de stat la nivel local, instituit conform HG nr. 36/2024”.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		furnizării informațiilor geospațiale, inclusiv prin componenta de cadastru funcțional urban. În acest context, obiectele de infrastructură tehnico-edilitară (rețele de alimentare cu apă, canalizare, iluminat public, gestionarea deșeurilor etc.), aflate în gestiunea APL de nivelul întâi, sunt deja parte a seturilor de date ce urmează a fi inventariate și menținute în cadrul acestui sistem. Prin urmare, propunem ca Programul să evite crearea unor sisteme paralele de evidență la nivel local, să prevadă explicit utilizarea, dezvoltarea și interoperabilitatea cu Sistemul informațional geografic de stat la nivel local și să asigure compatibilitatea și schimbul de date între sectorul de apă și sanitație și celelalte domenii ale infrastructurii edilitare. Această abordare va contribui la eficientizarea utilizării resurselor, evitarea duplicărilor și asigurarea unei evidențe integrate, coerente și actualizate a infrastructurii publice la nivel local.	
	45	În continuare, recomandăm completarea prevederii privind „introducerea unui sistem digital integrat de management al datelor (SCADA, GIS, platforme de raportare)” prin ancorarea acesteia în rezultatele concrete ale proiectelor investiționale din sector. Considerăm că, Programul, trebuie să prevadă expres că unul dintre rezultatele obligatorii ale proiectelor de dezvoltare a serviciilor de alimentare cu apă și de sanitație va fi generarea și livrarea seturilor de date digitale standardizate privind infrastructura realizată/reabilitată (rețele, stații, echipamente, parametri tehnici), în format interoperabil. Totodată, aceste date urmează a fi integrate în Registrul de evidență a rețelelor edilitare, asigurând astfel evidența unificată și actualizată a infrastructurii, interoperabilitatea cu alte sisteme informaționale (inclusiv SCADA și platforme de raportare). Această abordare va permite valorificarea deplină a investițiilor realizate, evitarea fragmentării datelor și consolidarea unui ecosistem digital coerent în domeniul serviciilor de alimentare cu apă și sanitație.	Se acceptă. Textul a fost completat la final astfel: „,... ,incluzând și obligativitatea generării obligatorii a seturilor de date digitale standardizate, ca parte integrată a documentației de dare în exploatare a proiectelor investiționale în domeniul alimentării cu apă și sanitație.”
	46	Propunem reformularea următoarei prevederi din proiect: „MIDR, în colaborare cu Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru și ADR, va sprijini APL în înregistrarea infrastructurii AAS în Registrul de	Se acceptă. Textul a fost modificat astfel: „MIDR, în colaborare cu Agenția de Geodezie,

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		infrastructură tehnico-edilitară, ca instrument oficial pentru delegarea serviciilor și planificarea investițiilor;” prin clarificarea acestei prevederi din perspectiva cadrului normativ în vigoare, în vederea asigurării coerenței instituționale. Recomandăm ca prevederea să fie ajustată astfel încât să reflecte faptul că, înregistrarea infrastructurii AAS, constituie o obligație a operatorilor de rețele, cu implicarea APL.	Cartografie și Cadastru și ADR, vor asigura obligativitatea înregistrării infrastructurii de AAS și va sprijini APL în înregistrarea infrastructurii AAS în Registrul de infrastructură tehnico-edilitară, asigurând astfel crearea, actualizarea și integrarea datelor în conformitate cu prevederile legislației naționale și subsidiar în calitate de instrument oficial pentru delegarea serviciilor și planificarea investițiilor;”
	47	Subsidiar, în capitolul III Obiective generale și specifice, în paragraful 3 (pagina 45 din proiect) textul „Codului Urbanismului și Construcțiilor Nr. 434 din 28-12-2023” urmează a fi substituit cu textul „Codului Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023”. În același capitol (pagina 48 din proiect), recomandăm ca denumirea instituției să fie corectată conform Hotărârii Guvernului nr. 959/2023, conform redacției în vigoare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, eliminând cuvântul „de”. În context, recomandăm folosirea denumirii oficiale Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru pe tot parcursul documentului, la forma gramaticală corespunzătoare, ori de câte ori se face referire la autoritatea publică sus menționată. În plus, în capitolul VIII Autorități responsabile (în pagina 86 din proiect), după indicarea denumirii Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru urmează a fi menționat în paranteze acronimul AGCC.	Se acceptă.
	48	Recomandăm introducerea unei clauze în Program prin care implementarea proiectelor de infrastructură de alimentare cu apă și sanitație, finanțate din surse publice sau externe, să fie condiționată de obligativitatea introducerii datelor în Sistemul informațional „Registrul de evidență al rețelelor edilitare” în format digital standardizat, conform prevederilor Legii nr. 290/2024 privind evidența rețelelor edilitare.	Se acceptă. La pag. 23, a fost completat cu următorul text: „Introducerea unor aspecte obligatorii, privind necesitatea introducerii datelor în Sistemul informațional „Registrul de evidență al rețelelor edilitare” în format digital standardizat, conform prevederilor Legii nr. 290/2024 privind evidența rețelelor edilitare, în actele normative care

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			reglementează mecanismele de finanțare a proiectelor investiționale în domeniul AAS.”
	49	La obiectivul specific 1.1 (pagina 46 din proiect) propunem substituirea textului „Registrul de evidență a rețelelor edilitare este operațional și integrat în Sistemul GIS național, conținând date validate pentru un număr semnificativ de unități administrativ-teritoriale și fiind utilizat ca referință oficială în planificarea și avizarea investițiilor” cu textul „Registrul de evidență a rețelelor edilitare este operațional și integrat în sistemele informaționale geografice de stat, conține date validate pentru un număr semnificativ de rețele edilitare și este utilizat ca sursă oficială de referință în procesul de planificare și avizare a investițiilor;”. Subsidiar, la același obiectiv (pagina 48 din proiect) textul ”Agenția de Geodezie, Cartografie și Cadastru, cu suportul MIDR, va dezvolta și va operaționaliza Registrul de evidență a rețelelor edilitare, aprobat și utilizat ca instrument oficial de evidență, integrat în Sistemul GIS național și în Secțiunea „Apă și Sanitație” a PATN, pentru asigurarea unei baze de date complete și actualizate a infrastructurii critice privind alimentarea cu apă și sanitație.” urmează a fi substituit cu textul „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, cu suportul MIDR, va asigura dezvoltarea continuă și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, utilizat ca instrument oficial de evidență, cu asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale geografice de stat și integrarea în infrastructura națională de date spațiale, precum și cu Secțiunea „Apă și Sanitație” a PATN, pentru asigurarea unei baze de date complete și actualizate a infrastructurii critice privind alimentarea cu apă și sanitație.”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	50	În capitolul IX proceduri de monitorizare, evaluare și raportare recomandăm substituirea textului „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru - progresul în dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare; progresul în inventarierea, digitalizarea și înregistrarea infrastructurii AAS” cu textul „Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru – progresul în asigurarea funcționalității, dezvoltării și operaționalizării Registrului de evidență a rețelelor	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		edilitare, precum și în integrarea datelor furnizate de operatorii rețelelor.”.	
	51	În capitolul X Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030, la obiectivul specific 1.1: „Elaborarea, aprobarea și operaționalizarea, până în anul 2030, a cadrului normativ și instituțional al sectorului AAS, în conformitate cu cerințele și bunele practici ale Uniunii Europene”, acțiunea nr. 1.1.8 – „Dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, în conformitate cu Legea nr. 290/2024, cu integrarea acestuia în Sistemul GIS național și în Secțiunea «Apă și Sanitație» a Planului de Amenajare a Teritoriului Național”, se propune reformularea acesteia, după cum urmează: „Dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, în conformitate cu Legea nr. 290/2024”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	52	Precizăm că, în ceea ce privește acțiunea privind dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare, pentru realizarea acesteia sunt indicate mijloace financiare în cuantum de 3.500 mii lei pentru anii 2026–2027, fără a fi prevăzute alocări pentru anii 2028–2030. Notăm că, în situația în care mijloacele financiare necesare implementării acțiunii sus-menționate, nu sunt alocate sau nu sunt prognozate a fi alocate, conform Cadrului bugetar pe termen mediu al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, sumele indicate în Program aferente realizării acestei acțiuni urmează a fi reflectate ca surse neacoperite. Cu titlu de informare, menționăm că, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, în calitate de posesor al Registrului de evidență a rețelelor edilitare, are planificate în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2026-2029 resurse financiare destinate mentenanței sistemului informațional aferent. Cu titlu de informare, menționăm că, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, în calitate de posesor al Registrului de evidență a rețelelor edilitare, are planificate în Cadrul bugetar pe termen mediu pentru anii 2026-2029 resurse financiare destinate mentenanței sistemului informațional aferent.	Se acceptă. Costurile incluse au fost ajustate conform costurilor incluse deja de AGCC în CBTM pentru anii 2026 – 2029.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	53	Reținem că, potrivit art. 3 din Legea nr. 290/2024 privind evidența rețelelor edilitare, denumirea oficială a registrului este „Registrul de evidență a rețelelor edilitare”. În proiect, pe lângă această denumire, este utilizată sintagma „Registrul de infrastructură tehnico-edilitară” (pag. 52 și pag. 107). Pentru asigurarea uniformității terminologice și alinierea la cadrul normativ în vigoare, se recomandă înlocuirea acestei sintagme cu „Registrul de evidență a rețelelor edilitare”, la forma gramaticală corespunzătoare. De asemenea, observăm că, în text sunt folosite sintagmele „Registrul obiectivelor edilitare” și „Registrul rețelelor edilitare” (pag. 116 și pag. 139), care urmează a fi substituite cu denumirea oficială „Registrul de evidență a rețelelor edilitare”, la forma gramaticală corespunzătoare.	Se acceptă. Textul a fost corectat conform solicitării.
	54	Subsidiar, în pagina 71 din proiect, urmează a fi corectat textul „ Acești indicatori ținte reprezintă nu doar un obiectiv social și de mediu”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	55	Totodată, din perspectiva tehnicii legislative și a cerințelor de redactare, se recomandă ca textul proiectului să fie structurat pe puncte și subpuncte distincte, pentru a asigura o mai bună claritate, coerență și lizibilitate, precum și pentru a facilita analiza și interpretarea acestuia.	Nu se acceptă. Cadrul legal, atât prevederile Legii nr. 100/2017, HG nr. 386/2020 cât și prevederile Ghidului cu privire la planificarea strategică nu specifică asemenea norme. Aceste aspecte sunt obligatorii exclusiv textului actelor normative, fapt care corespunde în cazul proiectului HG.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică (Nr. 05-03/2556 din 17.04.2026)	56	Pe tot cuprinsul Programului, cuvintele „servicii de sanitație”, „infrastructură de sanitație” „operatori de alimentare cu apă și sanitație” se propune a se substitui cu cuvintele „servicii publice de canalizare”, „infrastructură de canalizare”, „operatori de servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare” la forma gramaticală corespunzătoare. Argumentare: Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (în continuare Legea nr. 303/2013) creează cadrul legal pentru înființarea, organizarea, administrarea, reglementarea și monitorizarea funcționării serviciului public de alimentare cu apă potabilă, tehnologică, de canalizare și de epurare a apelor uzate menajere și industriale (în continuare - serviciu	Nu se acceptă. Prezentul Program nu este elaborat strict pentru implementarea prevederilor sau armonizării anumitor aspecte sectoriale la prevederile Legii nr. 303/2013, dar reprezintă o abordare mai largă și a necesității de ameliorare a situației în sectorul de alimentare cu apă și sanitație. Totodată, utilizarea exclusivă a cuvântului „canalizare”, îngustează înțelegerea privind intervențiile propuse strict la infrastructura

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		public de alimentare cu apă și de canalizare) în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate, transparență, Cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului. Potrivit art. 3 alin. (3) din Legea menționată „Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare se furnizează/prestează prin crearea și exploatarea unei infrastructuri tehnico-edilitare specifice, denumită sistem public de alimentare cu apă și de canalizare.” În acest sens, pentru asigurarea reglementării uniforme a sectorului se va utiliza noțiunile definite la art. 4 și termenii utilizați de Legea nr. 303/2013.	fizică de colectare și transport a apelor uzate (rețele, conducte, stații de pompare). Este o componentă tehnică, inginerescă care nu reprezintă toate prevederile prezentului Program. Însă, utilizarea cuvântului „sanitație”, are un sens mult mai larg, incluzând nu doar evacuarea (canalizarea), ci întregul lanț de gestionare a deșeurilor umane pentru a proteja sănătatea publică. Aceasta cuprinde: - <u>Infrastructură</u>: Grupuri sanitare în instituții publice, fose septice, stații de epurare, rețele de canalizare. - <u>Servicii</u>: Colectarea, transportul, tratarea și eliminarea/reutilizarea apelor uzate și a nămolului. - <u>Igiena</u>: Promovarea igienei și gestionarea apelor uzate la nivel de gospodărie.
	57	În partea I-Introducerea, pagina 4: textul „Susținerea financiară a sistemelor descentralizate și semi-centralizate de canalizare în localitățile mici” se propune în următoarea redacție „Susținerea financiară a sistemelor individuale de colectare și epurare a apelor uzate în localitățile mici”; textul „Dotarea locuințelor cu servicii publice de apeduct din surse sigure de apă — minimum 80%” se propune în următoarea redacție „Rata de acoperire a populației cu servicii publice de alimentare Cu apă din surse sigure de apă — minimum 80%”; Argumentare: Potrivit art. 3 alin. (4) din Legea nr. 303/2013, în localitățile rurale se poate organiza, după caz, doar serviciul public de alimentare cu apă, cu condiția asigurării colectării apelor uzate prin sisteme individuale. Articolul 4 din Lege definește noțiunile de sisteme individuale de colectare și epurare a apelor uzate ca sisteme de colectare	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		și epurare a apelor uzate care asigură un nivel de protecție a mediului similar cu cel al sistemelor publice centralizate de canalizare și protecția resurselor de apă și serviciul public de alimentare cu apă - totalitate a activităților necesare pentru captarea apei brute din surse de suprafață sau subterane, tratarea apei brute, transportarea apei potabile și/sau tehnologice, înmagazinarea apei, distribuția apei potabile și/sau tehnologice. Astfel, în vederea asigurării reglementării uniforme a sectorului se v utiliza noțiunile prevăzute de Legea nr. 303/2013.	
	58	3.1. La pct. 2.2.: - pagina 9 textul „Situția este critică inclusiv în centrele urbane majore, unde capacitățile existente de epurare a apelor uzate nu asigură conformitatea cu cerințele de mediu:" se propune în următoarea redacție „Situția este critică inclusiv în zonele urbane mari, unde capacitatea infrastructurii existente de epurare a apelor uzate nu asigură conformitatea cu cerințele de mediu:"; - pagina 10 textul „planurilor regionale integrate" se propune a se substitui Cu textul „planurilor urbanistice generale și planurilor de dezvoltare", în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) lit. a), alin. (1 ¹) și art. 36 ² din Legea nr. 303/2013.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	59	3.2. La pct. 2.4.: - pagina 16 textul „acte normative de prim rang" se propune a se revedea prin prisma prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care prevede categoriile și ierarhia actelor normative. - pagina 17 unde se menționează despre „principalele inovații introduse în Legea nr. 303/2013, în anul 2024 " se propune în următoarea redacție: „Extinderea competențelor ANRE, care devine unica autoritate de aprobare a tarifelor pentru toți operatorii licențiați;" - excluderea textului „Standardizarea contractelor de delegare a gestiunii, aprobate de ANRE, pentru a reduce riscurile juridice și discrepanțele teritoriale.", deoarece depășește limitele Legii nr.	Se acceptă. Cuvintele „acte normative de prim rang” au fost înlocuite cu cuvintele „acte normative cu forță juridică superioară”.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		303/2013 și creează confuzii, or, Legea menționată nu prevede obligația ANRE de a aproba contractele de delegare a gestiunii.	
	60	3.3. De asemenea la compartimentul privind cadrul primar de reglementare elaborat de ANRE, după cuvintele „reglementările secundare elaborate” se propune completarea cu cuvintele „și aprobate”, iar în continuare se propune în următoarea redacție: „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 319/2025, care stabilește cadrul juridic de reglementare a raporturilor dintre operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și consumatori/solicitanți ai serviciului; - Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 249/2025, stabilește indicatorii de performanță minimi, care trebuie respectați de către operatori întru asigurarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; - Caietul de sarcini-cadru al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 358/2019, stabilește modul de întocmire a caietelor de sarcini ale serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, indiferent de forma de gestiune aleasă de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi care înființează, organizează, coordonează, monitorizează și verifică funcționarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; - Contractul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 320/2025, stabilește clauzele obligatorii a fi indicate în contractele încheiate cu consumatorii; - Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 169/2025, stabilește procedurile de planificare, prezentare, aprobare și modificare a planurilor de dezvoltare și a planurilor de investiții și cerințele de prezentare a rapoartelor privind realizarea planurilor de dezvoltare și a planurilor de investiții; - Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 780/2023, stabilește modul de determinare a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și implementarea mecanismelor de stimulare a eficienței, în funcție de obiectivele stabilite; - Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 286/2018, stabilește cerințe și proceduri uniforme, clare, predictibile și transparente ce urmează a fi respectate în procesul prezentării de către titularii de licențe și examinării cererilor privind costurile/cheltuielile de bază, prețurile/tarifele reglementate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică - Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 489/2019, stabilește modul de calculare, aprobare, ajustare și aplicare a tarifelor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate; - Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 270/2015, stabilește modul de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare furnizate consumatorilor de către operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare." - Excluderea textului: „Procedura-cadru privind delegarea gestiunii, care uniformizează procesele de atribuire a serviciilor publice". Argumentare: Legea nr. 303/2013 stabilește competențele și atribuțiile Agenției. Astfel, ANRE aprobă tarifele pentru operatorii titulari de licențe indiferent de mediul în care aceștia activează, urban sau rural. Totodată, art. 7 alin. (2) din Lege enumeră exhaustiv actele normative de reglementare în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborate și aprobate de către Agenție. Iar, standardizarea și	

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		aprobarea contractelor de delegare a gestiunii și Procedura-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare nu ține de competența ANRE. Conform prevederilor art. 6 lit. h) din Legea nr. 303/2013 aceste competențe sunt atribuite organului central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.	
	61	3.4. La pagina 20 textul „Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 aprobă Regulamentul sanitar privind colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate urbane, stabilind cerințe minime pentru colectare și epurare, niveluri de tratare, obligații de monitorizare și regimul de autorizare a stațiilor de epurare” se propune a se substitui cu textul „Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 aprobă Regulamentul privind cerințele de colectare, epurare și deversare a apelor uzate în sistemul de canalizare și/sau în emisare pentru localitățile urbane și rurale”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	62	3.5. La pct. 2.7. pagina 27 cu referire rolul ANRE în sector, se propune a fi reformulat prin prisma prevederilor art. 7 din Legea nr. 303/2013, care stabilește la alin. (2) competențe de reglementare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și la alin. (2 ¹), atribuții în domeniul protecției consumatorilor.	Se acceptă. Prima frază a alineatului a fost reformulată astfel: „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) exercită un rol esențial în reglementarea și supravegherea sectorului serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, având atribuții complexe în domeniul licențierii, reglementării tarifare, monitorizării operatorilor licențiați și protecției consumatorilor.”
	63	3.6. La pct. 2.8. pagina 30 ultimul alineat ce vizează modificarea cadrului normativ de reglementare de către ANRE în anul 2025, se propune în următoarea redacție: „Urmare a modificării Legii nr. 303/2013, prin Legea nr. 133/2024, procesul de reglementare a fost consolidat prin actualizarea actelor normative aprobate de ANRE în 2025, care include Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 319/2025; Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 249/2025; Contract-cadru de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 320/2025; Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 169/2025; Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, modificată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 50/2025 și Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori, modificată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 51/2025. Aceste instrumente au introdus un cadru unitar de reglementare și profesionalizare a serviciilor, reducând discrepanțele de aplicare la nivel local și clarificând responsabilitățile dintre APL și operatori."	
	64	3.7. La pagina 32: - în primul alineat, textul „operatorii urbani și cei comunali” se propune a se substitui cu textul „operatorii din zonele urbane și cei din zonele rurale”; - ultimul alineat, textul „cu aplicarea contractelor standard ANRE” se propune a se exclude. Conform prevederilor legale, ANRE nu deține competențe privind elaborarea și aprobarea contractului model de delegare a gestiunii.	Se acceptă.
	65	3.8. La pct. 2.9.: - pagina 34 în primul rând după cuvintele „societăților comerciale” se propune completarea cu cuvintele „și întreprinderi municipale”; - pagina 36, ultimul alineat, nu este clar care este necesitatea revizuirii procedurii de licențiere a operatorilor de servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare, în sensul introducerii unor cerințe diferențiate adaptate dimensiunii operatorilor, concomitent cu dezvoltarea Sistemului informațional „Managementul serviciilor publice de	Se acceptă. Textul propus privind necesitatea revizuirii procedurii de licențiere a fost rescris astfel: „Totodată, este necesară elaborarea unui nou sistem de monitorizare și evaluare a performanței operatorilor în sensul introducerii unor cerințe adaptate dimensiunii și statutului operatorilor,

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		alimentare cu apă și de canalizare". Potrivit art. 15 alin. (1) lit. e') din Legea nr. 303/2013, operatorii sunt obligați să se înregistreze în Sistemul informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare” și să asigure introducerea informației/rapoartelor privind indicatorii de performanță, precum și a altor informații în conformitate cu reglementările aprobate de Agenție.	concomitent cu dezvoltarea Sistemului Informațional „Managementul Serviciilor Publice de Alimentare cu Apă și de Canalizare”, obligatoriu pentru toți furnizorii de servicii. Acest sistem, prevăzut deja în legislația națională, odată cu aprobarea modificărilor la Legea nr. 303/2013, va permite colectarea, analizarea și publicarea indicatorilor de performanță (KPI), asigurând transparență și comparabilitate la nivel național.”
	66	În partea a IV - Indicatori de monitorizare, pagina 61, se propune revizuirea Obiectivul general 2 și indicatorii de monitorizare stabiliți în vederea concordanței acestora cu referire la ținta vizată „operatorii sau operatorii regionali”. Argumentare: Obiectivul general 2 vizează operatorii de alimentare cu apă și sanitație. Primul indicator vizează operatorii regionali (Ponderea populației cu acces la servicii de alimentare cu apă și de sanitație deservite de operatori regionali licențiați), iar următorii indicatori sunt stabiliți pentru operatorii din sector. Astfel, autorul proiectului urmează să revizuiască Obiectivul general 2 și indicatorii de monitorizare stabiliți în vederea concordanței acestora.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	67	În partea VIII— Autorități responsabile, pagina 84, cu referire la responsabilitățile ANRE, se propune în următoarea redacție: „Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE) va asigura reglementarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, inclusiv prin licențiere, aprobarea cadrului normativ de reglementare, aprobarea tarifelor pentru titularii de licențe, monitorizarea și controlul activității desfășurate, protecția consumatorilor și va gestiona Sistemul informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	68	În partea IX — Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare, pagina 87, cu referire la responsabilitatea ANRE privind raportarea realizării	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Programului, cuvântul „dezvoltarea” urmează să fie substituit cu cuvintele „gestionarea, mentenanța”, iar în continuare după text. Or, reieșind din prevederile art. 7 alin. (2) lit. q ¹) din Legea nr. 303/2013, în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Agenția asigură gestionarea și mentenanța Sistemului informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare.”	
	69	La acțiunea 1.1.4., coloana 10, se propune excluderea sintagmei „200 Bugetul ANRE”, întrucât pentru elaborarea mecanismului nu este necesar a fi bugetat careva mijloace financiare.	Nu se acceptă. În conformitate cu prevederile Manualului privind estimarea costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova, orice acțiune are un scop de implementare și chiar în cazul în care aceste documente sunt elaborate de către angajații unor entități care nu sunt subordonate Guvernului și procedurilor existente, urmează a fi continuată logica intervențiilor comune, adică însăși elaborarea documentului de un angajat al unei instituții tot reprezintă un efort estimat prin cheltuieli/costuri, inclusiv salarii și alte tipuri de cheltuieli operaționale.
	70	La acțiunea 1.1.7. Dezvoltarea și implementarea Sistemului Informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare” (SI MSP-AAC), în baza Conceptului aprobat de Guvern la 9 iulie 2025, pentru colectarea, analiza și raportarea standardizată a performanței operatorilor, se propune a se indica instituția responsabilă de crearea/elaborarea SI MSP-AAC - MIDR, iar ANRE - instituția responsabilă de gestionarea și mentenanța SI MSP-AAC. Argumentare: Potrivit art. 7 alin. (2) lit. g ¹) și art. 9 ² alin. (1) și (2) din Legea nr. 303/2013, posesorul și deținătorul Sistemului informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare” este Agenția, care asigură gestionarea și mentenanța	Se acceptă parțial. Textul a fost ajustat. La elaborarea modificărilor la Legea nr. 303/2013 formulările existente au fost introduse la solicitarea ANRE, întrucât cheltuielile pentru dezvoltarea SI MSP-AAC erau planificate din contul proiectului „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova” implementat de MIDR.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		acestui. Pentru gestionarea și mentenanța sistemului informațional indicat la alin. (1) se alocă, anual, mijloace financiare de la bugetul Agenției. Astfel, potrivit Legii crearea/elaborarea SI MSP-AAC nu ține de competența ANRE.	Totuși, scopul SI este de a facilita digitalizarea proceselor de raportare a operatorilor către ANRE și asigurarea unei interconexiuni a mecanismelor de raportare către mai multe entități și pentru a evita discrepanțele dintre aspectele raportate către ANRE cu cele raportate către BNS, ANSP etc. Inclusiv de a crește gradul de colectare a datelor privind existența operatorilor ne-licențiați, ariile de acoperire și alți indicatori relevanți care sunt lipsă în prezent. Prin urmare, textul a fost ajustat, însă considerăm că reieșind din statutul de instituție responsabilă pentru gestionarea și mentenanța SI MSP-AAC al ANRE, implicarea activă a Agenției la toate etapele de dezvoltare a SI este imperioasă, altfel calitatea intervențiilor și a proceselor de gestionare ulterioară pot crea condiții de incertitudine și lipsă de sustenabilitate a SI elaborate.
	71	Acțiunea 2.1.1. se propune în următoarea redacție: „Elaborarea și implementarea mecanismului național de asistență tehnică pentru APL în procesul de regionalizare a serviciilor de alimentare cu apă și sanitație, inclusiv prin elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, Ghidului metodologic pentru cooperare și delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare către operatori/operatori regionali și Contractului-cadru de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.”	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	72	Corespunzător, urmează să fie redactați și indicatorii de monitorizare pentru acțiunea 2.1.1. în următoarea redacție: „Instrucțiunea privind	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		regionalizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare / Ghid metodologic pentru cooperare și delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare către operatori/operatori regionali / Contract-cadru de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, elaborate și aprobate prin ordinul MIDR." Argumentare: Prevederile art. 6 al Legii nr. 303/2013 stabilesc clar competențele organului central de specialitate al administrației publice în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare (MIDR), care elaborează și promovează politica de stat în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; elaborează, aprobă și participă, după caz, la implementarea actelor normative în domeniu; elaborează Procedura-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și Criteriile de selecție-cadru specifice serviciului. Competențele ANRE în calitate de autoritate de reglementare sunt clar stabilite la art. 7 alin. (2) din Legea nr. 303/2013, care enumeră exhaustiv actele normative de reglementare în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, care sunt necesare de a fi elaborate și aprobate de către ANRE.	
Congresul Autorităților Locale din Moldova (Nr. 125 din 17.04.2026)	73	În compartimentul „I. Introducere” sintagma „APL de ambele niveluri” se propune a se substitui cu textul cu următorul cuprins: „Autoritățile administrației publice locale (APL) de nivelul întâi, de nivelul al doilea și de nivel special”.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
Cancelaria de Stat (Nr. 21/8-78-4452 din 17.04.2026)	74	La Capitolul I. Introducere, pentru o fundamentare riguroasă a cadrului strategic ce stă la baza direcțiilor prioritare menționate, se consideră necesară nominalizarea documentelor de politici publice din care aceste direcții derivă, asigurând astfel interconectarea și sinergia acestora în cadrul de planificare strategică. Recomandăm substituirea textului „Strategia Națională „Moldova Europeană 2030” cu textul: Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” conform denumirii oficiale al documentului citat. Se va revizui referința la Hotărârea Guvernului nr. 829/2023 privind aprobarea Planului național de acțiuni	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		pentru aderarea la Uniunea Europeană pe anii 2024–2027, în condițiile în care acest act normativ a fost abrogat.	
	75	La Capitolul II. Analiza situației, se impune eliminarea redundanțelor privind corelarea Programului cu cadrul strategic național și internațional. În acest sens, se vor sintetiza referințele la Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, evitând reluarea informațiilor deja prezentate în Capitolul I. În vederea asigurării unei structuri logice, țintele aferente Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” I, unde este fundamentat cadrul de angajamente, pentru a evita duplicarea conținutului.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
	76	Capitolul III. Obiective generale și specifice, se va completa cu un obiectiv general distinct, însoțit de obiective specifice aferente, care să reflecte creșterea accesului populației la serviciile de alimentare cu apă și sanitație la nivel de infrastructură. Această completare va permite măsurarea impactului direct al politicilor promovate în domeniu la nivelul beneficiarilor finali, în concordanță cu angajamentele asumate prin Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, Strategia națională de dezvoltare regională 2022–2028 și Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030, precum și concluziile Raportului de evaluare intermediară al Strategiei de alimentare cu apă și sanitație (2014 2030). De exemplu, Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” include un obiectiv specific relevant pentru sector: „Asigurarea accesului universal la apeducte și la sisteme de sanitație sigure” care poate servi drept punct de referință pentru Program. În absența unei asemenea completări, impactul Programului nu va putea fi evaluat în mod adecvat în raport cu prioritățile naționale din sectorul de alimentație cu apă și sanitație.	Nu se acceptă. Propunerea de completare a Capitolului III cu un nou Obiectiv general distinct privind creșterea accesului populației la infrastructura de alimentare cu apă și sanitație nu se consideră oportună în actuala structură a Programului, din următoarele considerente conceptuale, metodologice și instituționale. În primul rând, Programul de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație a fost elaborat în strânsă corelare cu prevederile cadrului normativ și metodologic existent, și așa cum a fost stabilit în conceptul Programului, este elaborat în complementaritate cu Secțiunea specializată „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), elaborată conform prevederilor HG nr. 15/2022 și Ordinului nr. 128/2020 privind aprobarea Instrucțiunii de elaborare a secțiunii specializate „Apă și sanitație”. Documentul respectiv va reprezintă

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			principalul instrument sectorial de planificare strategică și teritorială în domeniul infrastructurii de alimentare cu apă și canalizare și include deja: • analiza detaliată a situației existente privind accesul populației la servicii; • evaluarea infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație; • identificarea aglomerărilor și prioritizarea investițiilor; • evaluarea surselor de apă și a capacităților infrastructurale; • corelarea cu obiectivele documentelor strategice naționale și internaționale. Prin urmare, introducerea unui nou obiectiv general în cadrul Programului, axat pe aceleași dimensiuni de infrastructură și acces, ar conduce la suprapunerea și dublarea prevederilor deja reglementate și planificate în cadrul Secțiunii specializate a PATN, afectând claritatea delimitării funcționale dintre documentele de politici publice și instrumentele de planificare sectorială și teritorială. În al doilea rând, Programul are un caracter predominant strategic și instituțional, fiind orientat spre consolidarea cadrului de guvernare, dezvoltarea mecanismelor de implementare, îmbunătățirea sustenabilității serviciilor, eficientizarea managementului sectorial și consolidarea capacităților instituționale ale operatorilor și autorităților

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			publice. Indicatorii privind extinderea infrastructurii și creșterea accesului populației constituie în principal indicatori de rezultat și impact ai documentelor investiționale și ai planificării teritoriale, urmând a fi reflectați și monitorizați prin intermediul documentelor sectoriale specializate și al proiectelor investiționale aferente. Totodată, menționăm că prevederile Programului sunt deja corelate indirect cu obiectivele Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, inclusiv cu obiectivul privind „asigurarea accesului universal la ape ducte și la sisteme de sanitație sigure”, precum și cu Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, prin prisma măsurilor și acțiunilor incluse în Program. Astfel, lipsa unui obiectiv general formulat distinct pe dimensiunea accesului infrastructural nu afectează alinierea Programului la prioritățile naționale și internaționale din sector. Suplimentar, includerea unui nou obiectiv general în această etapă ar presupune revizuirea integrală a arhitecturii Programului, inclusiv: • restructurarea logicii intervenției; • reformularea obiectivelor specifice; • ajustarea cadrului de rezultate și a indicatorilor de monitorizare; • recalibrarea matricei de implementare și evaluare;

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			• revizuirea corelării cu documentele de politici și planificare existente. Aceste intervenții ar depăși caracterul unei simple completări și ar genera necesitatea reluării procesului de armonizare interinstituțională a documentului. Mai mult decât atât, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale planifică pentru perioada următoare inițierea procesului de evaluare intermediară și actualizare a Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2022–2028, proces în cadrul căruia vor fi examinate inclusiv aspectele ce țin de consolidarea corelării dintre documentele strategice sectoriale, Programul de dezvoltare a sectorului de apă și sanitație, prevederile SND „Moldova Europeană 2030”, precum și necesitatea ajustării obiectivelor și indicatorilor relevanți pentru accesul populației la servicii publice de calitate. În acest context, MIDR își asumă ca, în cadrul procesului de revizuire și actualizare a SNDR 2022–2028 și a documentelor sectoriale conexe, să fie consolidată legătura logică și metodologică dintre obiectivele Programului, prevederile Secțiunii specializate „Apă și sanitație” și indicatorii strategici naționali privind accesul populației la infrastructura de alimentare cu apă și sanitație, fără a genera suprapuneri sau duplicări între documentele de politici

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			publice și instrumentele sectoriale de planificare.
	77	La capitolul IV. Indicatori de monitorizare, reiterăm necesitatea integrării indicatorilor și țințelor relevante preluate din documentele strategice de nivel superior, ca exemplu: i. Ponderea populației cu acces la surse de alimentare cu apă în totalul populației, %; ii. Ponderea populației conectate la serviciul public de canalizare în totalul populației, %; iii. Proporția populației care dispune în interiorul locuinței de (a) grup sanitar și (b) baie sau duș, %;	Nu se acceptă. Cauza neacceptării includerii acestor indicatori este strâns legată de argumentul prezentat la propunerea anterioară.
	78	În vederea asigurării coerenței cadrului de monitorizare și evaluare, se reiterează importanța delimitării dintre indicatorii de impact, rezultat și produs, în conformitate cu prevederile Ghidul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin ordinul Cancelariei de Stat nr. 191/2025. Indicatorii de impact, asociați obiectivelor generale, trebuie să reflecte schimbările produse la nivelul beneficiarilor finali și efectele pe termen lung ale intervențiilor publice. Indicatorii de rezultat, atribuiți obiectivelor specifice, vizează efectele directe și imediate ale măsurilor implementate, inclusiv îmbunătățirea performanței instituționale și funcționale a actorilor din sector. Indicatorii de produs, asociați acțiunilor, cuantifică livrabilele directe rezultate din implementare, fără a reflecta impactul socio-economic sau transformările generate de acestea. Totodată, se constată că o parte dintre indicatori sunt definiți într-o formulare generală și subiectivă, fapt ce limitează evaluarea obiectivă a progresului. În acest sens, se impune optimizarea acestora prin utilizarea unor parametri de măsurare riguroși, precum și prin stabilirea clară a unităților de măsură și a valorilor de referință și țință, exprimate în valori absolute sau relative, după caz. De exemplu, indicatorul de impact „Funcționarea mecanismului guvernamental integrat de coordonare a dezvoltării sectorului (coordonare interinstituțională, sisteme informaționale integrate, registre naționale)” este, în esență, un indicator de rezultat, care vizează funcționalitatea unor mecanisme instituționale, fără a reflecta efecte pe termen lung sau impactul intervenției.	Se acceptă. Cadrul de monitorizare și evaluare a fost revizuit în conformitate cu Ghidul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin Ordinul Cancelariei de Stat nr. 191/2025. Indicatorii au fost reclasificați și delimitați pe niveluri — impact, rezultat și produs — iar formulările au fost ajustate prin precizarea unităților de măsură, valorilor de referință, țințelor și surselor de verificare.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Indicatorul de rezultat „Ponderea deciziilor strategice din sectorul AAS fundamentate pe analize funcționale și date sectoriale” prezintă un nivel redus de claritate, având în vedere că sintagma „decizii strategice” nu este definită prin criterii operaționale, generând riscuri de interpretare subiectivă și dificultăți în monitorizarea indicatorului. Referitor la indicatorul de rezultat „Numărul specialiștilor AAS instruiți anual din cadrul operatorilor” este un indicator de produs, care cuantifică realizarea activităților de instruire în cadrul sectorului AAS, fără a evidenția în ce măsură aceste instruirii contribuie la consolidarea capacităților operatorilor, la îmbunătățirea calității serviciilor prestate sau la eficientizarea funcționării sectorului.	
	79	La capitolul VI. Costuri, se va asigura delimitarea clară a elementelor din coloana „Codul subprogramului bugetar” prin utilizarea „;”	Se acceptă.
	<i>La Planul de acțiuni</i>		
	80	Planul de acțiuni va include doar acțiuni care reflectă intervențiile de politică, fiind evitate acțiunile recurente sau de rutină ale autorităților publice. În acest sens, acțiunile 4.1 4.4. vor fi eliminate, fiind expuse în capitolul IX, ca parte a procesului de monitorizare și evaluare.	Se acceptă parțial. Acțiunea 4.1 a fost exclusă, luând în considerare o activitate de rutină realizată de către MIDR în calitate de APC cu competențe în domeniul AAS. Acțiunea 4.4 nu poate fi exclusă, luând în considerație că adesea, autoritățile publice centrale solicită suportul partenerilor de dezvoltare pentru executarea acestor sarcini, iar argumentarea necesității acestora poate fi realizată doar dacă efectiv sunt listate acest gen de acțiuni, mai ales că reprezintă un cost care poate fi acoperit din surse externe și nu din surse bugetare.
	81	Se recomandă uniformizarea formulării indicatorilor de monitorizare. Pentru actele normative indicatorii vor fi formulați uniform („Lege adoptată”, „Ordin emis”), evitând utilizarea unor formulări diferite pentru același tip de rezultat, așa cum se observă în cazul acțiunilor nr. 1.1.6 și 1.3.1–1.3.5.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	82	Este necesară uniformizarea modului de scriere a costurilor, având în vedere neconcordanțele identificate în utilizarea separatorilor (ex: „3,000” față de „1.000”). În acest sens, se va opta pentru un format unic, preluat din Capitolul VI.	Se acceptă.
	<i>La Nota de fundamentare</i>		
	83	Se solicită actualizarea Notei informative în conformitate cu ultima versiune a Programului.	Se acceptă. Textul a fost ajustat.
Ministerul Culturii (Nr. 05/1-09/1201 din 22.04.2026)	84	Ministerul Culturii a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2026-2030, (număr unic 343/MIDR/2026), și, în limitele competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se ia act.
Ministerul Educației și Cercetării (Nr. 06/457/26 din 16.04.2026)	85	Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2026–2030 (număr unic 343/MIDR/2026), autor – Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, remis spre avizare de Cancelaria de Stat, și, în limita competențelor sale, comunică faptul că avizează pozitiv proiectul , cu propunerea completării acestuia cu măsuri care să consolideze componenta aferentă instituțiilor de învățământ, după cum urmează: Să fie introduși indicatori separați pentru sectorul educațional, de exemplu: a. ponderea instituțiilor conectate la apă în interiorul clădirii; b. ponderea instituțiilor cu grupuri sanitare interioare conforme; c. ponderea instituțiilor fără hazine; d. ponderea instituțiilor cu infrastructură adaptată pentru copiii cu CES și dizabilități.	Nu se acceptă. Completarea documentului cu seturile de indicatori solicitați de către MEC, depinde de disponibilitatea datelor. Prin urmare, pentru a include acești indicatori a fost examinate mai multe surse de date, inclusiv: 1. SND Moldova Europeană 2030; 2. Strategia de Dezvoltare „Educația 2030” 3. HG 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030. Prin urmare, indicatori similari celor solicitați de către MEC în aviz au fost identificați în HG 953/2022 cu privire la aprobarea cadrului național de monitorizare a implementării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, însă aceștia nu sunt cuantificați, iar responsabilitatea colectării

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului									
			acestora, conform HG este pusă în sarcina MEC <table><tr><td>4.a.1.e. Ponderea instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă</td><td>Ministerul Educației și Cercetării</td><td>Total pe țară de educație, medii de reședință</td></tr><tr><td>4.a.1.f. Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la grup sanitar separat pentru fete și băieți</td><td>Ministerul Educației și Cercetării</td><td>Total pe țară de educație, medii de reședință</td></tr><tr><td>4.a.1.g. Ponderea instituțiilor de învățământ cu facilități de bază pentru spălarea mâinilor</td><td>Ministerul Educației și Cercetării</td><td>Total pe țară de educație reședință</td></tr></table> Prin urmare, menționăm că completare documentului cu seturile de date solicitate este posibilă doar în cazul prezentării acestora de către MEC.	4.a.1.e. Ponderea instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație, medii de reședință	4.a.1.f. Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la grup sanitar separat pentru fete și băieți	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație, medii de reședință	4.a.1.g. Ponderea instituțiilor de învățământ cu facilități de bază pentru spălarea mâinilor	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație reședință
4.a.1.e. Ponderea instituțiilor de învățământ asigurate cu apă potabilă	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație, medii de reședință										
4.a.1.f. Ponderea instituțiilor de învățământ cu acces la grup sanitar separat pentru fete și băieți	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație, medii de reședință										
4.a.1.g. Ponderea instituțiilor de învățământ cu facilități de bază pentru spălarea mâinilor	Ministerul Educației și Cercetării	Total pe țară de educație reședință										
	86	Să fie clarificat rolul MEC în procesul de prioritizare, validare și monitorizare a intervențiilor pentru școli.	Nu se acceptă. Prezentul Program nu descrie modul de selectare a proiectelor sau de prioritizare a acestora. Totuși, este importantă clarificarea următoarele două aspecte: 1. În cadrul programelor și proiectelor investiționale, finanțate din surse externe, aceste proceduri sunt descrise prin Acordurile de finanțare și prezentul Program nu poate deveni o normă de reglementare a unor asemenea procese; 2. Pentru programele și proiectele investiționale, finanțate din surse naționale, proiectele sunt selectate deja conform prevederilor HG nr. 260/2023 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea procedurii de selectare, aprobare și implementare a proiectelor de construcție / renovare /									

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			reabilitare a blocurilor sanitare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Prin urmare, reieșind din cele menționate mai sus nu considerăm că completarea Programului cu mecanisme de identificare și prioritizare a proiectelor de construcție a grupurilor sanitare în școli va contribui la dezvoltarea sectorului de alimentare cu apă și de sanitație.
	87	Să fie prevăzut expres că, în cazul investițiilor noi sau al reabilitărilor, instituțiile de învățământ vor avea prioritate distinctă, mai ales în mediul rural și în localitățile vulnerabile.	Nu se acceptă. Similar explicațiilor de la propunerea anterioară.
	88	Să fie introdusă referința mai clară la mentenanța post-investiție, fiindcă problema în școli nu este doar conectarea, ci și funcționalitatea continuă a sistemelor	Nu se acceptă. Programul de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație nu poate înlocui prevederile legale deja existent în ceea ce privește dreptul de proprietate asupra infrastructurii și obligativitatea asigurării sustenabilității infrastructurii noi construite. Dacă grupurile sanitare sunt construite de către proprietarul clădirii, aceste responsabilități aparțin direct. Dacă grupurile sanitare sunt construite fie din fonduri externe, fie din fonduri naționale, atunci costurile investiționale sunt transmise în conformitate cu cadrul legal, la balanța proprietarului bunului imobil conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1235/2016 și Hotărârii Guvernului nr. 901/2015.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			Alte entități responsabile pentru gestionarea eficientă a infrastructurii construite în afară de proprietarul clădirii nu pot fi identificate.
Ministerul Mediului (Nr. 02-07/1294 din 21.04.2026)	89	La capitolul I - Introducere, se constată că denumirile directivelor Uniunii Europene nu sunt indicate corect și nu reflectă cadrul normativ actual al acquis-ului UE. În acest sens, Directiva 98/83/CE este abrogată și înlocuită integral de Directiva (UE) 2020/2184, iar includerea ambelor acte în paralel este eronată și neconformă. Totodată, Directiva 91/271/CEE nu este „actualizată”, ci a fost înlocuită prin „recast” de Directivă (UE) 2024/3019, formularea utilizată fiind juridic incorectă și susceptibilă să creeze confuzie privind obligațiile de transpunere. Se va asigura, prin urmare, corectarea referințelor la legislația UE. Totodată, se recomandă completarea cadrului normativ al Uniunii Europene cu directivele relevante pentru protecția resurselor de apă. În acest sens, se constată că, deși proiectul Programului face referire la utilizarea apelor subterane ca sursă de alimentare cu apă, nu este inclusă Directiva 2006/118/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării. Lipsa acestei referințe creează o abordare incompletă a cadrului normativ european aplicabil, în special în contextul rolului strategic al apelor subterane pentru alimentarea cu apă potabilă.	Se acceptă.
	90	Ca remarcă, se constată utilizarea neuniformă a conceptelor de „scop general” și „obiective generale”, în condițiile în care Programul include un scop general și trei obiective generale, ceea ce nu corespunde structurii prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 și Ghidul Cancelariei de Stat. În acest sens, propunem autorului: a) reformularea „scopului general” în obiectiv general unic. În acest sens, se propune reformularea acestuia în termeni măsurabili, de exemplu: „Creșterea accesului populației la servicii sigure de alimentare cu apă și sanitație, prin atingerea unei rate de conectare de cel puțin 90% pentru alimentare cu apă și 60% pentru canalizare până în anul 2030.”; b) reformularea celor trei „obiective generale” în obiective specifice.	Nu se acceptă. Toate aceste aspecte au fost elaborate în conformitate cu prevederile legale, fiind ajustate conform solicitării Cancelariei de Stat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	91	La pct. 2.1. Se recomandă substituirea termenului „pânza freatică” cu noțiunea „primul strat acvifer”, în vederea utilizării unei terminologii mai precise și evitării interpretărilor ambigue, întrucât fântânile de mină pot capta ape din acvifere insuficient protejate. Recomandarea este valabilă pentru întregul document.	Se acceptă.
	92	La pct. 2.2. Se constată o necorelare între descrierea situației la nivel național și referința la standardele europene privind tratarea apelor uzate urbane. În acest sens, se recomandă excluderea termenului „urbane”, întrucât analiza vizează infrastructura de canalizare și epurare la nivelul întregii țări, inclusiv în mediul rural. Formularea actuală este generalizată și nu reflectă necesitatea diferențierii între tipurile de localități și soluțiile aplicabile.	Se acceptă.
	93	Se constată că analiza impactului asupra apelor subterane este limitată la nivelul pânzei freatice, fără a reflecta suficient procesele de circulație și protecție ale acviferelor. În aceste condiții, există riscul ca poluarea să afecteze, în timp, și acviferele utilizate pentru alimentarea cu apă, aspect care nu este suficient evidențiat în analiză.	Se acceptă parțial. Pentru a răspunde acestei constatări, textul a fost completat astfel: „În multiple zone rurale și periurbane, unde gradul de conectare la sisteme centralizate de canalizare rămâne redus, apele uzate sunt evacuate în fose septice neetanșe sau direct în sol, ceea ce favorizează infiltrarea poluanților în pânza freatică. În astfel de condiții, concentrațiile de nitrați depășesc frecvent limita admisă de 50 mg/l pentru apa potabilă, în unele cazuri atingând valori de peste 100 mg/l. De asemenea, sunt înregistrate depășiri ale concentrațiilor de amoniu, cloruri și bacterii coliforme, indicând contaminare de origine menajeră. Procesele de infiltrare sunt influențate de caracteristicile solului și ale formațiunilor geologice, însă în lipsa unor zone de protecție sanitară și a unor măsuri de control al surselor de poluare, contaminanții pot

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			pătrunde treptat și în acviferele de adâncime. Aceste procese sunt lente, dar persistente, ceea ce înseamnă că efectele poluării pot deveni vizibile abia după ani sau decenii, iar remediarea este dificilă și costisitoare. În zonele agricole, utilizarea intensivă a îngrășămintelor și pesticidelor contribuie suplimentar la creșterea concentrațiilor de nitrați și alte substanțe chimice în apele subterane. Lipsa sau funcționarea inefficientă a stațiilor de epurare agravează situația, deoarece apele uzate insuficient tratate sunt deversate în emisari, de unde poluanții pot infiltra în sol și ulterior în acvifere. În perioadele de precipitații abundente, sistemele de canalizare existente pot fi suprasolicitate, iar deversările necontrolate cresc riscul de contaminare difuză. În aceste condiții, calitatea apelor subterane utilizate ca sursă de apă potabilă este afectată, crescând riscurile pentru sănătatea populației și costurile de tratare a apei.” Totuși, dorim să menționăm că prezentul Program nu face o analiză a impactului lipsei infrastructurii de canalizare asupra solului și apelor freatice, dar este orientat spre identificarea provocărilor existente și necesitățile de dezvoltare a sectorului din punct de vedere instituțional, investițional, al capitalului uman etc, iar dezvoltarea infrastructurii pentru a reduce impactul negativ asupra mediului natural, urmează a

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
			fi dezvoltat în cadrul Secțiunii Specializate „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a teritoriului Național.
	94	La pct. 2.4. Se constată că analiza cadrului normativ secundar este orientată preponderent asupra reglementărilor privind colectarea, epurarea și deversarea apelor uzate, fără a reflecta în mod corespunzător cadrul normativ aplicabil surselor de alimentare cu apă. În acest sens, nu sunt evidențiate actele normative relevante privind protecția, monitorizarea și utilizarea resurselor de apă, ceea ce conduce la o abordare incompletă a sectorului.	Se acceptă. Conform dialogului și înțelegerilor cu reprezentantul Ministerului Mediului, au fost completate denumirile HG 802 și 894, dar și completat textul cu prevederile HG 731/2025.
	95	La pct. 2.5.: 1) Se constată că prezentarea aferentă Directivei 2000/60/CE este preponderent descriptivă și nu reflectă suficient nivelul de implementare. Se recomandă includerea unor referințe la planurile de management ale districtelor hidrografice, pentru a evidenția starea apelor și provocările existente, precum și excluderea sintagmei „subdivizate în 39 de sub-bazine hidrografice”, care nu este relevantă în acest context; 2) Armonizarea legislativă cu directivele UE, în textul cu referire la Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului, cuvintele „și Inspectoratul pentru Protecția Mediului” se vor substitui cu cuvintele „prin intermediul Laboratorului de referință de mediu”, dat fiind faptul că Inspectoratul pentru Protecția Mediului este un organ de control de stat și nu realizează măsurători, funcția dată revenind în special Laboratorului de referință de mediu din cadrul Agenției de Mediu, în timp ce Serviciul Hidrometeorologic de Stat contribuie la monitorizarea cantitativă și hidrologică a apelor. De asemenea, informația prezentată privind atribuțiile și rețeaua de monitorizare gestionată de Serviciul Hidrometeorologic de Stat este	Se acceptă parțial. 1) Au fost excluse cuvintele „subdivizate în 39 de bazine hidrografice”, însă nu a fost completat cu alte informații aferente planurilor de management ale districtelor hidrografice întrucât scopul Programului este să identifice caracteristicile generale ale situației existente, dar nu o analiză specializată și profundă a gradului de transpunere a actelor UE 2) Textul a fost înlocuit. În tot conținutul Programului, a fost ajustate informațiile conform modificărilor cadrului

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		eronată. În acest sens, datele referitoare la numărul punctelor de observație a apelor subterane nu reflectă realitatea instituțională, monitorizarea acestora fiind realizată de alte entități competente. Formularea necesită a fi revizuită pentru a asigura corectitudinea informației. Totodată, referința la transpunerea Directivei 2008/105/CE este incompletă și nu reflectă în mod corespunzător cadrul normativ și instituțional existent. Formularea actuală necesită a fi revizuită pentru a asigura o delimitare clară a atribuțiilor instituționale. Se constată că informația prezentată nu reflectă în mod actual stadiul implementării Regulamentului (UE) 2020/741. În acest sens, aducem la cunoștință că a fost realizat studiul privind potențialul de reutilizare a apelor epurate care este publicat pe pagina oficială a Ministerului Mediului https://mediu.gov.md/sites/default/files/Report_Study%20on%20Treated%20Wastewater%20Reuvase%20in%20Irrigation%20in%20Moldova%20(December%202025).pdf și din care pot fi preluate informații relevante și recente în acest domeniu. De asemenea, la moment se află în proces de elaborare cadrul normativ național aferent, care va transpune prevederile regulamentului și reglementa reutilizarea apelor epurate în condiții de siguranță (https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-de-guvern-cu-privire-la-aprobarea-regulamentului-privind-cerintele-minime-pentru-reutilizarea-apei/15961). Totodată, se recomandă completarea analizei Directivei 86/278/CEE privind utilizarea agricolă a nămolurilor de epurare, având în vedere că la nivel național există deja un ghid privind gestionarea nămolului de la stațiile de epurare a apelor uzate, aprobat prin Ordinul Ministerului Mediului nr. 39 din 30 martie 2022 cu privire la aprobarea Ghidului privind gestionarea nămolului de la stațiile de epurare a apelor uzate, publicat pe pagina oficială a Ministerului Mediului https://mediu.gov.md/sites/default/files/Fisiere/Alte%20fisiere/Ordin%20nr.%2039%20din%2030%20martie%202022%20cu%20privire%20la%20aprobarea%20Ghidului%20privind%20gestionarea%20n%C4%99molului%20de%20la%20sta%C4%99iile%20de%20epurare%20a%20apelor%20uzate.pdf	legal privind reorganizarea SHS în „Instituția Publică Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu”

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		20nr.39_30.03.2022%20Ghid%20gestionare%20n%C4%83mol%20de%20la%20sta%C8%9Biile%20de%20epurare.pdf), care poate servi drept bază pentru dezvoltarea cadrului normativ în domeniu. În acest context, elaborarea unui regulament național poate valorifica instrumentele și recomandările deja existente. De asemenea, se recomandă actualizarea informației prezentate la Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații, întrucât Republica Moldova se află deja în ciclul II de planificare privind gestionarea riscului de inundații, iar formularea actuală nu reflectă acest progres. Se constată că informația prezentată la Directiva 2006/7/CE privind gestionarea calității apei pentru scăldat, nu reflectă stadiul actual al procesului de transpunere. În acest sens, cadrul normativ aferent Directivei 2006/7/CE se află în proces de elaborare, proiectul fiind transmis Comisiei Europene pentru consultare. Formularea actuală necesită a fi actualizată pentru a reflecta progresul realizat.	
	96	La pct. 2.12. Se constată utilizarea neclară a termenilor „tratare” și „epurare”, care desemnează procese distincte. În contextul dat, este necesar a se face diferența între tratarea apei brute, realizată în vederea conformării acesteia cerințelor pentru consum uman, și epurarea apelor uzate, care are ca scop reducerea încărcării poluante înainte de deversarea acestora în corpurile de apă. Formularea actuală poate crea confuzii privind rolul și funcțiile acestor procese, în special în contextul în care apele uzate insuficient epurate pot afecta calitatea surselor de apă utilizate ulterior pentru alimentarea cu apă potabilă. De asemenea, se recomandă completarea formulării „conținut ridicat de nitrați, fluor și cloruri” cu referințe la alți parametri specifici apelor subterane, cum ar fi duritate, sodiu, sulfati și fier, în vederea unei reflectări mai complete a caracteristicilor de calitate.	Se acceptă.
	97	La Obiectivul specific 1.3 la acțiunea 1.3.3 se constată lipsa de claritate privind conținutul intervenției, sursa finanțării și rezultatul preconizat. Formularea „integrarea principiilor” este generală și nu definește măsuri	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		concrete, iar asocierea acesteia cu un „proiect de lege” nu este justificată, în condițiile în care cadrul legal aferent Directivei 2000/60/CE este deja instituit. Totodată, nu sunt clare fundamentarea costurilor estimate și delimitarea responsabilităților instituționale între Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și Ministerul Mediului.	În rezultatul dialogului cu reprezentantul Ministerului Mediului, această acțiune a fost exclusă.
	98	La fel, se recomandă revizuirea formulării acțiunii 1.3.4, prin excluderea sintagmei „în conformitate cu Regulamentul (UE) 2020/741”, întrucât, potrivit Programului național de aderare la Uniunea Europeană, elaborarea cadrului normativ aferent reutilizării apelor uzate epurate este în competența Ministerului Mediului și este planificată pentru anul 2026. Formularea necesită o ajustare pentru a reflecta corect delimitarea responsabilităților instituționale și calendarul de implementare.	Se acceptă. Toate ajustările au fost realizate conform PNA.
	99	De asemenea, se constată utilizarea neuniformă a denumirii instituției publice „Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”” pe parcursul documentului. În acest sens, se propune utilizarea consecventă a denumirii complete „Instituția Publică Administrația Națională „Apele Moldovei”” (abreviată „I.P. Administrația Națională „Apele Moldovei”), în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 849/2024.	Se acceptă.
Consiliul Concurenței (Nr. DJ-06/319-667 din 24.04.2026)	100	Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 24 aprilie 2026, a examinat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr.183/2012, proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2026-2030 (număr unic 343/MIDR/2026) și, în limitele competenței sale, comunică următoarele. Proiectul Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2026-2030, prevede crearea cadrului unitar și eficient de politici publice și reglementări prin care să fie asigurată dezvoltarea durabilă a sectorului, extinderea accesului populației la servicii sigure și de calitate, consolidarea sustenabilității financiare și operaționale a operatorilor și integrarea Republicii Moldova în standardele și angajamentele europene și internaționale. Costul total	Se acceptă. La elaborarea propunerilor de modificare/completare a mecanismelor de finanțare, vor fi luate în considerare aspectele de reglementare a ajutorului de stat.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		estimat al Programului este de 597, 651 mii lei, dintre care 344,950 mii lei sunt acoperiți din bugetul de stat. În cadrul Programului prin Obiectivul general 2 Creșterea performanței instituționale, operaționale și tehnice a autorităților publice locale și a operatorilor de alimentare cu apă și sanitație (AAS), se propune implementarea intervențiilor orientate spre profesionalizarea autorităților publice locale, dezvoltarea operatorilor regionali viabili și reducerea fragmentării excesive a serviciilor, cu accent pe eficiență operațională, sustenabilitate financiară și creșterea calității și continuității serviciilor. Prin implementarea Obiectivului general 3 Asigurarea sustenabilității financiare și creșterea capacității de mobilizare a resurselor pentru dezvoltarea 1 sectorului AAS, sectorul AAS va beneficia de finanțări mai bine direcționate, proiecte mai mature și o capacitate crescută de absorbție a fondurilor europene, contribuind direct la extinderea accesului populației, susținerea regionalizării și creșterea rezilienței financiare a sectorului. Astfel, finanțarea operatorilor AAS pentru implementarea intervențiilor prevăzute la Obiectivul general 2 și Obiectivul general 3 din proiectul Programului ar putea întruni semne ale ajutorului de stat/ajutor de minimis reglementat de Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, dacă va conferi operatorilor AAS un avantaj economic care nu ar fi fost obținut în condiții normale de piață. Respectiv, în eventualitatea în care măsurile prevăzute la Obiectivul general 2 și Obiectivul general 3 din proiect cad sub incidența Legii nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, furnizorul ajutorului de stat urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale stabilite în Legea nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței și urmează, după caz, a fi notificate Consiliului Concurenței la nivel de intenție proiectele de acte juridice prin care se propune acordarea măsurilor de sprijin și, ulterior, raportate anual Consiliului Concurenței. La acordarea intervențiilor prevăzute la Obiectivul general 2 și Obiectivul general 3 din proiectul Programului calificate ca ajutor de minimis, furnizorul ajutorului de minimis urmează să asigure respectarea normelor materiale și procedurale stabilite de către Legea	

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		nr.139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Regulamentul privind ajutorul de minimis, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.06/2024 și la acordarea ajutorului să asigure respectarea pragului de minimis prin obținerea de la beneficiarul ajutorului o declarație pe propria răspundere referitoare la valoarea ajutoarelor de minimis primite în ultimii doi ani calendaristici și regulile de cumulare ale ajutoarelor de minimis, iar ulterior să raporteze anual Consiliului Concurenței ajutorul de minimis acordat.	
Ministerul Finanțelor (Nr. 05-17/86/649 din 24.04.2026)	<i>La proiectul HG</i>		
	101	Potrivit art. 36 alin. (2) din Legea nr. 136 /2017 cu privire la Guvern, hotărârile se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat. Astfel, clauza de contrasemnare necesită a fi revizuită prin excluderea ministrului finanțelor din lista contrasemnatarilor.	Se acceptă.
	<i>La proiectul PND-AAS 2026-2030</i>		
	<i>Capitolul III „Obiective generale și specifice”</i>		
	102	Se propune reformularea Obiectivului specific 3.2. cu următorul cuprins: „Obiectiv specific 3.2. Planificarea și implementarea, până în anul 2030, a unui Plan de investiții pentru sectorul AAS, care să asigure finanțarea anuală a cel puțin 50 de proiecte cu impact sistemic și regional.” Reformularea pune accent pe acțiuni concrete (planificare și implementare) și pe rezultatul urmărit – Plan de investiții și finanțarea proiectelor, eliminând formularea tehnică „mecanism de finanțare multianual”, care nu reflectă clar conținutul intervențiilor propuse și nu corespunde celor patru domenii de intervenție identificate în program.	Se acceptă. Formularea obiectivului a fost schimbată la toate compartimentele relevante.
	103	Din textul „Plan multianual de investiții 2026–2030” se propune eliminarea cuvântului „multianual”, deoarece perioada de implementare este deja indicată explicit (2026–2030), iar repetarea acestei idei este inutilă.	Se acceptă.
	104	Textul „integrat în Strategia bugetară” se va substitui cu textul „propus spre planificare în Cadrul bugetar”. Totodată se menționează că,	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		planificarea resurselor bugetare nu întotdeauna asigură alocarea acestora.	
	105	În textul „Sunt alocate anual resurse financiare bugetare dedicate” se recomandă eliminarea cuvântului „dedicate”. În practica bugetară, bugetul de stat nu este structurat pe linii „dedicate” pentru astfel de intervenții, iar alocarea resurselor se face prin programe bugetare fundamentate pe performanță.	Se acceptă.
	106	Textul „Este revizuit cadrul normativ de finanțare (inclusiv HG nr. 152/2022), extinzând eligibilitatea investițiilor astfel încât minimum 6 tipuri de intervenții critice (digitalizare, laboratoare, echipamente, PIP, PSA, resurse umane, inventariere infrastructură) să poată fi finanțate din surse bugetare;”, urmează a fi revizuit prin prisma următoarelor obiecții: - în conformitate cu domeniile de intervenție identificate, care vizează completarea domeniilor stabilite la pct. 1 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 152/2022; - eliminarea referinței privind finanțarea directă din surse bugetare, deoarece pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 stabilește deja explicit sursa de finanțare a FNDRL, inclusiv prin alocări anuale din bugetul de stat.	Se acceptă. Cuvintele „surse bugetare” a fost înlocuite cu textul „ale Fondului Național de Dezvoltare Regională și Locală;”
	107	Textul „Finanțările publice bugetare sunt direcționate prioritar către” se va substitui cu textul „Resursele bugetare sunt planificate pentru”, deoarece este mai conformă procesului bugetar. De asemenea, nu este clar argumentat în document cum direcționarea prioritară a finanțărilor către anumite proiecte ar conduce automat la creșterea eficienței utilizării resurselor bugetare, motiv pentru care această relație ar trebui clarificată.	
	<i>Capitolul IV „Indicatori de monitorizare”</i>		
	108	În tabelul cu indicatorii de impact, obiectiv general 3, coloana „indicatori de impact” textul „surse publice și externe” se va substitui cu textul „resurse bugetare și surse externe”, pentru o formulare mai exactă. Aceeași ajustare terminologică ar trebui aplicată în întregul document PND-AAS 2026–2030. Totodată, valoarea țintă stabilită pentru anul 2030 pare foarte ambițioasă, în contextul actualelor constrângeri bugetare, fiind recomandată reevaluarea acesteia.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	109	În tabelul cu indicatorii de rezultat, obiectiv specific 3.2, coloana indicatori de rezultat, textul „surse publice bugetare” se va substitui cu textul „alocări din bugetul de stat”, formulare conformă terminologiei utilizate în domeniul finanțelor publice.	Se acceptă.
	110	Concomitent, se invocă revizuirea Planului de acțiuni privind implementarea PND-AAS 2026–2030, prin prisma celor expuse asupra Programului.	Se acceptă.
	<i>La Nota de fundamentare</i>		
	111	La pct. 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative”, în contextul constrângerilor bugetare existente, se constată că Programul presupune un angajament financiar semnificativ din bugetul de stat, estimat la 344.950,00 mii lei (57,71% din costul total). Deși structura de finanțare include și asistență externă în valoare de 125.500,00 mii lei (20,99%), precum și costuri neacoperite de 127.200,00 mii lei (21,28%), implementarea Programului necesită o planificare bugetară riguroasă și identificarea unor surse suplimentare de finanțare pentru a evita presiuni suplimentare asupra bugetului de stat. În aceste condiții, se atrage atenția asupra constrângerilor bugetare și se recomandă etapizarea implementării măsurilor propuse și a corelării acestora cu posibilitățile reale ale cadrului bugetar pe termen mediu, precum și cu mobilizarea resurselor externe disponibile, pentru a asigura sustenabilitatea financiară a Programului.	Se acceptă. Așa cum este menționat în comentariile anterioare, în mare parte, sursa de finanțare a acțiunilor urmează a fi FNDRL, acestea constituind mecanisme de finanțare a proiectelor investiționale. Pentru restul activităților, MIDR deja a inițiat dialogul cu mai mulți parteneri de dezvoltare pentru implementarea acțiunilor expuse, în special acțiuni soft cum ar fi analiza funcțională, modificarea și completarea cadrului legal etc.
Ministerul Sănătății (Nr. 09/1486 din 27.04.2026)	112	La obiectivul specific 2.2, acțiunea 2.2.2 „Elaborarea și aplicarea mecanismelor de finanțare și suport pentru elaborarea Planurilor de Siguranță a Apei (PSA) de către operatorii regionali, în conformitate cu Directiva (UE) 2020/2184, inclusiv prin instruire și asistență tehnică specializată”, se propune completarea coloanei „instituție responsabilă/parteneri” cu Agenția Națională pentru Sănătate Publică (ANSP), având în vedere atribuțiile prevăzute la art. 13 din Legea nr.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		182/2019 privind calitatea apei potabile, care instituie rolul acesteia în coordonarea, monitorizarea și controlul implementării Planurilor de Siguranță a Apei.	
	113	Referitor la acțiunea 2.2.3, se propune revizuirea structurii acesteia, întrucât, în forma actuală, include componente eterogene care nu permit o delimitare clară a responsabilităților instituționale. În acest sens, se menționează că ANSP nu are atribuții în domeniul digitalizării sistemelor operaționale ale operatorilor (SCADA, GIS, CMMS, DMA), însă deține responsabilități în domeniul elaborării și implementării Planurilor de Siguranță a Apei (PSA). Prin urmare, se recomandă separarea acestor componente în acțiuni distincte sau reformularea acestora, astfel încât să fie stabilite responsabilități clare, acțiuni măsurabile și indicatori de monitorizare relevanți.	Nu se acceptă. Acțiunea stabilește responsabilități privind elaborarea mecanismelor de finanțare în domeniul dezvoltării regionale, eligibile pentru finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, dar nu delimitarea competențelor privind elaborarea PSA. Prin urmare, responsabilitățile instituționale sunt descrise conform prevederilor Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în RM și Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală.
	114	La Obiectivul specific 2.3, se propune completarea cu o acțiune nouă, cu următorul conținut: „2.3.5. Implementarea sistemului MLearn (HG nr. 411/2020) ca instrument pentru asigurarea procesului continuu de instruire a personalului din domeniul alimentării cu apă și sanitație (AAS)”. În acest context, se propune stabilirea unor indicatori de monitorizare, precum numărul contractelor de instruire încheiate și numărul modulelor elaborate, precum și desemnarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) în calitate de instituție responsabilă pentru elaborarea și implementarea acțiunii, cu includerea Ministerului Mediului și ANSP în calitate de instituții partenere.	Se acceptă parțial. Nu a fost inclusă o nouă acțiune, dar a fost completată acțiunea cu numărul 2.3.3.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (Nr. 11/1-05/1406 din 12.05.2026)	115	Totodată, La pct. 2.5. Armonizarea legislativă cu directivele UE din Programul național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030 menționăm că, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 265/2025 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Măsurile de protecție a solului în cadrul practicilor agricole”, sunt transpuse prevederile Directivei 86/278/CEE a	Se acceptă. Documentul a fost completat conform solicitării.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, în cazul utilizării nămolurilor de epurare în agricultură (CELEX: 31986L0278), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 181 din 4 iulie 1986, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2019/1010 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019.	
Procedura de informare			
Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru	116	La capitolul IX - Proceduri de monitorizare, evaluare și raportare, Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru este menționată de două ori. Prima mențiune urmează a fi exclusă în corespundere cu avizul precedent.1	Se acceptă.
(Nr. 36/01-06/737 din 02.06.2026)	117	Pe tot parcursul proiectului, ori de câte ori se face referire la „Registrul de infrastructură tehnico-edilitară”, constatăm utilizarea unei denumiri care nu corespunde cadrului normativ în vigoare. În acest sens, recomandăm revizuirea și substituirea acesteia cu denumirea corectă și oficială „Registrul de evidență a rețelelor edilitare”, în conformitate cu prevederile Legii nr. 290/2024 cu privire la evidența rețelelor edilitare.	Se acceptă.

118	Examinând acțiunea 2.1.3 „Elaborarea și implementarea mecanismelor de finanțare și suport tehnic pentru inventarierea, digitalizarea și înregistrarea infrastructurii AAS în Registrul de evidență a rețelelor edilitare, inclusiv amendarea HG nr. 152/2022 pentru a permite finanțarea inventarierii”, în cadrul căreia este vizată și Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC), se constată lipsa unei justificări clare privind modul de identificare și fundamentare a mijloacelor financiare propuse pentru implementarea acțiunii. În particular, proiectul prevede un buget total de 20 000 mii lei pentru perioada 2027–2030, integral din bugetul de stat, repartizat uniform câte 5 000 mii lei anual, fără a fi explicat modul de estimare a acestor costuri, metodologia utilizată sau necesitățile concrete care au stat la baza stabilirii acestor alocări financiare. Totodată, reținem că, Programul, face referire generală la necesitatea inventarierii, digitalizării și înregistrării infrastructurii AAS în registrele naționale, precum și la sprijinirea APL în procesul de înregistrare a infrastructurii în Registrul de evidență a rețelelor edilitare. Cu toate acestea, proiectul nu conține informații suficiente privind volumul estimativ al infrastructurii ce urmează a fi inventariată, numărul unităților administrativ teritoriale vizate, tipurile de lucrări ce urmează a fi finanțate sau criteriile utilizate pentru repartizarea cheltuielilor pe ani. Suplimentar, necesită clarificare indicatorul de monitorizare prevăzut pentru această acțiune – „Minimum 50 de seturi de date digitalizate și înregistrate în Registrul de infrastructură tehnico-edilărită”. În acest sens, proiectul nu explică ce reprezintă concret „seturile de date” menționate, care este conținutul și structura acestora, dacă acestea se referă la localități, rețele, obiecte de infrastructură sau alte categorii de date, precum și argumentele care au stat la baza stabilirii pragului de exact 50 de seturi de date digitalizate. Prin urmare, recomandăm completarea notei de fundamentare și/sau a Programului cu explicații detaliate privind metodologia de estimare a costurilor, criteriile de repartizare a alocațiilor bugetare pe ani și justificarea indicatorilor de monitorizare stabiliți pentru acțiunea 2.1.3.	Nu se acceptă. Acțiunea 2.1.3 este orientată spre crearea unor noi oportunități de suport financiar pentru autoritățile publice locale și consolidarea eforturilor AGCC în mentenanța și operaționalizarea Registrului e evidență a rețelelor edilitare. HG 152/2022 reprezintă actul normativ care reglementează modul de finanțare a proiectelor din sursele alocate în Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, astfel fiind create noi oportunități pentru ameliorarea situației APL în gestionarea infrastructurii și serviciile AAS, dar și pentru popularea cu date a Registrului sus menționat, aflat în gestionarea și mentenanța AGCC. Prin urmare, în rezultatul dialogului cu reprezentanți AGCC, a fost clarificat acest subiect și a fost agreată păstrarea acțiunii cu ajustarea formulării pentru Indicatorul de monitorizare: <i>„Minimum proiecte implementate privind inventarierea infrastructurii cu 50 de seturi de date privind infrastructura AAS existentă în 50 de localități, digitalizate și înregistrate în Registrul de evidență a rețelelor edilitare”</i>
119	Examinând obiectivul 1.1.8, care vizează dezvoltarea și operaționalizarea Registrului de evidență a rețelelor edilitare și în cadrul	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		căruia este vizată inclusiv Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru (AGCC), constatăm că, resursele financiare prevăzute în Program, acoperă exclusiv activitățile de mentenanță și întreținere a Registrului de evidență a rețelelor edilitare. Aceste costuri nu includ și alte activități necesare pentru operaționalizarea deplină a sistemului informațional respectiv. Totodată, indicatorul de monitorizare stabilit – „Registru electronic operațional și testat pentru minimum 50 UAT de nivelul I” necesită clarificări suplimentare, întrucât proiectul nu explică ce activități concrete presupune noțiunea de „operaționalizare” a Registrului, ce înseamnă „testat” în contextul indicatorului respectiv, care sunt funcționalitățile ce urmează a fi implementate, care sunt criteriile de selectare a celor minimum 50 unități administrativ-teritoriale de nivelul I, precum și care sunt rezultatele concrete urmărite prin atingerea acestui indicator. În același timp notăm că, în cazul în care prin obiectivul 1.1.8 se urmăresc activități mai ample decât simpla mentenanță a Registrului, inclusiv dezvoltarea funcționalităților sistemului, integrarea și validarea datelor, suport tehnic pentru autoritățile publice locale, instruirea utilizatorilor sau alte măsuri necesare operaționalizării Registrului, atunci costurile de implementare prevăzute în Program nu sunt suficiente, întrucât acestea acoperă doar cheltuielile aferente mentenanței Registrului de către AGCC, fără includerea cheltuielilor necesare pentru realizarea integrală a activităților aferente operaționalizării sistemului informațional respectiv. Prin urmare, recomandăm revizuirea și ajustarea obiectivului 1.1.8, inclusiv prin clarificarea activităților concrete ce urmează a fi realizate în cadrul operaționalizării Registrului, reformularea și detalierea indicatorilor de monitorizare, astfel încât aceștia să fie măsurabili, clari și corelați direct cu rezultatele urmărite, precum și ajustarea cuantumului resurselor financiare prevăzute în Program, în funcție de activitățile și indicatorii efectiv stabiliți pentru implementarea obiectivului respectiv.	Similar comentariului anterior, în rezultatul dialogului cu AGCC, acțiunea și indicatorul de monitorizare au fost ajustate.
Ministerul Finanțelor	120	Textul „Finanțările publice bugetare sunt direcționate prioritar către” se va substitui cu textul „Resursele bugetare sunt planificate pentru”,	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
(Nr. 05-17/103/1874 din 02.06.2026)		deoarece este mai conformă procesului bugetar. De asemenea, nu este clar argumentat în document cum direcționarea prioritară a finanțărilor către anumite proiecte ar conduce automat la creșterea eficienței utilizării resurselor bugetare, motiv pentru care această relație ar trebui clarificată.	
	121	Textul „Elaborarea Planului multianual de investiții 2026–2030 pentru sectorul AAS, corelat cu Strategia bugetară pe termen mediu, Planul Național de Investiții Publice și Secțiunea Specializată „Apă și Sanitație” din PATN” se va substitui cu textul „Elaborarea Planului de investiții 2026–2030 pentru sectorul AAS, corelat cu Cadrul bugetar pe termen mediu, Planul Național de Investiții Publice și Secțiunea Specializată „Apă și Sanitație” din PATN”.	Se acceptă.
	122	Subsidiar, pe tot parcursul textului, în sintagma „Plan multianual de investiții” se propune eliminarea cuvântului „multianual”, deoarece perioada de implementare este deja indicată explicit (2026–2030), iar repetarea acestei idei este inutilă.	Se acceptă.
	123	Suplimentar, Planul de acțiuni urmează de completat la final cu un rând nou „Total” care va însuma costul tuturor acțiunilor incluse în tabel.	Se acceptă.
Cancelaria de Stat (Nr. 21/1-78-6401 din 05.06.2026)	124	La Capitolul I. Introducere, referințele la Strategia națională de dezvoltare regională 2022–2028 sunt prezentate repetitiv. În vederea eliminării redundanțelor și îmbunătățirii coerenței textului, se va asigura menținerea unei singure mențiuni relevante a strategiei respective.	Se acceptă.
	125	Se va revizui și completa alineatul privind Secțiunea specializată „Apă și Sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (în continuare – PATN), astfel încât să fie reflectate mai explicit rolul și contribuția acesteia la realizarea obiectivelor sectoriale, precum și complementaritatea sa cu Programul. În acest sens, având în vedere că Programul nu include un obiectiv distinct dedicat dezvoltării infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație, deși această dimensiune este prevăzută în documentele de planificare strategică de nivel național, inclusiv în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Legea nr. 315/2022, și Strategia națională de dezvoltare regională 2022–2028, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		40/2022, se consideră oportună evidențierea mai explicită a modului în care PATN completează cadrul strategic al sectorului și susține implementarea priorităților asumate la nivel național.	
	126	La capitolul IV. Indicatori de monitorizare, reiterăm importanța delimitării clare a tipurilor de indicatori de monitorizare. Urmare a ajustărilor efectuate, se constată că o parte dintre indicatorii de impact reprezintă de fapt indicatori de alt tip. În acest sens, atragem atenția îndeosebi asupra următorilor indicatori: A. „Volumul mediu anual total al investițiilor în sectorul AAS din surse bugetare, externe și alte surse atrase” – reprezintă un indicator de resurse, care reflectă nivelul resurselor financiare mobilizate pentru implementarea intervențiilor și nu impactul generat de acestea. B. Un alt exemplu este indicatorul „Ponderea proiectelor investiționale AAS cu impact regional sau sistemic în totalul investițiilor finanțate” - reprezintă un indicator de rezultat, care reflectă prioritatea acordată anumitor categorii de investiții și structura portofoliului investițional finanțat, fără a măsura efectele generate de aceste investiții asupra beneficiarilor sau asupra sectorului.	Se acceptă.
	127	Pentru a consolida trasabilitatea coerentă a intervențiilor de politici din sector, se solicită completarea tabelului dedicat indicatorilor de impact cu următorul indicator din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (menționat, de asemenea, la capitolul I al Programului): „Ponderea apelor normativ epurate în volumul total al apelor uzate, evacuate în corpurile de apă, %”.	Se acceptă.
	128	Se va asigura aplicarea unui standard unitar de prezentare a valorilor de referință și a valorilor-țintă al indicatorilor de monitorizare. Cu titlu de exemplu, pentru indicatorul de impact „Gradul de conformitate a cadrului normativ național AAS cu directivele și regulamentele UE relevante (%)”, valoarea de referință este exprimată calitativ „Conformitate parțială” în timp ce valoarea-țintă este prezentată cantitativ „≥80%”. Această uniformizare este o precondiție importantă pentru evaluarea obiectivă a progresului și pentru transpunerea și raportarea corectă a datelor în platforma guvernamentală „e-Monitorizare”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	129	La coloana „Sursa de date”, este necesară o abordare unitară privind indicarea instituțiilor responsabile de furnizarea datelor, prin utilizarea consecventă fie a abrevierilor oficiale, fie a denumirilor complete ale instituțiilor.	Se acceptă.
	130	Se consideră oportun excluderea tabelului dedicat indicatorilor de produs, întrucât aceștia sunt deja integrați distinct per acțiune în cadrul Planului de acțiuni al Programului. Din punct de vedere metodologic, indicatorii de produs constituie elemente intrinseci ale Planului de acțiuni, fiind formulați în mod direct pe baza acțiunilor, fapt care structural face ca menținerea unui tabel centralizat separat să fie redundantă.	Nu se acceptă. Luând în considerație că există deja un proces de armonizare între Tabelul de indicatori propus pentru a fi exclus și Planul de acțiuni, solicităm respectuos să fie acceptată păstrarea formei actuale a documentului.
	131	La Capitolul VI „Costuri” se va asigura utilizarea unui format unitar pentru prezentarea valorilor financiare, întrucât în prezent se constată utilizarea neconsecventă a acestora, ca exemplu: „1,500” și „151.500”.	Se acceptă.
Expertiza juridică			
Ministerul Justiției (Nr. 04/1-6396 din 11.06.2026)	132	Anexa se va completa cu parafa de aprobare care va avea următorul cuprins: „Aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. ____/2026”, conform uzanțelor normative.	Se acceptă.
	133	La capitolul I, alineatul al doilea se va exclude, întrucât ține de conținutul notei de fundamentare.	Se acceptă.
	134	În referința la Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, se va indica și legea prin care a fost aprobată (Legea nr. 315/2022) (obiecție valabilă și la subpct. 2.2, capitolele III, IV, VI).	Se acceptă.
	135	Semnele grafice se vor exclude, deoarece nu sunt caracteristice actelor normative.	Se acceptă.
	136	În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (în continuare - Legea nr. 100/2017), exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Pornind de la prevederea legală enunțată, în alineatul al patrulea, abrevierea „AAS” se	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		va substitui cu denumirea completă. Observația dată este valabilă pentru toate cazurile similare din proiect.	
	137	La alineatul al patrulea se va revizui numerotarea diviziunilor cu „(i), (ii), (iii)”, conform prevederilor art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017 (obiecție valabilă și la subpct. 2.2 din Program; acțiunea 2.1.2 din Plan).	Se acceptă
	138	Pornind de la prevederile Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, la alineatul al cincilea, cuvintele „autoritățile publice locale” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrației publice locale” (obiecție valabilă și în alte cazuri similare din proiect).	Se acceptă.
	139	În referința la Strategia națională de dezvoltare regională 2022–2028, după cuvântul „regională” se va completa cu cuvintele „a Republicii Moldova pentru anii”. Totodată, se va indica și hotărârea Guvernului prin care aceasta a fost aprobată (Hotărârea Guvernului nr. 40/2022) (obiecție valabilă în tot textul proiectului, inclusiv capitolul III).	Se acceptă.
	140	Întru corectitudinea redactării, textul „Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană (ratificat prin Legea nr. 112/2014)” se va substitui cu textul „Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte ratificat prin Legea nr. 112/2014”.	Se acceptă.
	141	La alineatul al nouălea, textul „HG nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029” se va substitui cu textul „Hotărârea Guvernului nr. 306/2025 cu privire la aprobarea Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029”.	Se acceptă.
	142	Totodată, textul „Cluster IV” se va substitui cu textul „Cluster 4”.	Se acceptă.
	143	Întru corectitudinea redactării, textul „Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE)” se va substitui cu textul „Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei”, textul „Directiva (UE) 2020/2184 privind apa potabilă” se va substitui cu	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		textul „Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman”, textul „Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (UE) 2024/3019” se va substitui cu textul „Directiva (UE) 2024/3019 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane”.	
	144	În același scop, textul „Sistemul Informațional geografic de stat la nivel local, instituit conform HG nr. 36/2024” se va substitui cu textul „Sistemul Informațional geografic de stat la nivel local, instituit conform Hotărârii Guvernului nr. 36/2024 cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional geografic de stat la nivel local pentru autoritățile administrației publice locale și a Regulamentului resursei informaționale formate de Sistemul informațional geografic de stat la nivel local pentru autoritățile administrației publice locale”.	Se acceptă.
	145	Dispoziția de la penultimul alineat, conform căreia „Prezentul Program a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale cu asistența financiară a UNICEF,” se va exclude din proiectul anexei și se va indica la poziția 6 din nota de fundamentare.	Nu se acceptă. Acest alineat a fost inclus la solicitarea Cămarilor de Stat prin avizul nr. 21/1-78-1444 din 10.02.2026
	146	În conformitate cu art. 52 alin. (2) și (3) din Legea nr. 100/2017, „(2) Punctele, de regulă, nu au denumire, sunt expuse fără utilizarea cuvântului „punct” și se însemnează consecutiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct, începând cu primul și terminând cu ultimul, de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. (3) Pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar.”. Pornind de la prevederea legală enunțată, în capitolul II, punctele se vor renumera. Totodată, pornind de la ideea că punctele nu au denumire, acestea se vor grupa în secțiuni. Astfel, secțiunea 1 va avea următorul cuprins: „Secțiunea 1 Context general și angajamente asumate”. În acest sens, se va revizui întreg capitolul II.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	147	Pornind de la prevederile Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate și ale Legii nr. 436/2006, la subpct. 2.1 penultimul alineat, cuvintele „autorităților publice naționale și locale” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrației publice centrale și autoritățile administrației publice locale” (obiecție valabilă și la subpct. 2.2 și 2.3).	Se acceptă.
	148	În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. e) și alin. (4) din Legea nr. 100/2017, dacă este necesară preluarea unor termeni și sintagme noi din alte limbi, se indică și corespondentul acestora în limba română. Prin urmare, la subpct. 2.2, abrevierea „FAO” se va substitui cu denumirea completă și se va indica corespondentul în limba română (obiecție valabilă și pentru abrevierile „CRM”, „CMMS”) .	Se acceptă.
	149	La subpct. 2.4, cuvintele „instituțiilor publice” propunem a fi substituite cu cuvintele „entităților publice”, or, cuvântul „entitate” este mai larg și cuprinde atât autoritățile, cât și instituțiile.	Se acceptă.
	150	Pornind de la prevederile art. 12 alin. (2) din Legea nr. 303/2013 privind serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare, în conformitate cu care „(2) Gestiunea directă se realizează prin intermediul entităților specializate, cu personalitate juridică, organizate în subordinea consiliului local al unității administrativ-teritoriale, având patrimoniu propriu, gestiune economică proprie și autonomie financiară și funcțională”, la subpct. 2.4, cuvintele „Interzicerea gestiunii directe a serviciilor de către autoritățile locale fără personalitate juridică și obligativitatea înființării de operatori specializați” se vor substitui cu cuvintele „Interzicerea gestiunii directe a serviciilor de către consiliul local al unității administrativ-teritoriale în lipsa entităților specializate cu personalitate juridică în subordinea acestuia și obligativitatea înființării entităților specializate”.	Se acceptă.
	151	Întru corectitudinea redactării, la subpct. 2.4, textul „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 319/2025” se va substitui cu textul „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 319/2025” (obiecție valabilă și la Regulamentul-cadru cu privire la indicatorii de performanță ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 319/2025, Caietului de sarcini-cadru al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 358/2019, Regulamentul privind principiile de efectuare a investițiilor în sectorul de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrare al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 169/2025, Regulamentul cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrare al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 780/2023, Regulamentul privind procedurile de prezentare și examinare a cererilor titularilor de licențe privind prețurile și tarifele reglementate, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 286/2018, Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 489/2019).	
	152	Textul „Contractul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 320/2025” se va substitui cu textul „Contractul-cadru de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 320/2025”, or, denumirea indicată în proiect este greșită.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	153	Textul „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori, aprobată prin Hotărârea ANRE nr. 270/2015” se va substitui cu textul „Metodologia privind aprobarea și aplicarea tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 270/2015”.	
	154	Pornind de la prevederile Legii nr. 436/2006, la subpct. 2.4, cuvintele „autoritățile locale” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrației publice locale”.	Se acceptă.
	155	În referința la Legea nr. 1402/2002, din denumirea acesteia se va exclude cuvântul „privind”.	Se acceptă.
	156	Întru corectitudinea redactării, textul „Directiva UE (UE) 2024/3019 privind epurarea apelor urbane uzate” se va substitui cu textul „Directiva (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane (reformare)”.	Se acceptă.
	157	În vederea uniformizării terminologiei, în referința la Hotărârea Guvernului nr. 802/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile de deversare a apelor uzate în corpurile de apă, noțiunea „parametrilor limită admisibili” se vor substitui cu cuvintele „valorilor limită admisibile”. Totodată, se va exclude referința la sancțiunile aplicabile operatorilor, or, Hotărârea Guvernului nr. 802/2013 nu conține asemenea reglementări.	Se acceptă.
	158	La subpct. 2.5 alineatul al doilea, textul „să abordeze (total sau parțial) nouă directive-cheie ale Uniunii Europene” se va substitui cu textul „să transpună (total sau parțial) nouă directive-cheie ale Uniunii Europene”.	Se acceptă.
	159	La subpct. 2.5 alineatul al treilea, se va indica denumirea corectă a Directivei 2000/60/CE: Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.	Se acceptă.
	160	La subpct. 2.5 alineatul al patrulea, se va indica denumirea corectă a Directivei (UE) 2020/2184: Directiva (UE) 2020/2184 a Parlamentului	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		European și a Consiliului din 16 decembrie 2020 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare).	
	161	Totodată, în referința la Legea nr. 182/2019 și Hotărârea Guvernului nr. 651/2023, se vor indica și denumirile acestora. Regulamentul sanitar privind materialele și substanțele care intră în contact cu apa potabilă și metodele de testare a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 578/2025. Prin urmare, enunțul „Totodată, este în pregătire un Regulament sanitar privind materialele și substanțele care vin în contact cu apa potabilă, necesar pentru conformarea completă la cerințele europene.” se va exclude și se va face referință la „Regulamentul sanitar privind materialele și substanțele care intră în contact cu apa potabilă și metodele de testare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 578/2025”.	Se acceptă.
	162	La subpct. 2.5 alineatul a cincilea, se va indica denumirea corectă a Directivei 2013/51, „Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman”	Se acceptă.
	163	În referința la Hotărârea Guvernului nr. 934/2007, se va indica și denumirea acesteia: „Hotărârea Guvernului nr. 934/2007 cu privire la instituirea Sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate””. Totodată, se va indica denumirea corectă a sistemului informațional „Sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”.	Se acceptă.
	164	În referința la Directiva 2008/105/CE se va indica denumirea deplină a acesteia: „Directiva 2008/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE”.	Se acceptă.
	165	În referința la Regulamentul (UE) 2020/741 se va indica denumirea corectă: „Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		Consiliului din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei”.	
	166	În referința la Directiva (UE) 2024/3019, se va indica denumirea deplină: „Directiva (UE) 2024/3019 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2024 privind epurarea apelor uzate urbane.”.	Se acceptă.
	167	Deși, potrivit proiectului, Directiva (UE) 2024/3019 este transpusă parțial prin Legea apelor nr. 272/2011, Legea nr. 303/2013 privind serviciile publice de alimentare cu apă și canalizare, Hotărârea Guvernului nr. 950/2013 și Hotărârea Guvernului nr. 802/2013, menționăm că în clauza de armonizare la actele normative enunțate nu este indicată Directiva (UE) 2024/3019. Prin urmare, dispoziția de la subpct. 2.5 alineatul al nouălea se va revizui.	Se acceptă.
	168	În referința la Directiva 86/278/CEE, se va indica denumirea deplină: „Directiva Consiliului din 12 iunie 1986 privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (86/278/CEE)”.	Se acceptă.
	169	În referința la Directiva 2007/60/CE, se va indica denumirea corectă: „Directiva 2007/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2007 privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații”.	Se acceptă.
	170	Pornind de la ideea că, potrivit proiectului, Directiva 2007/60/CE este deja transpusă în legislația națională, se vor indica și actele normative naționale care o transpun.	Se acceptă.
	171	În referința la Directiva 2006/7/CE se va indica denumirea corectă: „Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE”. 5 La subpct. 2.5, în referința la Legea nr. 290/2024, se va indica denumirea corectă: „Legea nr. 290/2024 cu privire la evidența rețelelor edilitare”.	Se acceptă.
	172	Cu privire la dispoziția de la subpct. 2.5 „Modernizarea infrastructurii și creșterea capacității de investiții”, menționăm că prin Ordinul ministrului agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 128/2020 a fost aprobată Instrucțiunea privind elaborarea secțiunii specializate „Apă	Nu se acceptă. În textul documentului, la punctul menționat sunt acțiunile necesare pentru a asigura un

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN). Luând în considerare observația expusă, prevederea respectivă se va revizui.	grad sporit de conformare a legislației naționale la prevederile acquis-ului comunitar, prin urmare, nu este clar comentariul propus luând în considerație, că prevederile Secțiunii specializate sunt elaborate inclusiv reieșind din prevederile reglementărilor UE. Prin urmare, reieșind din modul cum este formulată propunerea, nu este clar ce anume trebuie de revizuit în textul documentului.
	173	Pornind de la prevederile anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 690/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, în cuprinsul propus la subpct. 2.7, cuvintele „gestionarea programelor de investiții” vor fi succedate de cuvântul „capitale”.	Se acceptă.
	174	Prevederea de la subpct. 2.7, potrivit căreia Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale are rolul de implementare a proiectelor majore în infrastructura de apă și canalizare, se va revizui prin prisma prevederilor pct. 7 subpct. 9) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 690/2017, conform cărora ministerul are funcția de a elabora și monitoriza implementarea proiectelor de dezvoltare în domeniile de activitate (a se vedea în acest sens și art. 4 pct. 1) lit. b) din Legea nr. 98/2012). Totodată, menționăm că, potrivit subpct. 2.9 se propune crearea unei autorități naționale de implementare a politicilor publice în domeniul serviciilor comunale (obiecție valabilă și la capitolul IX alineatul al patrulea).	Se acceptă parțial. Textul a fost completat, însă la formularea textului din prezentul Program au fost luate în considerație nu doar prevederile HG 690/2017, dar și al altor acte normative, care stabilesc că MIDR în calitate de entitate responsabilă pentru domeniul dezvoltării regionale, are și competențe de aprobarea a portofoliilor de proiecte investiționale și monitorizarea implementării acestora.
	175	Pornind de la ideea că la subpct. 2.7 alineatul al patrulea, se face referință atât la ministere, cât și la alte autorități publice (ANRE, ANSP), cuvintele „coordonarea insuficientă cu alte ministere de resort” vor fi succedate de cuvintele „și alte autorități publice”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	176	Potrivit art. 453 alin. (1) din Codul civil nr. 1107/2002, „(1) Patrimoniul reprezintă totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale (care pot fi evaluate în bani), privite ca o sumă de valori active și pasive legate între ele, aparținând unor persoane fizice și juridice determinate.”. În conformitate cu pct. 11 din Hotărârea Guvernului nr. 849/2024 cu privire la organizarea și funcționarea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei” și la modificarea unor hotărâri ale Guvernului „11. Agenția Proprietății Publice va institui comisia de transmitere și va asigura transmiterea terenurilor fondului apelor, construcțiilor hidrotehnice și a altor bunuri (imobile/părți componente ale bunurilor imobile/mobile), în administrarea Ministerului Mediului și în gestiunea Instituției Publice Administrația Națională „Apele Moldovei”, potrivit prevederilor Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 901/2015, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărâri.”. Drept urmare, dispoziția de la subpct. 2.7, în conformitate cu care, „Agenția Proprietății Publice, responsabilă de gestionarea patrimoniului statului aferent infrastructurii de apă” se va revizui prin prisma prevederilor enunțate, deoarece este formulată necorespunzător.	Nu se acceptă. Infrastructura aferentă fondului apelor și construcții hidrotehnice nu reprezintă infrastructura de alimentare cu apă și de canalizare și nu pot fi aplicate prevederile HG menționat în aviz. Suplimentar, textul este orientat menționează că instituțiile vizate asigură suport metodologic dar nu stabilesc noi atribuții sau competențe delegate unor actori instituționali.
	177	Întru corectitudinea redactării, la subpct. 2.8 alineatul întâi, cuvintele „responsabilitatea executivă” se vor substitui cu textul „responsabilitatea autorității executive din unitatea administrativ-teritorială”, iar cuvintele „la nivel comunitar” se vor substitui cu cuvintele „la nivel local”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	178	Potrivit art. 131 alin. (1) din Legea nr. 303/2013, sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare sunt parte componentă a infrastructurii tehnico edilitare a unităților administrativ-teritoriale, sunt bunuri de interes și folosință publică și aparțin, prin natura lor sau potrivit legii, domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, fiind supuse regimului juridic al proprietății publice în conformitate cu Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice. Pornind de la prevederea legală enunțată, la subpct. 2.8 formula „autoritățile publice locale dețin calitatea de proprietari ai infrastructurii aferente” se va ajusta corespunzător.	Se acceptă.
	179	În conformitate cu art. 13 alin. (3) din Legea nr. 303/2013, „(3) Contractele de delegare a gestiunii se aprobă prin decizie de atribuire, adoptată de autoritățile deliberative ale unităților administrativ-teritoriale, și se semnează de către autoritățile executive ale acestora.”. Pornind de la prevederea legală enunțată, enunțul al doilea de la subpct. 2.8 alineatul al treilea, „Acestea pot opta pentru gestiune directă, prin structuri proprii, sau pentru gestiune delegată, prin operatori licențiați, în baza contractelor de delegare aprobate de autoritatea deliberativă.” se va ajusta corespunzător.	Se acceptă.
	180	Adițional, menționăm că, potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate (comune), orașe (municipii) sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Potrivit art. 1 și 40 din Legea nr. 436/2006 primăria constituie o structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale. Astfel, primăria nu constituie subiect de drept și, deci, nu poate participa la raporturi juridice. Pornind de la prevederile legale enunțate, la subpct. 2.8 alineatul al patrulea referința la primării se va ajusta corespunzător (obiecție valabilă și la subpct. 2.8 alineatul al șaselea; subpct. 2.9 alineatul al patrulea).	Se acceptă.
	181	Statutul de persoană juridică atribuit operatorului rezultă din semnificația noțiunii „operator” din Legea nr. 303/2013. Prin urmare, la	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
		subpct. 2.8 alineatul al cincilea, cuvintele „cu personalitate juridică” care succed cuvântul „operatori” se vor exclude ca fiind excedente.	
	182	Întru corectitudinea redactării, textul „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat în redacție nouă prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 319/2025” se va substitui cu textul „Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 319/2025” (obiecție valabilă și pentru alte cazuri similare din proiect).	Se acceptă.
	183	În conformitate cu art. 64 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, „(1) Modificările se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Intervențiile ulterioare privind modificarea sau abrogarea normelor modificate ori a dispozițiilor de modificare trebuie raportate la actul de bază.”. Pornind de la prevederea legală enunțată, la subpct. 2.8 alineatul opt, textul „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, modificată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 50/2025” se va substitui cu textul „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și de epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 489/2019”.	Se acceptă.
	184	În aceeași ordine de idei, referința la „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare furnizate de către operatori, modificată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 51/2025” se va substitui cu referința la „Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor la serviciile auxiliare prestate consumatorilor de către operatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale de Reglementare în Energetică nr. 270/2015”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	185	La subpct. 2.8 alineatul al unsprezecelea, cuvântul „cronică” se va exclude ca fiind excedent.	Se acceptă.
	186	Întru corectitudinea redactării, textul „Legea nr. 17/2023 privind asociațiile de cooperare intercomunitară” se va substitui cu textul „Legea nr. 17/2023 cu privire la asociațiile de dezvoltare intercomunitară”. La același alineat, cuvântul „formală” se va exclude, deoarece este excedent.	Se acceptă.
	188	În conformitate cu art. 2 alin. (2) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală „(2) Funcția de fondator al întreprinderii municipale este exercitată de autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale, iar în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia – și de Comitetul executiv.”. Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 246/2017, „(1) Fondatorul întreprinderii de stat și fondatorul întreprinderii municipale, împreună cu autoritatea executivă, în limita competențelor atribuite, exercită drepturile de administrare a întreprinderii prin intermediul consiliului de administrație și al administratorului.”. Pornind de la prevederile legale enunțate, în dispoziția de la subpct. 2.9 alineatul al treilea, „Acești operatori sunt organizați, în majoritatea cazurilor, sub forma societăților comerciale cu capital public și întreprinderi municipale, aflate în gestiunea autorităților publice locale.”, cuvintele „aflate în gestiunea autorităților publice locale” se vor substitui cu cuvintele „aflate în administrarea autorităților administrației publice locale”.	Se acceptă.
	189	La subpct. 2.9 alineatul al patrulea, cuvintele „asociațiile obștești” se vor substitui cu cuvintele „organizațiile necomerciale”, întru ajustarea la prevederile Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale, Întru corectitudinea redactării, la subpct. 2.9 alineatul al zecelea, textul „iar în perioada de după aprobare a modificărilor legislative din anul 2024, sfera de reglementare se va extinde progresiv” se va substitui cu textul „iar în perioada de după aprobare a modificărilor legislative din anul 2024, sfera de reglementare s-a extins progresiv”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	190	Pornind de la prevederile Legii nr. 98/2012, la subpct. 2.10 alineatul al cincisprezecelea, cuvintele „autoritățile centrale” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrației publice centrale” (obiecție valabilă și la subpct. 2.11 alineatul al treilea).	Se acceptă.
	191	La capitolul III alineatul al treilea, în referința la „secțiunea a 3-a specializată”, cuvântul „specializată” se va exclude ca fiind excedent (obiecție valabilă în tot textul proiectului).	Se acceptă.
	192	La obiectivul specific 3.2, textul „HG nr. 152/2022” se va substitui cu textul „Hotărârea Guvernului nr. 152/2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru dezvoltare regională și locală”.	Se acceptă.
	193	La obiectivele specifice 2.2 și 2.3 indicate în tabelul de la capitolul IV, se vor preciza % minim a operatorilor regionali care urmează să funcționeze pe baza principiului acoperirii costurilor și a standardelor operaționale europene, precum și % din personalul operatorilor licențiați și a angajaților care urmează a fi instruiți și certificați, astfel cum este indicat în capitolul III (obiecție valabilă și la obiectivul specific 3.2).	Se acceptă.
	194	În tabelul de la capitolul IV, care enumeră tipurile de acțiuni prevăzute în Program, la coloana a doua, cuvintele „modificări legislative” se vor substitui cu cuvintele „modificări normative”, or, accețiunea de acte normative este mai largă și cuprinde inclusiv categoria actelor legislative (obiecție valabilă și la capitolul V alineatul al șaselea).	Se acceptă.
	195	Pornind de la prevederile Legilor nr. 98/2012 și nr. 436/2006, la capitolul VII alineatul întâi, cuvintele „autorități publice centrale și locale” se vor substitui cu cuvintele „autorități ale administrației publice centrale și locale”.	Se acceptă.
	196	La capitolul VII, în tabel, în referința la Plan de Amenajare a Teritoriului Național, se va utiliza abrevierea acestuia, astfel cum rezultă anterior din text.	Se acceptă.
	197	De asemenea, în tabelul de la capitolul VII rândul șapte coloana a patra, se va indica denumirea corectă a Legii nr. 303/2013: „Legea nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	198	La capitolul IX, în referința la Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 se va indica denumirea corectă: „Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică”.	Se acceptă.
	199	La capitolul X (Planul de acțiuni privind implementarea Programului național de dezvoltare a sectorului de alimentare cu apă și de sanitație pentru anii 2026-2030): Pornind de la prevederile art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017, abrevierile „AAS”, „Proiectul SAASM-BM”, „MIDR” etc., se vor substitui cu denumirile lor complete.	Se acceptă.
	200	Instituțiile responsabile și partenerii se vor indica în coloana distinctă, pentru a exclude orice echivoc.	Se acceptă.
	201	Întru corectitudinea redactării, la acțiunea 1.1.7 coloana a doua, referința la Conceptul aprobat de Guvern la 9 iulie 2025 se va substitui cu referința la „Conceptul Sistemului informațional „Managementul serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 442/2025”.	Se acceptă.
	202	La acțiunea 1.2.4 coloana a treisprezecea, cuvintele „mecanism de revizuire aprobat” se vor substitui cu cuvintele „mecanism programat de revizuire”, astfel cum este indicat în coloana a doua.	Se acceptă.
	203	La acțiunea 1.3.1 coloana a doua, în referința la Directiva (UE) 2020/2184, se va indica și denumirea acesteia.	Se acceptă.
	204	Pornind de la prevederile Regulamentului privind modul de ținere a Registrului de evidență a rețelelor edilitare, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 221/2026, în cuprinsul propus la acțiunea 2.1.3 coloana a treisprezecea, textul „Registrul de infrastructură tehnico-edilitară” se va substitui cu cuvintele „Registrului de evidență a rețelelor edilitare”.	Se acceptă.
	205	Pornind de la prevederile capitolului III din Program, la obiectivul specific 2.2, cuvintele „performanței operaționale” vor fi succedate de cuvintele „și a sustenabilității financiare”.	Se acceptă.

Participantul la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
	206	În conformitate cu art. 11 alin. (3) din Legea nr. 20/2016 cu privire la standardizarea națională, „(3) Standardele moldovenești se identifică cu indicativul alcătuit din sigla SM, numărul standardului și anul publicării acestuia. Sigla SM semnifică „standard moldovenesc” și se aplică numai pe standardele moldovenești.”. Potrivit art. 15 alin. (3) din Legea nr. 20/2016, „(3) În actele normative pot fi făcute referințe directe numai la standardele moldovenești.”. Pornind de la prevederile legale enunțate, la acțiunea 2.2.3 coloana a doua liniuța a doua, referința la „ISO/IEC 17025” se va putea menține doar în cazul în care standardul a fost adoptat ca standard moldovenesc (obiecție valabilă și la acțiunea 2.2.4).	Se acceptă.
	207	La acțiunea 2.2.3, se va exclude referința la Directiva (UE) 3019/2024 privind apele urbane uzate. Mai mult, denumirea directivei este indicată greșit.	Se acceptă.
	208	La acțiunea 2.3.2, coloana „indicatori de monitorizare” se va completa cu „program de formare actualizat”, astfel cum rezultă din acțiune.	Se acceptă.
	209	La acțiunea 3.2.1, referința la „Strategia bugetară pe termen mediu” se va substitui cu referința la „cadru bugetar pe termen mediu”, astfel cum rezultă din prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar fiscale nr. 181/2014. Adicional, se vor revizui termenii de realizare a acțiunilor, în sensul indicării termenului-limită dar nu a perioadei.	Se acceptă.

Viceprim-ministru, ministru

Vladimir BOLEA